

PRAVO NA FIZIČKI INTEGRITET I LJUDSKO DOSTOJANSTVO: OKTOBARSKI PROTESTI I PRIMJENA POLICIJSKIH OVLAŠĆENJA

Aleksandar Saša Zeković Zdenka Perović
Ljiljana Klikovac Drago Spičanović

Foto: Boris Pejović

POVODOM MEĐUNARODNOG DANA PODRŠKE ŽRTVAMA TORTURE

PRAVO NA FIZIČKI INTEGRITET I LJUDSKO DOSTOJANSTVO: OKTOBARSKI PROTESTI I PRIMJENA POLICIJSKIH OVLAŠĆENJA

mr.sc. Aleksandar Saša Zeković Zdenka Perović
Ljiljana Klikovac Drago Spičanović

urednik mr. sc. Aleksandar Saša Zeković

Fotografije: Boris Pejović

Izdavači:

Crna Gora
Vrhovno Državno tužilaštvo

Vlada Crne Gore
Ministarstvo unutrašnjih poslova

mr Aleksandar Saša Zeković (ur.) Zdenka Perović

Ljiljana Klikovac Drago Spičanović

**PRAVO NA FIZIČKI INTEGRITET I LJUDSKO DOSTOJANSTVO:
OKTOBARSKI PROTESTI I PRIMJENA POLICIJSKIH OVLAŠĆENJA**

Podgorica

2016

Foto: Boris Pejović

UVOD

Savjet za građansku kontrolu policije inicirao je pripremu i publikovanje, u formi knjige, posebnog izvještaja o primjeni policijskih ovlašćenja tokom protestnih okupljanja u oktobru 2015. u Podgorici.

Intencija je bila da se za domaću i međunarodnu javnost pripremi i predstavi jedinstvena publikacija u kojoj će biti objektivno sabrane i neutralno predstavljene tekovine rada (do trenutka objavljivanja publikacije, odnosno završetka rada na pripremi iste, jun 2016. godine), svih nadležnih organa i institucija u vezi sa primjedbama na prekoračenje policijskih ovlašćenja - Savjeta za građansku kontrolu policije, Unutrašnje kontrole policije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Vrhovnog državnog tužilaštva Crne Gore. Još uvijek se čeka na procesuiranje značajnog broja slučajeva.

Obavljene su potrebne konsultacije i dobijena podrška potpredsjednika Vlade za politički sistem, unutrašnju i spoljnu politiku, ministra unutrašnjih poslova, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Vrhovnog državnog tužioca Crne Gore i čelnika nevladinih organizacija "Akcija za ljudska prava" i "Građanska alijansa" sa kojima je Savjet blisko saradivao povodom predmetne teme.

Savjet je od unutrašnje kontrole policije, državnog tužilaštva i Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore zatražio da sažeto predstave svaku individualnu pritužbu odnosno prijavu (građanina, nevladine organizacije ili političke partije) ili sopstvenu inicijativu u vezi sa postupanjem policije tokom građanskih okupljanja u Podgorici, u oktobru 2015. godine, kao i sve tim povodom, preduzete radnje do objavljivanja ove publikacije u junu 2016. godine.

Autori tih informacija, uključujući i materijal Savjeta, ovdje su predstavljeni kao koautori izvještaja, a svi partneri su okupljeni u svojstvu suizdavača. Naša međusobna komunikacija i saradnja, ovim povodom, jeste dodatna vrijednost u crnogorskom institucionalnom i demokratskom kontekstu. Vjerujemo da će ova publikacija doprinjeti da se javnost bolje informiše, da će doprinijeti transparentnosti, profesionalizaciji i snaženju institucija i podstaći konstruktivan društveni i politički dijalog i argumentovanu diskusiju o kvalitetu rada nadležnih državnih organa.

U procesu pristupanja Evropskoj Uniji (EU) obavezuju principi i načela na kojima počiva ta unija - sloboda, demokratija, vladavina prava i poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda. Pravo na fizički integritet i ljudsko dostojanstvo su osnovna ljudska prava. Crna Gora je dužna da obezbijedi zabranu mučenja (torture) i svih drugih oblika zlostavljanja, nasilja, ponižavajućih i nečovječnih postupaka i kažnjavanja, i da štiti fizički integritet i dostojanstvo, na osnovu sopstvenog Ustava i zakona, kao i međunarodnih ugovora o ljudskim pravima. Ova knjiga ima za cilj da doprinese spremnosti državnih institucija da garantuju vladavinu prava i obezbijede poštovanje ljudskih prava.

Pažljivim čitanjem ponuđenog sadržaja posebno se uočava konstatacija Osnovnog državnog tužilaštva *“Do danas izvršilac nije identifikovan”*. Zato je knjiga i u funkciji suočavanja policije sa sopstvenom prošlošću i razgradnje negativnog nasleđa i prakse. Suštinski je potrebno uspostavljanje nove policijske kulture koja ne dozvoljava zloupotrebe i nedopustivu, protivzakonitu, solidarnost, odsustvo odgovornosti i ograničavanje, bilo koje vrste, nadzora i istraga.

mr.sc. Aleksandar Saša Zeković, urednik
predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije

Uoči protesta određeni građani pozivani na informativne razgovore

Savjet za građansku kontrolu policije: Krajem septembra 2015. godine crnogorski mediji izvijestili su da je određeni broj građana, uključujući i one koji su profesionalni novinari, pozivan na informativne razgovore, uoči najavljenih protesta jednog dijela opozicije.¹ Kako su u medijima te radnje policije predstavljene na način koji usmjerava percepciju javnosti da je posrijedi navodna protizakonitost u postupanju Savjet za građansku kontrolu rada policije tim povodom se intresovao, kod direktora Uprave policije, za detalje o aktivnostima centara bezbjednosti Podgorica, Berane, Bar i Nikšić.² Kako Uprava policije nije odgovorila na interesovanje upućena je i urgencija na koju, opet, nije pružen odgovor.³ Iz tih razloga Savjet je, usled nedostatka komunikacije sa Upravom policije, odložio raspravu o pozivanju građana i novinara, uoči oktobarskih protesta, na informativne razgovore, a po kojem postupa po sopstvenoj inicijativi i konstatovao neprimjeren i neprofesionaln odnos Uprave policije koji ne doprinosi zaštiti ljudskih prava i sloboda, policijskom integritetu i povjerenju javnosti u rad policije.

1 Pogledati na <http://www.vijesti.me/vijesti/baranin-u-policiji-zbog-protesta-ovo-je-kao-u-titovo-vrijeme-852674> i <http://mondo.me/a473032/Info/Drustvo/U-policiji-saznao-da-je-PR-protesta.html>

2 Dopis Savjeta direktoru Uprave policije broj 62-15 od 24.09.2015; Dokumentacija Savjeta

3 Urgencija Savjeta od 8.10.2015. godine

Policija i mediji: Pritužbe dvojice novinara i NVO "Građanska alijansa"

Savjet za građansku kontrolu policije: Savjet za građansku kontrolu policije razmatrao je, po sopstvenoj inicijativi, i postupajući po pritužbama novinara D.Ž., iz Podgorice, novinara G.R. iz Podgorice i nevladine organizacije (NVO) "Građanska Alijansa", sa sjedištem u Podgorici, primjenu policijskih ovlašćenja prilikom održavanja protesta asocijacije političkih partija "Demokratski front" i prilikom ostalih okupljanja građana a koja su održana dana 17. i 18. oktobra 2015. godine. Savjet je posebnu pažnju posvetio odnosu policijskih službenika, tokom javnih okupljanja, prema novinarima i drugim medijskim radnicima. U tom kontekstu posebno cijenio dostupni video materijal. S tim u vezi Savjet je preporučio Upravi policiji da policijski službenici omoguće, pri svim javnim okupljanjima, nesmetan rad medija i prisustvo novinara i da se suzdrži od bespotrebnog ograničavanja njihove slobode kretanja ili izvještavanja.⁴ Savjet je ocijenio da je omogućavanje profesionalnog rada novinara, i drugih medijskih djelatnika, i njihovo izvještavanje sa javnih okupljanja, u interesu javnosti i same policijske organizacije kada je riječ o policijskom postupanju i primjeni policijskih ovlašćenja. Obzirom na informacije iz Uprave policije, Savjet preporučuje novinarima, urednicima, medijskim i novinarskim asocijacijama, da razmotre korisne primjere iz uporedne prakse kako bi vidljivost medija i štampe na javnim okupljanjima, posebno onim koje prati tenzija, bila unapređena. S tim u vezi Savjet je pozvao Upravu policije da inicira neposredan dijalog i komunikaciju sa medijskim i novinarskim asocijacijama kako bi se preventivno djelovalo na moguće nesporazume i onemogućavanje medija da nesmetano izvještavaju i obavljaju svoj legitiman i društveno izuzetno važan rad. NVO "Akcija za ljudska prava" (HRA) ukazala je čelnicima Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije i Centra bezbjednosti Podgorica, povodom javnih okupljanja u Crnoj Gori, na postojeće međunarodne standarde o izvještavanju novinara o javnim protestima i postupanju policije prilikom obezbjeđivanja tih protesta odnosno očuvanju javnog reda, jer postojeća zakonska regulativa u Crnoj Gori nedovoljno uređuje tu oblast.⁵ Ova NVO ukazala je da je Evropski sud za ljudska prava u nedavno donijetoj presudi protiv Finske naglasio ključnu

4 Preporuka Savjeta broj 62/22-15 usvojena na 54. sjednici od 20.10.2015; Dokumentacija Savjeta

5 Pismo direktorke HRA čelnicima MUP-a Crne Gore dostupno je ovdje: <http://www.hracion.org/?p=9640#more-9640>

ulogu medija da za javnost obezbjeđuju informacije o tome kako se policija ophodi prema demonstrantima i posebno kako suzbija nasilne proteste, a da su Venecijanska komisija Savjeta Evrope i OEBS (ODIHR) u Smjernicama o slobodi mirnog okupljanja (drugo izdanje) naglasili da se "Trećim stranama (poput monitora, novinara i fotografa) se takođe može reći da se razidu, ali se ne mogu spriječiti da posmatraju i snimaju policijsku operaciju..." kao i da "Učesnike (protesta) i treće strane ne treba sprječavati da fotografišu ili prave video zapise policijske operacije, a svaki zahtjev službi za sprovođenje zakona da im se snimci ili digitalne fotografije predaju treba prethodno da odobri sud." HRA je posebno istakla značaj preporuke Savjeta za građansku kontrolu rada policije za Upravu policije, kao i za medije, koju je to tijelo usvojilo 20. oktobra 2015. godine, istog dana kada je objavljena i pomenuta odluka Evropskog suda za ljudska prava.⁶Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) Crne Gore u potpunosti je realizovao Preporuku koju je uputio Savjet za građansku kontrolu rada policije u koja se odnosi na unapređenje vidljivosti predstavnika medija tokom javnih protesta. MUP Crne Gore obavijestio je Savjet o aktivnostima koje su preduzete kako bi se olakšao rad novinara koji su izvještavali sa protesta Demokratskog fronta. Cijeneći značaj medija u crnogorskom društvu i neophodnost tačnog i blagovremenog izvještavanja o događajima, konkretno o protestima, MUP obezbijedilo je za novinare, snimatelje, fotoreportere i ostale medijske radnike fluorescentne prsluke sa oznakom PRESS. "Vjerujemo da će na taj način novinari biti vidljiviji i bezbjedniji te da će se svi koji su na bilo koji način angažovani na i zbog protesta moći bez problema da ih identifikuju kao i da će imati poseban senzibilitet prema medijskim poslenicima kako bi oni imali najbolje moguće uslove za profesionalan rad" saopšteno je Savjetu iz MUP-a Crne Gore.⁷ MUP je Savjetu pružio informaciju da je, dana 24. oktobra 2015. godine, oko 176 crnogorskih i stranih novinara, snimatelja ili fotoreportera u MUP-u preuzelo prsluke. MUP je, prema informaciji koja je dostavljena Savjetu, pokazao punu predusretljivost prema medijima. MUP je, između ostalog, obezbijedio da agencija Info biro kao i kamera Vladinog Biroa za odnose s javnošću bude na raspolaganju MUP-u cijeli dan protesta za sve izjave i presove, i da taj materijal u najkraćem mogućem roku bude postavljen na njihove servere sa kojeg ga mogu preuzeti svi mediji. Ovo smo smatrali posebno važnim zbog medijskih kuća koje na raspolaganju imaju mali broj novinara i kamermana, pa da ne ostanu bez snimaka i informacije za slučaj da ne mogu biti prisutni na pres konferenciji.

6 <http://www.hracion.org/?p=9640#more-9640>

7 Obavještenje savjetnice za medije u Kabinetu ministra unutrašnjih poslova predsjedniku Savjeta za građansku kontrolu rada policije od 24.10.2015; Dokumentacija Savjeta

Pritužba poslanika Milutina Đukanovića

Poslanik Skupštine Crne Gore Milutin Đukanović uputio je, 19. oktobra 2015. godine, elektronsko obavještenje prema Savjetu za građansku kontrolu rada policije, i u prilogu, dostavio, fotografiju maskiranog policijskog službenika.

Savjet za građansku kontrolu policije: Savjet je odlučio, na sjednici održanoj 20. oktobra 2015. godine, da uzme u rad predmetno obavještenje, i tretirao ga kao pritužbu. Kako su toj sjednici prisustvovali predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i rukovodilac Odjeljenja za unutrašnju kontrolu rada policije isti su i neposredno upoznati sa svim pristiglim pritužbama. Savjet je pri zaključivanju rada po ovoj pritužbi reafirmisao preporuke Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnih ili ponižavajućih kazni ili postupaka (CPT) koje su Crnoj Gori izdate 2010. godine i 2013. godine a odnose se upravo na ovu tematiku - nošenje maski.⁸ Savjet je zatražio od ministra unutrašnjih poslova i direktora Uprave policije usvajanje jasnih propisa i instrukcija kako bi se konačno prekinula ova praksa i svi policijski službenici bili označeni na vidljiv način koji će omogućiti nesmetanu i neupitnu, trenutnu ili kasniju, identifikaciju.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: Nije primio pritužbu i nije imao saznanje ali se prepoznatim problemom identifikacije policijskih službenika ova institucija bavila kroz opširno mišljenje izdato povodom slučaja građanina M.M.

8 Dostupno na <http://www.cpt.coe.int/documents/mne/2010-03-inf-eng.htm> i <http://www.cpt.coe.int/documents/mne/2014-16-inf-eng.htm>

Slučaj novinara G.R. iz Podgorice

Savjet za građansku kontrolu policije: Građanin G.R., novinar iz Podgorice, obratio se Savjetu za građansku kontrolu rada policije ukazujući na postupanje policijskih službenika tokom događaja koji su se 17. tj. 18. oktobra 2015. godine desili na raskrsnici bulevara Svetog Petra Cetinjskog i Stanka Dragojevića. Naime, 17. oktobra 2015. godine tokom prijepodnevnih sati, podnosilac pritužbe u ekipi sa snimateljem, priveden je od strane policije u neposrednoj blizini Skupštine Crne Gore. U opisu događaja stoji da je policija građaninu G.R. dok je izvještavao o policijskom razbijanju protesta zabranila snimanje događaja sa licu mjesta pa su snimatelj i on svoj posao nastavili obavljati sa bezbjedne daljine, i dalje prateći događaj. Po nailasku poslanika Skupštine Crne Gore, Slavena Radunovića, koji je pokušavao da prođe kroz policijski kordon kako se navodi, podnosilac pritužbe je prišao policajcima i skrenuo im pažnju da je u pitanju poslanik i ukazao da trebaju prestati sa primjenom nepotrebne sile i informisao da je on novinar na radnom zadatku. Ne obazirujući se na te riječi, policijski službenik je rekao da će uhapsiti građanina G.R. što je uz njegovu saglasnost i učinjeno, a prilikom ulaska u policijsko vozilo jedan od policajaca ga je udario s leđa u predjelu bubrega, nakon čega je izgubio ravnotežu i to prilikom povrijedio već dva puta operisano koljeno. Nakon izjave date u Upravi policiji, ljekarske kontrole i izjave date sudu u svojstvu okrivljenog za neizvršenje naređenja policijskog službenika pušten je da se brani sa slobode, uz napomenu da navedenom prilikom nije tražio ljekarsku asistenciju već da su službenici policije procijenili i pozvali kolege da ga prebace u Klinički centar u pratnji trojice uniformisanih lica ponašajući se vrlo profesionalno i poštujući dostojanstvo građanina. Ovom prilikom građanin G.R. sudiji je priložio medicinsku dokumentaciju o povredama i tražio da obavijesti tužioca zbog pretrpljenog nasilja dok je pokušavao da radi novinarski posao. Sjutradan, navodi se u obraćanju Savjetu, nastale su nove provokacije, naime jedan od policijskih službenika je iz vozila u prolazu pored njega gestikulirao prijeteci da će nastaviti sa batinama o čemu je podnosilac pritužbe informisao CB Podgorica, direktora policije i javnost, navodeći registarsku oznaku i marku vozila iz kojeg je prijetnja upućena. Podnosilac pritužbe posebno je istakao da je u izjavi nakon privođenja Uprava policije ustvrdila da kritičnom prilikom, iako se policijskim službenicima predstavio, nije priveden kao novinar već kao građanin, i zapitao da li je takvo ponašanje policije izazvano njegovim političkim stavovima vezano za planirane NATO integracije Crne Gore, uz podsjećanje

da je tri dana prije, kako je naveo, policijske brutalne akcije nad građanima, univerzitetskim profesorima, poslanicima i novinarima u Podgorici organizovan veliki anti NATO skup, povodom dolaska generalnog sekretara NATO-a Jansa Stoltenberga, čiji je bio organizator. U prilogu pritužbe Savjetu je dostavljena sljedeća dokumentacija: Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka UP. br. 15625/2015 od 17.10.2015. godine; Obračanje MUP-u Crne Gore CB Podgorica od 19.10.2015. godine; Izvještaj Ljekara specijaliste Broj protokola 20** od 17.10.2015. godine; Nalaz radiologa Centra za radiološku dijagnostiku Kliničkog centra Crne Gore od 17.10.2015. godine; Izvještaj Ljekara specijaliste ortopeda od 17.10.2015. godine; Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina od 17.10.2015. godine; Zapisnik o glavnom pretresu PPbr.11509/15-19 od 17.10.2015. godine. Savjet je predmetnu pritužbu uzeo u rad i obratio se Upravi policije koja je informisala da je povodom događaja od 17. oktobra 2015. godine na koji je ukazao građanin G.R. a prilikom pružanja asistencije Komunalnoj policiji Glavnog grada Podgorica, podnosilac pritužbe odbio da postupi po naređenju policijskog službenika da se udalji sa lica mjesta i dva puta mu je odgovorio "privedite me, neću da postupim po naređenju", nakon čega je od strane policijskih službenika priveden do službenog vozila gdje je izvršen pregled ovog lica koje je potom privedeno u službene prostorije. U nastavku odgovora se navodi da je CB Podgorica 17. oktobra 2015. godine protiv G.R. podnio je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka (UP.br.15625/2015), zbog postojanja osnovane sumnje da je počinio prekršaj iz člana 12 Zakona o javnom redu i miru, jer nije postupio po naređenju policijskog službenika Uprave policije da se udalji sa lica mjesta zbog zabrane kretanja, pristupa ili zadržavanja na određenom mjestu. Prema izjavama policijskih službenika CB Bijelo Polje M.Š. i S.K. datim pred sudijom Područnog organa za prekršaje u Podgorici, prilikom privođenja do službenog vozila G.R. je mirno pošao sa njima i nije se opirao, odnosno nije postojala potreba da se prema imenovanom upotrijebe sredstva prinude. Direktor Uprave policije u zaključnici odgovora upućenog Savjetu istakao i navode podnosioca pritužbe da su se policijski službenici u CB Podgorica prema njemu odnosili profesionalno poštujući dostojanstvo građanina i da su ga odvezli u Klinički centar. Savjet je rad po ovoj pritužbi završio usvajanjem posebne preporuke prema Upravi policije i MUP Crne Gore u vezi sa medijima. Za detalje pogledati slučaj, u ovoj knjizi, "Odnos policije prema novinarima i medijima: Pritužbe novinara D.Ž. i G. R. iz Podgorice i nevladine organizacije "Građanska alijansa".

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Pogledati naredni slučaj novinara G.R. (u njemu je objedinjena informacija o postupanju ODT na okolnosti događaja od 17. i 24. oktobra 2015. godine.

Slučaj građana Ž.B. i P.P, političkih aktivista iz Herceg Novog

Savjet za građansku kontrolu policije: Internet portal “IN4S” objavio je informaciju, 21. oktobra 2015. godine, u tekstu “Represivni režimski aparat uskraćivao osnovna ljudska prava” da su policijski službenici, prema navodima, priredili određene neugodnostima političkim aktivistima iz Herceg Novog.⁹ U tekstu su iznijeti navodi da su policijski službenici onemogućili da lokalni lideri političke partije “Nova srpska demokratija” (NSD) iz Herceg Novog prisustvuju političkom protestu u Podgorici. Saopšteno je da su građanka Ž.B., potpredsjednica Opštinskog odbora NSD Herceg Novi i građanin P.P., član Izvršnog odbora NSD, zajedno sa još trojicom prijatelja, tokom puta od H. Novog do Podgorice više puta bili zaustavljeni i maltretirani i da su onemogućeni, u konačnici, da prisustvuju protestu. Takođe, saopšteno je da je građanin P.P., bez razloga, duže zadržan u službenim prostorijama CB Podgorica. Savjet za građansku kontrolu policije, po sopstvenoj inicijativi, je zatražio od direktora Uprave policije da naloži hitno postupanje po zahtjevu. Savjet je zatražio od direktora Uprave policije da se precizno i detaljno izjasni o svim navodima iz ovog dopisa odnosno novinskog teksta na koji se Savjet pozvao. Savjet za građansku kontrolu policije posebno je zatražio detaljnu informaciju o navodima o zadržavanju i tretmanu građanina P.P. Uprava policije u svom odgovoru Savjetu informisala je da su službenici Stanice policije CB Herceg Novi, nakon izvršenog uvida u evidenciju kontrolisanih vozača i vozila, koja se vode u Stanici policije CB Herceg Novi, utvrdili da su 18. oktobra 2015. godine oko 16,00 časova, u mjestu Kamenari, prilikom vršenja redovnih poslova i zadataka, službenici saobraćajne policije zaustavili vozilo marke “VW Golf II”, bijele boje, reg.oznaka. FIN AG***, kojim je upravljao P.P. iz Herceg Novog, dok su se u vozilu nalazile dvije starije ženske osobe i jedno maloljetno lice, kojima nijesu tražena lična dokumenta kako bi se utvrdio njihov identitet, “jer se radilo o starijim osobama i maloljetnom licu”. Nakon izvršene kontrole od strane saobraćajne policije, koja je trajala par minuta, vozaču P.P. su vraćena dokumenta i imenovani je nastavio u željenom pravcu. Takođe, službenici saobraćajne policije Odjeljenja bezbjednosti Tivat su istog dana, oko 17.20 sati, u mjestu Radanovići, u neposrednoj blizini raskrsnice sa kružnim tokom saobraćaja, zaustavili navedeno vozilo dok su se u vozilu nalazili

9 Tekst je dostupan na ovom linku: <http://www.in4s.net/index.php/represivni-rezimski-apat-uskracivao-osnovna-ljudska-prava/>

Ž.B., M.V., Lj.B. i B.Ć., svi iz Herceg Novog. Nakon izvršene kontrole od službenika saobraćajne policije Odjeljenja bezbjednosti Tivat, koja je trajala nekoliko minuta, imenovani su nastavili u željenom pravcu. S tim u vezi, Uprava policije u odgovoru dostavljenom Savjetu je napomenula da su službenici saobraćajne policije u konkretnim slučajevima postupali profesionalno, kulturno i uljudno, poštujući osnovna ljudska prava. Policijski službenici CB Podgorica dana 18. oktobra 2015. godine oko 18.50 sati u mjestu Kokoti izvršili su kontrolu ovog putničkog motornog vozila, kojim je upravljao P.P. iz Herceg Novog, a sa kojim su tom prilikom u vozilu bile i tri ženske osobe a prilikom pregleda navedenog vozila u prtljažniku je pronađen nož sa sječivom dužine 7 cm i futrolom. O događaju je obaviješten zamjenik Osnovnog dravnog tužioca u Podgorici, koji je naložio da se od istog, uz izdatu potvrdu, nož privremeno oduzme i da se prikupe obavještenja, pa su policijski službenici CB Podgorica priveli P.P. u službene prostorije i od istog, shodno članu 257 st.2 ZKP, uzeli izjavu na zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina. U odgovoru stoji i da je u zapisniku konstatovano da je uzimanje izjave započeto u 19 sati a završeno u 19.40 sati, pa su svi postupci i službene radnje policijskih službenika CB Podgorica prema P.P. izvršene u zakonskom roku. U zaključnici odgovora direktor Uprave policije je konstatovao da su tokom vršenja službenih radnji policijski službenici CB Podgorica postupali profesionalno i korektno, a građanin P.P. u zapisniku nije konstatovao primjedbe na njihov rad i postupke. Savjet je građane koji se pominju u ovom tekstu neposredno upoznao sa odgovorom iz Uprave policije. Savjet je u konkretnom slučaju konstatovao da je primjena policijskih ovlašćenja i postupanje policije bilo u okvirima Zakona. Savjet je građane koje si pominju u ovom tekstu neposredno upoznao sa odgovorom iz Uprave policije. Savjet je u konkretnom slučaju konstatovao da je primjena policijskih ovlašćenja i postupanje policije bilo u okvirima Zakona.

Slučaj građana V.E, F.R. i M.K.

Predmet Kt br. 1111/15 formiran je po krivičnoj prijavi građanina D.K. protiv N.J, pomoćnika direktora Uprave policije, i više neidentifikovanih službenika Uprave policije, zbog krivičnog djela teška tjelesna povreda iz čl. 151 st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore i zlostavljanje iz člana 166a u vezi st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore. Tužilac je u svojstvu osumnjičenog saslušao N.J. Tužilac je saslušao u svojstvu svjedoka - oštećenog D.K. Po nalogu tužioca pribavljena je medicinska dokumentacija o zadobijenim povredama. Po naredbi tužioca, izvršen je tjelesni pregled oštećenog i sudsko - medicinsko vještačenje. Tužilac je saslušao svjedoke: S.P, V.B, K.P, P.B, J.R, D.M, S.S, D.K, B.B, I.S, D.B, D.K. i Ž.R. Tužilac je zahtijevao od Uprave policije dostavljanje službenih zabilješki o privođenju oštećenog, izvještaja o upotrebi sredstava prinuda prema njemu, kao i CD snimaka događaja u kojem je povrede zadobio građanin D.K. Naloženo je Upravi policije da preduzima radnje identifikovanja službenih lica koja su oštećenom nanijela povrede. Izviđaj je u toku. ¹⁰

¹⁰ Tu br 260/16 od 9.05.2016 Informacija ODT Podgorica povodom protesta u oktobru 2015. u Podgorici kreirana po nalogu Vrhovnog državnog tužioca za potrebe Savjeta za građansku kontrolu policije.

Slučaj prebijanja građanina D.K.

Savjet za građansku kontrolu policije: Savjet je uzeo u rad pritužbu nevladine organizacije (NVO) "Akcija za ljudska prava". Direktorka ove NVO, mr Tea Gorjanc Prelević, obratila se Savjetu interesujući se da li je Savjetu poznat identitet osobe s priložene fotografije, ko su osobe koje ga sprovede, zašto ova osoba tako izgleda i da li je prema ovom građaninu, bilo prekomjerne upotrebe sile.¹¹ Od direktora Uprave policije Savjet za građansku kontrolu rada policije zatražio je detaljnu informaciju i hitnost u postupanju. Prethodno je o slučaju obaviješteno i Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije MUP Crne Gore, na koje Savjet nije dobio odgovor. Uprava policije je pružila, 11. novembra 2015. godine, sljedeći odgovor: "Službenici Uprave policije su 17. oktobra 2015. godine na Bulevaru Sv. P. Cetinjskog pružili asistenciju Komunalnoj policiji Glavnog grada Podgorica i tom prilikom u službene prostorije CB Podgorica doveli više lica, među kojima i D.K., koji je imao vidne povrede u predjelu lica. Po dolasku u službene prostorije D.K. je zatražio ukazivanje ljekarske pomoći, što mu je i omogućeno, tako što je ekipa Hitne medicinske pomoći došla u CB Podgorica i istog preuzela od strane policijskog službenika S.M. i odvezla ga u Klinički centar, gdje je D.K. hospitalizovan. Preduzimajući mjere i radnje u cilju identifikovanja lica koja su pomenutog dana nanijeli povrede D.K., službenici Uprave policije izvršili su pregled raspoloživih video zapisa, ali tom prilikom nijesu uspjeli identifikovati takva lica" stoji u odgovoru policije. Savjet je povodom konkretnog slučaja ocijenio da je posrijedi policijska brutalnost i da je ukupan odnos Uprave policije prema konkretnom događaju i povređivanju građanina D.K. krajnje zabrinjavajući. Savjet je zahtijevao hitno preduzimanje svih potrebnih aktivnosti kako bi se u policiji uspostavila nova profesionalna kultura. Savjet je pri postupanju po ovoj pritužbi reafirmisao preporuke Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnih ili ponižavajućih kazni ili postupaka (CPT) koje su Crnoj Gori izdate 2010. godine i 2013. godine. Savjet je zatražio od ministra unutrašnjih poslova i direktora Uprave policije usvajanje jasnih propisa i instrukcija kako bi se konačno prekinula ova praksa i svi policijski službenici bili označeni na vidljiv način koji će omogućiti nesmetanu i neupitnu, trenutnu ili kasniju, identifikaciju.

11 Fotografija je dostupna na ovom linku: <http://www.in4s.net/wp-content/uploads/2015/10/milanov-vozac-protesti.jpg>

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: Nije primio pritužbu i nije imao saznanje ali se prepoznatim problemom identifikacije policijskih službenika ova institucija bavila kroz opširno mišljenje izdato povodom slučaja građanina M.M.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Kt br. 1111/15 formiran je po krivičnoj prijavi građanina D.K. protiv N.J., pomoćnika direktora Uprave policije, i više neidentifikovanih službenika Uprave policije, zbog krivičnog djela teška tjelesna povreda iz čl. 151 st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore i zlostavljanje iz člana 166a u vezi st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore. Tužilac je u svojstvu osumnjičenog saslušao N.J. Tužilac je saslušao u svojstvu svjedoka - oštećenog D.K. Po nalogu tužioca pribavljena je medicinska dokumentacija o zadobijenim povredama. Po naredbi tužioca, izvršen je tjelesni pregled oštećenog i sudsko - medicinsko vještačenje. Tužilac je saslušao svjedoke: S.P., V.B., K.P., P.B., J.R., D.M., S.S., D.K., B.B., I.S., D.B., D.K. i Ž.R. Tužilac je zahtijevao od Uprave policije dostavljanje službenih zabilješki o privođenju oštećenog, izvještaja o upotrebi sredstava prinuda prema njemu, kao i CD snimaka događaja u kojem je povrede zadobio građanin D.K. Naloženo je Upravi policije da preduzima radnje identifikovanja službenih lica koja su oštećenom nanijela povrede. Izviđaj je u toku.¹²

12 Tu br 260/16 od 9.05.2016 Informacija ODT Podgorica povodom protesta u oktobru 2015. u Podgorici kreirana po nalogu Vrhovnog državnog tužioca za potrebe Savjeta za građansku kontrolu policije.

Slučaj građanina N.B. iz Podgorice

Savjet za građansku kontrolu policije: Savjet postupajući po pritužbi NVO “Građanska Alijansa” pokrenuo je postupak ocjene primjene policijskih ovlaštenja prema građaninu N.B. čije je motorno vozilo, pošto je lišen slobode, službenom palicom demolirao policijski službenik. Savjet je direktora Uprave policije pozvao da pogleda priloženi video link i da povratno informiše o predmetnom događaju. O ovom incidentu Savjet je upoznao i načelnika Odjeljenja za unutrašnju kontrolu rada policije MUP Crne Gore, ukazao na postojanje video snimka i zatražio pokretanje odgovarajućeg postupka. Direktor Uprave policije informisao je Savjet da su prilikom pružanja asistencije Komunalnoj policiji Glavnog grada Podgorica dana 17. oktobra 2015. godine policijski službenici i službenici Komunalne policije ometani od strane prisutnih građana na način što im je pružan aktivan fizički otpor u izvršenju njihovih službenih radnji. “U jednom trenutku, u prostor zone gdje se pružala asistencija, N.B. je ušao većom brzinom bez zaustavljanja putničkim motornim vozilom marke “Reno Megan”, sive boje, registarskih oznaka PG FC ***. Tom prilikom imenovani je probio dva kordona policijskih službenika, koji su, da bi izbjegli kontakt sa vozilom, odskočili u stranu, dok je N.B. zaustavio motorno vozilo tek kod montažne bine, prolaskom kroz kordone policijskih službenika”. “Ovakvim postupcima N.B. je ugrozio više policijskih službenika u prostoru njihovog obavljanja službenih radnji, zbog čega je i priveden u službene prostorije CB Podgorica i protiv njega je nadležnom ODT u Podgorici podnijeta krivična prijava KU broj 790/20 iz člana 376 KZ Crne Gore - napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti na štetu više lica” stoji na kraju informacije direktora Uprave policije. Za Savjet u cjelini preduzimanje službenih radnji prema građaninu N.B. u domenu zasutavljanja vozila i podnošenja krivične prijave protiv istog nije sporno i riječ je o zakonitom postupanju i profesionalnoj primjeni zakona. Međutim Savjet je ponovo direktora Uprave policije pozvao da neodložno naloži provjere u vezi postupanja policijskog službenika kada je službenom palicom ošteti putničko motorno vozilo građanina N.B., da utvrdi identitet postupajućeg službenika i naloži njegovo procesuiranje. Savjet je zatražio, od direktora policije, hitnost u postupanju. Određene izjave ukazuju da je do djelimičnog oštećenja motornog vozila došlo prilikom pokušaja zaustavljanja probijanja blokada kordona policijskih službenika - dokumentacija iz pritužbe građanina D.Ž., zapisnik sa glavnog pretresa pred Sudom za prekršaje u Podgorici, od 17. oktobra 2015.

godine, PP broj 11507 - i Savjet je ocijenio da je takvo postupanje policijskih službenika bilo neophodno i da je primjenom tih mjera obezbijeđeno obavljanje policijskih poslova uz najmanje štetnih posledica. Savjet je podsjetio da policijski službenik primjenjuje ovlašćenja samo u svrhe za koje su namijenjena a kako je već došlo do zaustavljanja vozila i lišavanja slobode lica koje je upravljalo vozilom ocijenio je da takvo postupanje policijskog službenika nije osnovano niti opravdano. Savjet je ustanovio da je do prekoračenja policijskih ovlašćenja došlo u trenutku kada je putničko motorno vozilo zaustavljeno a lice lišeno slobode. Savjet je to ustanovio na osnovu video snimka na kojem se jasno vidi policijski službenik koji se kretao oko vozila, s lijeva na desno, i po istom, više puta, udario službenom palicom. Konkretno postupanje policijskog službenika je zabilježeno od prve do desete sekunde trajanja predmetnog snimka, čime je isti prekoračio policijska ovlašćenja. Na insistiranje Savjeta u odgovoru Uprave policije nije saopšten identitet policijskog službenika koji vrši nedozvoljene radnje.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: NVO "Inicijativa mladih za ljudska prava" dana 12.01.2016. obratila se meilom Instituciji Zaštitnika, ukazujući na postupanje policijskih službenika tokom protesta prema građaninu N.B. tražeći ispitivanje slučaja. Dana 20.01.2016 godine i građanin N.B. je neposredno podnio pritužbu i dio dokumentacije. Na osnovu navoda iz pritužbe, razgovora sa podnosiocem pritužbe, dostavljenog izjašnjenja Uprave policije, uvidom u medicinsku dokumentaciju i nalaz vještaka medicinske struke i pregleda video materijala, utvrđene su sljedeće činjenice: da su dana 17.10.2015.godine, u ranim jutarnjim časovima policijski službenici pružali asistenciju Komunalnoj policiji Glavnog grada Podgorica u radnjama uklanjanja šatora, bine i drugih rekvizita koji su se nalazili na saobraćajnici ispred zgrade Skupštine, a koje su koristili učesnici javnog okupljanja; da je došlo do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu; da je građanin N.B., i ako je znao da je saobraćaj na toj saobraćajnici više dana zabranjen, bez zaustavljanja putničkim vozilom marke "Reno Megan", probio kordone policijskih službenika, koji su odskočili da bi izbjegli udar vozila i povrjeđivanje; da je ovakvim postupkom doveo u opasnost prisutne građane i policijske službenike; da je, nakon što se zaustavio kod grupe građana, opkoljen od strane oko 20 policijskih službenika i izveden iz automobila; da su policijski službenici bili uniformisani sa zaštitnim maskama i bijelim zaštitnim kacigama na glavi; da su mu policijski službenici tom prilikom palicama oštetili vozilo marke "Renault megane"; da je istog jutra pregledan od strane hirurga u Urgentnom centru Kliničkog centra Crne Gore, koji je sačinio izvještaj; da je prilikom navedene intervencije policije zadobio sledeće lake tjelesne povrede u vidu: krvnih podliva u predjelu zadnje strane lijevog ramena i lijeve nadlaktice, tri krvna podliva u lijevom lopatičnom i nadlopatičnom predjelu, unutrašnje strane lijeve nadlaktice, spoljašnje strane desnog ramena i desne nadlaktice u lijevom dojkinom predjelu, u desnoj polovini slabinskog dijela, prednje

strane desne butane, prednje strane lijevog koljena, podlivi u predjelu IV I V prsta lijeve šake i unutrašnje strane nadlaktice; da je događaj kod podnosioca pritužbe izazvao osećanje straha, strepnje i niže vrednosti i posledice izazvane stresom; da je imenovani inače zdrava osoba mlađe životne dobi (24) i korpulentne fizičke građe (187cm/100kg); da su mu policijski službenici prilikom hapšenja zadali više udaraca palicom po čitavom tijelu, nanoseći mu povrede; da Uprava policije negira upotrebu palice kao sredstvo prinude. U Mišljenju, broj 01-8/16-3 od 21. juna 2016. godine, Zaštitnik je ocijenio (1) da je postojao zakonski osnov za postupanje policije u pogledu zaustavljanja vozila, njegovog lišenja slobode i privođenja; (2) u odnosu na primjenu sredstava prinude, fizičke sile i palice, a na osnovu uvida u izvještaj ljekara i nalaza i mišljenja vještaka specijaliste sudske medicine, video snimka, navoda podnosioca pritužbe i svih utvrđenih činjenica i okolnosti građanin N.B. je bio žrtva lošeg postupanja policijskih službenika i da su policijski službenici prekomjerno primijenili fizičku silu prema njemu, prilikom lišenja slobode i zlostavljali ga - nečovječnim i ponižavajućim postupanjem. Zaštitnik je ocijenio neprihvatljivom ocjenu Uprave policije da je upotreba sredstava prinude bila zakonita, imajući u vidu izvještaje ljekara i nalaz i mišljenje vještaka. Naime, policijski službenici su van svake sumnje primijenili silu veću od one koja je bila apsolutno neophodna. Imenovani je bio opkoljen sa dvadesetak policijaca, daleko brojčano i fizički nadmoćnijim, nije pružao otpor već se nalazio u bespomoćnom pognutom položaju, glavom prema asfaltu i rukama pokrivajući glavu sa namjerom da se zaštiti od udaraca. Tom prilikom zadobio je više od 11 udaraca po čitavom tijelu, a što potvrđuje nalaz i mišljenje vještaka o vrsti povreda koje je tom prilikom zadobio, položaju u kojem se nalazio dok je zadobijao povrede i mogućem mehanizmu nanošenja konstatovanih povreda. U postupanju policijskih službenika sadržani su svi elementi nečovječnog i ponižavajućeg postupanja: učešće službenih lica, namjera kažnjavanja (za nalijetanje vozilom na policijske službenike koje je prethodilo), bespomoćnost žrtve, dok je izostao četvrti element – intenzitet nanijetog bola u većem obimu, kada bi zlostavljanje preraslo u torturu. Vještak specijalista sudske medicine je povrede kvalifikovao je kao lake. Ovdje je važno naglasiti da posledice i intenzitet pretrpljenog bola zavise i od subjektivnih osobenosti žrtve – starosti, zdravstvenog stanja, fizičke spremnosti i dr, te kako je imenovani zdrava osoba mlađe životne dobi (24) i korpulentne fizičke građe (187cm/100kg) zaključeno je da intenzitet nanijetog bola nije prešao granicu, koja bi uticala da se konkretno postupanje policijskih službenika može ocijeniti kao tortura. Pritom Zaštitnik je imao u vidu da su povrede nanesene tokom kratkog vremenskog perioda povišenih napetosti i emocija. Zaštitnik je ocijenio da su policijski službenici u konkretnom obavljanju zadatka morali profesionalnije da održe ravnotežu između efikasnosti i poštovanja temeljnih ljudskih prava počinioca, jer kada je lice stavljeno pod kontrolu, upotreba sile ne može biti opravdana. Ovakvo postupanje službenika policije je u suprotnosti sa odredbama člana 28 Ustava Crne Gore, kojim se jemči nepovredivost fizičkog i

psihičkog integriteta, poštovanje ljudske ličnosti i dostojanstva u slučaju ograničenja slobode, kao i zabranjuje svako nasilje, nečovječno ili ponižavajuće postupanje nad licem kojem je sloboda ograničena; (3) u odnosu na oštećenje njegovog automobila, jasno je da je dio oštećenja moglo nastati i prije predmetnog događaja kao i prilikom kontakta sa mobilijarom koji se nalazio na saobraćajnici na kojoj se incident dogodio, ali se na video snimku jasno vidi da policijski službenici udaraju palicama po karoseriji automobila, kad je podnosilac pritužbe već bio izveden iz automobila; (4) u vezi sa prekomjernom upotrebom sile prema podnosiocu pritužbe, Zaštitnik podsjeća na obavezu države da u najkraćem roku sprovede nepristrasnu istragu kad god postoje osnovani razlozi da se vjeruje da se desio neki akt zlostavljanja, a da u ovom slučaju taj razlog postoji vidi se iz nalaza i mišljenja angažovanog vještaka specijaliste sudske medicine koji je utvrdio tjelesne povrede u ovom slučaju. Takođe ukazuje na opšte prihvaćen principi da uspješna istraga u slučajevima navoda o zlostavljanju treba da bude sprovedena brzo i bez odlaganja, kao i da je uspješna istraga ona koja će dovesti do identifikacije i kažnjavanja osoba odgovornih za zlostavljanje, od suštinskog značaja da bi zabrana mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja imala svrhe u praksi, a da vinovnici ovog događaja, ni nakon osam mjeseci, još uvijek nisu identifikovani. Konačno, Zaštitnik je preporučio da MUP, Uprava policije bez odlaganja, preduzme mjere za identifikaciju i utvrđivanje odgovornosti svih policijskih službenika, koji su dana 17. oktobra 2015. godine, prema građaninu N.B. primijenili prekomjernu fizičku silu i palicu i oštetili njegovu vozilo i da MUP, Uprava policije obezbijedi dosljedno poštovanje nacionalnih propisa, potvrđenih međunarodnih ugovora i opšteprihvaćenih pravila međunarodnog prava, koji se odnose na primjenu policijskog ovlašćenja.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Ktn.br.28/16 (preveden iz Ktr.br.1191/15) je predmet formiran samoinicijativno od strane Tužilaštva protiv NN službenika Uprave policije zbog izvršenja krivičnog djela zlostavljanje iz čl. 166a u vezi st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore, na štetu građanina N.B. Tužilac je, od načelnika CB Podgorica, 18. oktobra 2015. godine zahtijevao dostavljanje izjava saslušanih građana, medicinske dokumentacije, službenih zabilješki službenika policije koji su sprovodili radnju privođenja N.B., CD snimke sačinjene povodom događaja od 17. oktobra 2015. godine. U svojstvu svjedoka oštećenog, tužilac je saslušao N.B. Po naredbi tužioca izvršen je tjelesni pregled oštećenog i sudska - medicinsko vještačenje. Po naredbi tužioca izvršeno je vještačenje po vještaku saobraćajno mašinske struke, radi utvrđivanja visine štete koja je nastala na vozilu oštećenog. Tužilac je dao nalog Upravi policije da identifikuje izvršioce krivičnog djela. Do danas izvršioce nisu identifikovani.¹³

13 Tu br 260/16 od 9.05.2016 Informacija ODT Podgorica povodom protesta u oktobru 2015. u Podgorici kreirana po nalogu Vrhovnog državnog tužioca za potrebe Savjeta za građansku kontrolu policije.

Slučaj novinarkе I.D.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn.br.611/15 formiran samoinicijativno povodom kamenovanja prostorija Televizije “Pink M“, u Bulevaru Ivana Crnojevića broj 97 u Podgorici, kojom prilikom je lake tjelesne povrede zadobila novinarka I.D. Dana 22. oktobra 2015.godine, Tužilac je saslušao oštećenu Drobňjak Ivanu, kao i svjedoka D.N., snimatelja u televiziji “Pink M“. Po naredbi Tužioca, izvršeno je sudsko – medicinsko vještačenje. Policiji dat nalog da identifikuje izvršioca krivičnog djela i više puta urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan.¹⁴

14 Tu br 260/16 od 9.05.2016 Informacija ODT Podgorica povodom protesta u oktobru 2015. u Podgorici kreirana po nalogu Vrhovnog državnog tužioca za potrebe Savjeta za građansku kontrolu policije.

Slučaj građanina S.K.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn.br.614/15 formiran samoinicijativno, povodom povređivanja građanina S.K. Dana 22. oktobra 2015. godine, Tužilac je saslušao oštećenog S.K. Po naredbi Tužioca, izvršeno je sudsko medicinsko vještačenje. Policiji dat nalog da identifikuje izvršioca krivičnog djela i više puta urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan.¹⁵

15 Tu br 260/16 od 9.05.2016 Informacija ODT Podgorica povodom protesta u oktobru 2015. u Podgorici kreirana po nalogu Vrhovnog državnog tužioca za potrebe Savjeta za građansku kontrolu policije.

Slučaj građanina M.M.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn.br.617/15 formiran samoinicijativno povodom povređivanja građanina M.M. Dana 26. oktobra 2015. godine, Tužilac je saslušao oštećenog M.M. Po naredbi Tužioca, izvršeno je sudsko medicinsko vještačenje. Policiji dat nalog da identifikuje izvršioca krivičnog djela i više puta urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan.¹⁶

¹⁶ Tu br 260/16 od 9.05.2016 Informacija ODT Podgorica povodom protesta u oktobru 2015. u Podgorici kreirana po nalogu Vrhovnog državnog tužioca za potrebe Savjeta za građansku kontrolu policije.

Slučaj građanina Z.M.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn.br.618/15 formiran samoinicijativno povodom povrjeđivanja građanina Z.M. (preveden iz Ktr. br.1192/15). Tužilac je saslušao četiri svjedoka - redare sa protestnog skupa, odmah po saznanju za događaj, tj. 19. oktobra 2015. godine, u periodu od 01,35 do 03,45 sati (M.K., R.Z., Ž.B., N.M.), te zatražio medicinsku dokumentaciju. Dana 15. februara 2016.godine, Tužilac je saslušao svjedoka – oštećenog Z.M. (koji zbog zadobijenih povreda glave, do tada nije bio u stanju da da iskaz). Po naredbi Tužioca, izvršeno je sudsko – medicinsko vještačenje, saslušan svjedok T.J., u dva navrata. Forenzičkom centru data naredba za DNK vještačenje traga – kamena, izuzetog sa lica mjesta. Policiji dat nalog da identifikuje izvršioca krivičnog djela i više puta urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan.¹⁷

17 Tu br 260/16 od 9.05.2016 Informacija ODT Podgorica povodom protesta u oktobru 2015. u Podgorici kreirana po nalogu Vrhovnog državnog tužioca za potrebe Savjeta za građansku kontrolu policije.

Pritužba Sindikata medija Crne Gore zbog ispaljivanja suzavca na grupu novinara, snimatelja i fotoreportera

Savjet za građansku kontrolu policije: Sindikat medija Crne Gore (SMCG) javno je pozvao Savjet za građansku kontrolu rada policije da hitno i objektivno preispita da li je policija prekoračila svoja ovlašćenja u odnosu na novinarske ekipe, a naročito tokom incidenta koji se desio na Bulevaru Stanka Dragojevića gdje je policija, prema tvrdnjama više novinara, namjerno bacila suzavac na oko 30 novinara koji su nosili prsluke sa oznakom „press“. SMCG takođe je zatražio da se preispita da li se policija tokom intervencije oglušila o preporuke Savjeta da se “pri svim javnim okupljanjima omoguće nesmetan rad medija i prisustvo novinara i da se (policajci) suzdrže od bespotrebnog ograničavanja njihove slobode kretanja ili izvještavanja“, a koje je Savjet uputio uoči ponovnih protesta. SMCG zahtijevao je i od Uprave policije da preispita postupanje svojih službenika, naročito onih koji su izdavali naređenja, i da utvrdi da li su prekoračili ovlašćenja u odnosu na brojne novinarske ekipe koje su bile izložene, prema njihovom mišljenju, prekomjernoj upotrebi hemijskih sredstava. Povodom saopštenja SMCG kojim je javno p(r)ozvan na aktivnost i postupanje, Savjet je od Uprave policije zatražio odgovarajuće izjašnjenje. Takođe, istog dana, o primjedbama novinara na postupanje policije, Savjet je obavijestio i ministra unutrašnjih poslova koji je pozvan da naloži provjeru postupanja policijskih službenika prema grupi novinara na navedenoj lokaciji. Savjet je u komunikaciji sa SMCG, između ostalog, podsjetio da je usvojio posebnu Preporuku prema policijskoj organizaciji kako bi se omogućila puna sloboda kretanja pa time i izvještavanja svim novinarima i unaprijedio njihov ukupan tretman i bezbjednost na javnim okupljanjima visokog rizika. Uprava policije informisala Savjet da “u konkretnom slučaju nemaju saznanja za ovakvo postupanje policijskih službenika prema novinarima i da smatraju da nije postojala namjera da se hemijska sredstva upotrebljavaju protiv njih”. Iz Uprave policije ovim povodom je pojašnjeno: “Hemijska sredstva (suzavac) upotrebljavaju se prema masi lica koja tom prilikom narušavaju javni red i mir u većem obimu. Shodno zakonskim ovlašćenjima policija je te večeri isključivo upotrijebila suzavac prema okupljenoj masi protestanata zbog toga što su narušili javni red i mir u većem obimu. Novinari su pozivani preko sredstava javnog informisanja da

u zgradi MUP-a preuzmu prsluke sa natpisom press, u cilju prepoznavanja i omogućavanja nesmetanog obavljanja njihove djelatnosti. Prije otpremanja na zadatak policijskim službenicima ukazano je na činjenicu poštovanja djelatnosti i omogućavanja rada novinarima". Savjet je rukovodstvu SMCG dostavio odgovor direktora Uprave policije i zamolio za dodatno izjašnjenje tim povodom. SMCG se izjasnio na odgovor iz Uprave policije. Savjetu je saopšteno da i pored toga što Uprava policije nema saznanja da je tokom protesta, 24. oktobra 2015. godine, ispaljen suzavac prema grupi novinara koja se nalazila u ulici Stanka Dragojevića Sindikat medija još jednom ukazuje da postoje vjerodostojna svjedočenja više novinara da se to desilo. "Novinari, R.K., D.L. i V.R.N., su javno i preko društvenih mreža ukazali na ovaj incident odgovorno tvrdeći da je ovdje došlo do ispaljivanja suzavca u ulici u čijem se prednjem dijelu, bliže policiji, nalazila grupa od 30-tak novinara, snimatelja i fotoreportera a u donjem dijelu grupa od 20-tak građana koja je prelazila ulicu. Takođe, iste večeri na press konferenciji MUP-a i Uprave policije novinari regionalnih medija su postavili pitanje ministru unutrašnjih poslova zašto je ispaljen sezavac u pravcu novinara. Vjerujemo da policijski službenici nisu imali namjeru da to urade te ovaj incident smatramo potpuno nepotrebni ali pozivamo policiju da ga dodatno istraži, tim prije što je, uoči protesta, došlo do dobre saradnje policije s medijima kojima je distribuirala zaštitne prsluke. Sindikat medija ostaje pri stavu da novinarima moraju biti obezbijeđeni minimalni uslovi za pravovremeno izvještavanje, čak i u ovako incidentnim situacijama" navedeno je u dodatnom izjašnjenju SMCG, prema Savjetu, koji su potpisalinovinari, članovi Glavnog odbora ove medijske sindikalne organizacije, G.K. i R.K. Savjet je pri radu na ovom predmetu uzeo u obzir i izjavu novinara R.K. koju je dao Televiziji "Vijesti" a koju je prenio i portal "Vijesti". On je između ostalog rekao: "Ne znam zašto bi policija bacala suzavac u pravcu novinara osim ako nijesu bili isprovocirani što su ih slikali fotoreporteri. Ako je to toliki grijeh, onda neka smo popili jednu porciju".¹⁸ Savjet je ustanovio, prema policijskom izvještaju koji se uradila Komisija za utvrđivanje okolnosti upotrebe sredstava prinude, da je na ovoj lokaciji, ulica Stanka Dragojevića, ispaljeno prvo tri potom još četiri, što je ukupno sedam, projektilnih suzavaca punjenih CS materijom. Uprava policije je, na osnovu predmetnog izvještaja, smatra da je to bilo neophodno zbog uspješnog izvršenja zadataka i uspostavljanja narušenog, u većem obimu, javnog reda i mira. Savjet je podvukao, smatrajući to izuzetno važnim, da je direktor policije saopštio da nije postojala namjera da se hemijska sredstva upotrebljavaju protiv novinara. Takođe, jednako je važno, što je i Sindikat medija sličnog mišljenja odnosno uvjerenja da policijski službenici nisu imali namjeru da ispale suzavac u pravcu novinara. Savjet je podsjetio da je Preporukom broj 62/22-15, od 20. oktobra

18 Dostupno na <http://www.vijesti.me/tv/krackovic-policija-bacila-suzavac-u-pravcu-novinar-a-857312>

2015. godine, koja je potpuno u skladu sa obavezujućim tekovina Evroskog suda za ljudska prava, pozvao policijske službenike da omoguće pri svim javnim okupljanjima, nesmetan rad medija i prisustvo novinara i da se suzdrže od bespotrebnog ograničavanja njihove slobode kretanja ili izvještavanja. Za Savjet je ohrabrujuća informacija, saopštena od strane direktora Uprave policije, da je prije otpremanja na zadatak policijskim službenicima ukazano na obavezu poštovanja i omogućavanja rada novinarima. Savjet je uvjeren da se, kroz implementaciju medijske preporuke i pojačanu starešinsku pažnju, preventivno djelovalo na kvalitetniji i profesionalniji odnos policije prema svim medijskim djelatnicima. S takvim pristupima treba nastaviti i učiti iz registrovane negativne prakse. Savjet je primjetio, imajući u obzir brojne rizične situacije s kojima se susrijeću novinari kao i brojne opstrukcije njihovom radu i slobodi medija, da se takav postupak policijskih službenika, bar u dijelu javnosti, može prepoznati kao pokušaj s ciljem, da se smanji medijsko izvještavanje o događaju. Uprkos otežanim okolnostima u kojima je policija djelovala, Savjet je konstatovao da je upotreba hemijskih sredstava bila nedovoljno obazriva i neselektivna u konkretnom slučaju. Savjet je pozvao Ministarstvo unutrašnjih poslova, da na odgovarajući način, SMCG i novinarima, snimateljima i fotoreporterima koji su, kritične noći, bili prisutni na ovoj lokaciji uputi simboličko izvinjenje. Sindikat medija Crne Gore je javno pozdravio zaključak Savjeta.¹⁹

19 <http://www.pcnen.com/portal/2015/11/19/usvojena-prituzba-savjeta-medija-na-postupanje-policije/> i <http://www.vijesti.me/vijesti/mup-da-se-izvini-novinarima-zbog-postupanja-policije-tokom-protesta-861313>

Slučaj građanina M.M., poznatog sportskog radnika

Savjet za građansku kontrolu policije: Savjet postupajući po sopstvenoj inicijativi i po pritužbama nevladine organizacije “Građanska alijansa”, grupe građana pod imenom “#Građanski”, obavještenja građanina M.S. iz Podgorice i građanke Tea Gorjanc Prelević, iz Podgorice, i dvoje građana koji su zahtijevali anonimnost, razmatrao je postupanje policije prema građaninu M.M., predsjedniku Crnogorske profesionalne boksterske asocijacije. Savjet je dana 25. oktobra 2015. godine, u 00.44 časa, građanka Tea Gorjanc Prelević, obavijestila o svom saznanju da je u blizini svoje zgrade vidjela i snimila građanina koji je nepomično ležao na pločniku a kojem je kasnije prišao policijski službenik. Iznijela je zabrinutost da zdravlje tog građanina jer, u tom trenutku, prema njenom viđenju, građanin nije pokazivao znake života. Prisutni policijski službenici su joj naredili da uđe u stan a kasnije kada su se povukla službena lica građanin nije bio na tom mjestu. Ona je u prilogu svog obavještenja dostavila dvije fotografije. Dodatnim obavještenjem, od 00.45 sati, ista građanka je precizirala da su njene fotografije nastale tačno u 23.20 sati. Članovi Savjeta su odmah obaviješteni o obraćanju građanke a istog dana, tačno u 00.51 sati, Savjet se, preko predsjednika, obratio rukovodstvu Uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova MUP, tražeći informaciju o zdravstvenom stanju i identitetu građanina sa fotografije koje su im proslijeđene. Savjet je, dana 25. oktobra 2015. godine, putem društvenih mreža, u 02.00 sata, stupio u kontakt sa građaninom, koji je tražio anonimnost, a čiji je identitet poznat Savjetu, koji je dostavio fotografije demoliranog vozila, i dao izjavu da je grupa policijskih službenika, prema navodima, brutalno prebila vozača tog vozila i uništila mu vozilo. Savjet je objavio fotografije tog vozila i pozvao građane koji su očevidci događaja da se jave Savjetu. Nakon nekoliko sati objavljen je identitet građanina i pojavio se određeni broj video snimaka koji su ukazali na policijsko postupanje kao i fotografije koje kod građanina M.M. potvrđuju određene povrede. Informaciju o ovom incidentu prenijeli su i mediji. Savjetu su potom uslijedile pritužbe NVO “Građanska alijansa” i grupe građana koja djeluje pod nazivom “#Građanski” kao i obavještenja nekoliko građana kojima je ukazano na neprofesionalno policijsko postupanje. Svi oni su uputili na video snimke sa ozbiljnom sumnjom u prekoračenje ovlašćenja uz prekomjernu upotrebu sile prema građaninu M.M. uz uništavanje njegove privatne imovine. Savjet je, kroz rad na ovom predmetu, pažljivo razmotrio raspoloživi materijal. Savjet je na osnovu raspoložive dokumentacije zaključio da je došlo do očigled-

no prekomjerene upotrebe sile policijskih službenika u konkretnoj intervenciji. Savjet je zaključio, na sjednici od 26. oktobra 2015. godine, da su policijski službenici prema građaninu M.M. postupali neprofesionalno, da su prekoračili službena ovlašćenja i da je isti podvrgnut mučenju, nečovječnom, i ponižavajućem tretmanu kojom prilikom je došlo do teškog povređivanja i uništavanja njegovog motornog vozila. Savjet je uputio zahtjev Upravi policije da ukupnu javnost obavijesti o identitetu svih policijskih službenika koji su postupali u konkretnom slučaju a svojim radnjama su izašli iz opsega zakonitog policijskog postupanja kao i o osnovu za postupanje u konkretnom slučaju i hijerarhijskoj odgovornosti u ovoj akciji. Savjet na osnovu zakonom utvrđenih ovlašćenja zahtijevao da Uprava policije u najkraćem roku objavi ove informacije javnosti kako bi se sačuvao ukupan kredibilitet policijske organizacije, naročito imajući u vidu da je ovaj slučaj uznemirio javnost. Vrhovnom državnom tužilaštvu dostavljen je usvojeni zaključak Savjeta povodom slučaja M.M. (kao i povodom novinara G.R. i građana koje je policija tukla u ulici Miljana Vukova) kao i fotografije koje je kritične noći, 24. oktobra 2015. godine, u 23.20 sati, napravila građanka mr Tea Gorjanc Prelević, uključujući i njene kontakte. Dana 29. oktobra 2015. godine Vrhovno državno tužilaštvo izdalo je saopštenje kojom je javnost obaviještena da je dato više naloga policijskim službenicima da dostave pisani izvještaj o upotrebi sredstava prinude i da prikupe obavještenja od oštećenog. U saopštenju je dalje navedeno da pošto policija nije dostavila tražene podatke u ODT u Podgorici je formiran predmet a načelniku CB Podgorica a 26. oktobra 2015. godine, upućen zahtjev za prikupljanje potrebnih obavještenja. Zahtjevom je traženo, stoji dalje u saopštenju VDT, da se dostavi pisani izvještaj o upotrebi sile, te da se identifikuju policijski službenici koji su nanijeli povrede oštećenom i oštetili njegov automobil. Istog dana, po nalogu zamjenika tužioca, službenici CB Podgorica obavili su uviđaj i fotografisanje vozila oštećenog. Istovremeno je izdata naredba za obavljanje neophodnih vještačenja, a zamjenik tužioca, u Kliničkom centru, oštećenog je saslušao u svojstvu svjedoka. Po nalogu dežurnog tužioca od 25. oktobra 2015. godine, policija je dva dana kasnije ODT u Podgorici dostavila izvještaje tri građanina, kao i medicinsku dokumentaciju oštećenog. Iz ODT u Podgorici upućen je zahtjev komandantu Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) kojim je traženo da dostavi pismeni izvještaj o upotrebi sredstava prinude, kao i druge podatke od značaja za identifikaciju policijskih službenika – pripadnika SAJ-a, koji su nanijeli tjelesne povrede oštećenom. Zamjenik tužioca, takođe je saslušao, u svojstvu svjedoka dva lica – očevice događaja. Kako nije blagovremeno dobijen izvještaj od SAJ-a, komandantu SAJ-a upućen je pismeni poziv za saslušanje u ODT u Podgorici. Direktor Uprave policije, takođe, je upućena pismena urgencija za dostavljanje pisanog izvještaja i traženih podataka. Direktor Uprave policije obavijestio je Savjet da na osnovu fotokopija priloženih

fotografija, koje su kako je precizirano lošeg kvaliteta, nije moguće ustanoviti identitet građanina ali ni druga saznanja u vezi sa ovim događajem. Predsjednik Savjeta tim povodom je reagovao kod direktora Uprave policije i podsjetio ga da su mu fotografije u elektronskoj i prilično kvalitetnoj verziji dostavljene još 25. oktobra 2015. godine kao i da se na fotografiji nalazi građanin M.M. Predsjednik Savjeta je zamolio da s tim u vezi naloži odgovarajuće provjere postupanja prema ovom građaninu a shodno dostupnim fotografijama i iskazu građanke Gorjanc Prelević da joj nije dozvoljeno da pomogne ovom građaninu. Takođe, predsjednik Savjeta je zamolio direktora Uprave policije da naloži provjeru zašto ga njegovi saradnici nisu informisali o prijemu fotografija elektronskim putem. Ministru unutrašnjih poslova upućena je i urgencija da Savjet informiše o svim radnjama koje je preduzeo povodom zaključka u vezi sa postupanjem policije prema građaninu M.M. Ministru unutrašnjih poslova, mr Rašku Konjeviću, ponovljeno je više urgencija u vezi sa zakonskom obavezom da povratno informiše Savjet o preduzetim radnjama povodom usvojenog zaključka ali isti nikada to nije učinio²⁰.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: Zaštitnik je po sopstvenoj inicijativi pokrenuo postupak, nakon upoznavanja sa sadržinom teksta objavljenog dana 25.10.2015.godine, u dnevnim listovima „Vijesti“, „Dan“, „Dnevne novine“ i „Pobjeda“. Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka, uvida u izjašnjenje, izjave svjedoka i uvida u video materijal, Zaštitnik je utvrdio: da se građanin M.M., dana 24. oktobra 2015.godine oko 23 sata nalazio u ulici Jovana Tomaševića u sopstvenom automobilu; da je bio u društvu sa R.V i M.K; da je zaustavljen i iz svog vozila izveden od strane policijskih službenika; da je zadobio velik broj udaraca palicom po čitavom tijelu i da su mu policijski službenici demolirali automobil; da službenici Uprave policije - CB Podgorica u saradnji sa Osnovnim državnim tužilaštvom (ODT) u Podgorici preduzimaju niz mjera i radnji u cilju rasvjetljavanja događaja i da je dvojici pripadnika SAJ-a od strane ODT određen istražni pritvor do 30 dana i da im je na teret stavljeno krivično djelo mučenje u sticaju sa krivičnim djelom - teška tjelesna povreda. Na osnovu ispitnog postupka, Zaštitnik je ocijenio da je došlo do nedozvoljene, neopravdane i nesrazmjerne upotrebe sredstava prinude od strane policijskih službenika nad građaninom M. M. u obimu koji nema zakonskog opravdanja. Stoga, Zaštitnik je dao preporuke: (1) da Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije preduzmu mjere za identifikaciju i utvrđivanje odgovornosti svih policijskih službenika koji su dana

²⁰ Savjet je polovinom juna 2016. iz Kabineta Ministra unutrašnjih poslova zvanično informisan da je MUP 24. oktobra 2015. potpisalo Sporazum o vansudskom poravnanju između Države Crne Gore i M.M. shodno kojem će mu biti isplaćen novčani iznos na ime svih vidova materijalne i nematerijalne štete u događaju od 24.oktobra 2015. Tadašnji ministar unutrašnjih poslova R. Konjević je ovakav potez obrazložio izjavom za javnost u kojoj je naveo da je to „poruka države kada se dese nemili incidenti da se takva postupanja i zloupotreba ovlašćenja ne vrše u ime države“, „poruka odgovornosti prema građaninu ali i poruka da država ne ohrabruje da se bilo ko ponaša izvan zakona“; Dokumentacija Savjeta

24. oktobra 2015. godine prema građaninu M.M. primijenili prekomjernu fizičku snagu i gumenu palicu, nanijeli teške tjelesne povrede i oštetili njegovu imovinu i (2) da Ministarstvo unutrašnjih poslova preduzme potrebne mjere da se obezbijede preduslovi za identifikaciju policijskih službenika, u skladu sa preporukama CPT-a. Po preporuci nije postupljeno u ostavljenom roku, a ni nakon pet mjeseci po isteku roka, pa je Zaštitnik 31. maja 2016. godine Vrhovnom državnom tužiocu podnio krivičnu prijavu protiv L.J.R. službenog lica - komandanta SAJ-a - zbog postojanja osnovane sumnje da je izvršio krivično djelo zloupotrijebljavajući službeni položaj - nevršenjem svoje službene dužnosti i ometanjem sprovođenja pravde.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn br. 638/15 formiran je samoinicijativno, na osnovu objavljenih snimaka na portalima, povodom povređivanja građanina M.M. od strane policijskih službenika. Odmah, 25. oktobra 2015.godine, policijskom službeniku je dato upustvo o preduzimanju konkretnih radnji. Dana 26. oktobra 2015. godine, upućen je zahtjev za prikupljanje potrebnih obavještenja načelniku CB Podgorica kojim je, između ostalog, traženo da se dostavi Izvještaj o upotrebi sredstava prinude, te da se identifikuju policijski službenici koji su nanijeli povrede oštećenom. Istog dana, izvršen je uviđaj i fotografisanje vozila oštećenog M.M., po nalogu i u prisustvu tužioca, izdate su naredbe Forenzičkom centru Danilovgrad za DNK i hemijsko vještačenje tragova nađenih u vozilu, Tužilac je saslušao oštećenog M.M. u prostorijama Kliničkog centra, sudski vještak medicinske struke je u prisustvu tužioca izvršio tjelesni pregled oštećenog, nakon čega je, po naredbi tužioca, izradio pismeni nalaz i mišljenje. Dana 28. oktobra 2015. godine od komandanta Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) je traženo da dostavi pismeni izvještaj o upotrebi sredstava prinude, kao i druge podatke od značaja za identifikaciju policijskih službenika pripadnika SAJ-a koji su nanijeli tjelesne povrede oštećenom. Dana 29. oktobra 2015. godine, Tužilac je saslušao svjedoke očevidce događaja M.K. i R.V. Dana 02. novembra 2015. godine, Tužilac je saslušao komandanta SAJ-a, R.Lj. Istog dana je izdata naredba vještaku mašinske struke za vještačenje materijalne štete prouzrokovane na vozilu „Mercedes S 550“, vlasništvo M.M. U periodu od 04. - 11. novembra 2015. godine, Tužilac je, na zapisnik uzeo izjave od 33 građanina. Dana 04. novembra 2015. godine direktoru Uprave policije je ukazano na nepravilnosti u sačinjavanju Izvještaja o upotrebi sredstava prinude od 25.10.2015. godine, i od istog je traženo da ODT informiše da li je i ako jeste koje radnje preduzeo radi otklanjanja nepravilnosti u postupku sačinjavanja izvještaja, te koji policijski službenici – pripadnici SAJ-a su kritične večeri upotrijebili sredstva prinude prema građaninu M.M. Povodom ovog akta direktor Uprave policije je 10. novembra 2015. godine pismeno obavijestio ODT da je komandantu SAJ-a dat nalog za otklanjanje ovih nepravilnosti, te da mu je komandant SAJ- a dostavo dopis

sa dvije službene zabilješke policijskih službenika B.G. i G.Z., u kojima oni potvrđuju da su primijenili silu prema građaninu M.M. Obzirom na ovakve informacije dobijene od direktora Uprave policije formiran je novi predmet poslovne oznake Kt br.1126/15 protiv B.G. i G.Z. U predmetu Ktn br. 638/15 ODT Podgorica se obraćalo ministru i kontinuirano se od direktora policije zahtijeva da preduzme mjere i radnje u cilju identifikacije izvršilaca konkretnog krivičnog djela. Predmet Kt br. 1126/15, formiran je dana 11. novembra 2015. godine protiv B.G. i G.Z. zbog krivičnog djela mučenje iz čl.167 st.2 u vezi st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore, izvršenog na štetu građanina M.M.. Istog dana saslušani su u svojstvu osumnjičenih B.G. i G.Z. i donijeto je rješenje o njihovom zadržavanju. Dana 12. novembra 2015. godine, donesena je naredba za sprovođenje istrage sa predlogom za određivanje pritvora protiv policijskih službenika B.G. i G.Z., a narednog dana sudija za istragu Osnovnog suda u Podgorici je donio rješenje o određivanju pritvora protiv okrivljenih. Od 24.10.2015 do 17.11.2015. godine, tužilac je saslušao 51. svjedoka. Dana 26.novembra 2015. i 04. decembra 2015. godine izdate su naredbe Forenzičkom centru Danilovgrad za DNK vještačenje. Dana 24. decembra 2015. godine podignuta je optužnica protiv B.G. i G.Z. zbog krivičnih djela mučenje iz čl.167 st.2 u vezi st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore u sticaju sa krivičnim djelom teška tjelesna povreda iz čl.151 st.1 tač.1 KZCG i uništenje i oštećenje tuđe stvari iz čl. 253 st.2 KZCG. Suđenje je u toku.

Reakcije iz civilnog društva

Rasformirati SAJ: NVO "MANS" je pozvala ministra unutrašnjih poslova, Raška Konjevića, da odmah suspenduje direktora policije i rasformira SAJ do okončanja istrage i utvrđivanja pojedinačne i komandne odgovornosti za brutalno nasilje, kao i prikrivanje počinioca teških krivičnih djela, kako bi zaštitio bezbjednost svih građana Crne Gore. "Obim i težina terora koji je sproveden nad građanima od strane SAJ-a nedvosmisleno potvrđuje da se ne radi o pojedinačnim slučajevima, niti incidentima unutar ove jedinice. Naime, u prebijanjima i izivljavanju nad građanima i njihovom imovinom je učestvovao veliki broj pripadnika SAJ-a, a četiri dana kasnije njihov komandant i sve njihove kolege ćutanjem i dalje štite izvršioce krivičnih djela. To pokazuje da nije problem u pojedincu, već da je u javnom interesu da kompletna specijalna jedinica, na čelu sa komandantom, bude momentalno suspendovana i postane predmet istrage tužilaštva, kako zbog izvršenja krivičnih djela, tako i njihovog prikrivanja. Takođe očekujemo i da direktor policije po hitnom postupku bude razriješen dužnosti kako ne bi mogao da dalje učestvuje u prikrivanju krivičnih djela. Umjesto da on lično zatraži odgovornost i istog dana obezbijedi hapšenje policajaca koji su kršili elementarna ljudska prava, direktor policije nije pokazao ni najmanje odgovornosti, kajanje ili bilo kakvo ljudsko saosjećanje sa žrtvama njegovih podređenih. Zbog svega navedenog smatramo da svaki dalji ostanak Slavka Stojanovića na čelu policije i nastavak funkcionisanja SAJ-a u ovakvom sastavu, bez jasno utvrđene pojedinačne i komandne odgovornosti, pred-

stavlja prijetnju po bezbjednost, zdravlje i imovinu građana Crne Gore” navedeno je u saopštenju izvršne direktorke NVO “MANS” Vanje Čalović.²¹

Procesuiranje samo dvojice policajaca za prebijanje je poraz vladavine prava: Povodom početka suđenja pred Osnovnim sudom u Podgorici, 31. marta 2016. godine, dvojici policajaca, pripadnika Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) koje je Osnovno državno tužilaštvo (ODT) optužilo za prebijanje građanina M.M. reagovala je, između ostalih, i nevladina organizacija (NVO) “Akcija za ljudska prava”. “ODT prihvatilo je da optuži samo dvojicu policajaca, pripadnika SAJ koje je Uprava policije pristala da žrtvuje u cilju održavanja privida primjene prava u slučaju policijske torture nad M.M. Komandant SAJ, R.Lj, do danas nije sankcionisan na bilo koji način iako je komandovao jedinicom čiji su pripadnici zvjerski pretukli M.M, kao i druge građane u incidentima posle protesta, i iako je odbio da saraduje sa državnim tužilaštvom tvrdeći da ne zna ni ko su policajci koji su učestvovali u prebijanju M.M, pa čak ni oni koji su s njim bili u policijskom vozilu ”jer su svi bili maskirani”. Opšte je poznato da policijske akcije poput one prilikom obezbjeđivanja protesta 24. oktobra 2015. godine imaju svoj plan i osobe odgovorne za komandu i sprovođenje tog plana, koje u svakom trenutku znaju ili moraju da znaju kome komanduju i koje su sa njima u stalnoj radio vezi. To što je ODT optužilo samo dvojicu policajaca za prebijanje Martinovića, a ne i sve druge koji su u tome učestvovali, koji su komandovali i koji su posle opstrukcijom istrage pomagali učiniocima krivičnog djela HRA smatra ozbiljnom kompromitacijom i državnog tužilaštva i policije koji na ovaj način promovišu nekažnjivost policijske torture i njeno prikrivanje. Podsjećamo da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore u svom Mišljenju (br. 01-488/15-4 od 14. decembra 2015. godine) naveo da je “više službenika Uprave policije“ učestvovalo u prebijanju M.M. pa je, između ostaloga, preporučio: “da MUP i Uprava policije, bez odlaganja preduzmu mjere za identifikaciju i utvrđivanje odgovornosti svih policijskih službenika koji su, dana 24. oktobra 2015. godine, prema građaninu M.M, primijenili prekomjernu fizičku snagu i gumenu palicu, nanijeli mu teške tjelesne povrede i oštetili njegovu imovinu.“ I Savjet za građansku kontrolu policije je, ovim povodom, zahtijevao od Uprave policije: “da Savjet i ukupnu javnost obavijesti o identitetu svih policijskih službenika koji su postupali u konkretnom slučaju a svojim radnjama su izašli iz opsega zakonitog policijskog postupanja, kao i o osnovu za postupanje u konkretnom slučaju i hijerarhijskoj odgovornosti u ovoj akciji” navedeno je u saopštenju NVO HRA od 30. marta 2016. godine.²²

Napomena: Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, odmah po stupanju na dužnost, punu profesionalnu pažnju posvetio je postupanju službenika SAJ-a tokom protesta. Ministar Danilović zatražio je od direktora Uprave policije, da reaguje u skladu sa zakonom i policijskim ovlašćenjima i istakne odgovornost službenika SAJ za propuste i neadekvatno postupanje tokom protesta 24. oktobra 2015. godine.²³

21 <http://mans.co.me/hitno-rasformirati-saj-zbog-bezbijednosti-gradana/>

22 Snimak policijske torture nad Martinovićem je dostupan na: <https://www.youtube.com/watch?v=mCm1lxPyouY>

23 Konferencija za novinare ministra unutrašnjih poslova održana 31. maja 2016. godine;

Krivična prijava protiv R.LJ., komadanta SAJ

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Kt br.1127/15 formiran protiv osumnjičenog R.Lj, komandanta SAJ-a, po krivičnoj prijavi NVO "MANS", zbog krivičnih djela zloupotreba službenog položaja iz čl.416 KZCG i dr.²⁴ Dana 19. novembra 2015. godine, Tužilac je u svojstvu osumnjičenog saslušao R.Lj., nakon čega su saslušani svjedoci i to: J.R., D.B., M.B. i I.R. Nakon završenog izviđaja protiv komandanta R.Lj. podnesen je dana 31. maja 2016. godine, optužni predlog zbog krivičnog djela pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela iz čl.387 st.2 Krivičnog zakonika Crne Gore.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: Pogledati u knjizi "Slučaj građanina M.M., poznatog sportskog radnika". Podsjećamo, kako nije postupljeno po preporuci u ostavljenom roku, a ni nakon pet mjeseci po isteku roka, Zaštitnik je 31. maja 2016. godine Vrhovnom državnom tužiocu podnio krivičnu prijavu protiv L.J.R. službenog lica - komandanta SAJ-a - zbog postojanja osnovane sumnje da je izvršio krivično djelo zloupotrijebljavajući službeni položaj - nevršenjem svoje službene dužnosti i ometanjem sprovođenja pravde.

Savjet za građansku kontrolu policije: U više javnih istupa predsjednika i članova Savjeta, i kroz komunikaciju sa ministrom unutrašnjih poslova, zatraženo je razriješenje komadanta SAJ-a.

Reakcije iz civilnog društva

Opasna situacija - Pod maskama se nekažnjeno vrše krivična djela: "Smatramo da je za vladavanu prava i efikasno funkcionisanje pravosuđa jedna od najopasnijih situacija kada oni koji su zaduženi za bezbjednost građana i otkrivanje i sprječavanje krivičnih djela, onemogućavaju procesuiranje izvršilaca krivičnih djela i javnosti šalju poruku da se pod maskama mogu nekažnjeno vršiti krivična djela" saopšteno je iz MANS-a.

Protiv nekažnjivosti za policijsku torturu i druga kršenja ljudskih prava: Povodom Međunarodnog dana ljudskih prava, 9. decembra 2015. godine, nekoliko uglednih nevladinih organizacija (NVO) upozorilo je na "hronični nedostatak odgovornosti

<http://www.mup.gov.me/vijesti/161644/Ministar-unutrasnjih-poslova-Goran-Danilovic-na-konferenciji-predstavio-plan-rada-Ministarstva-u-narednom-periodu.html>; Informacija Kabineta ministra unutrašnjih poslova kreirana za potrebe ove knjige od 7.juna 2016; Dokumentacija Savjeta 24 Za više detalja o krivičnoj prijavi pogledati ovaj link: <http://mans.co.me/krivicna-prijava-protiv-komandanta-saj-a/>

državnih službenika u Crnoj Gori za dokazano mučenje i druga kršenja ljudskih prava, čime se podržava nekažnjivost i negira vladavina prava". "Odugovlačenje istrage mučenja M.M. i drugih građana na ulicama Podgorice, poslije protesta 24. oktobra 2015. godine, upozorava da izvršioci i ovih poslednjih primjera policijske torture u Crnoj Gori neće biti privedeni pravdi. Tražimo od Vrhovnog državnog tužilaštva (VDT) da obezbijedi vladavinu prava tako što će procesuirati odgovorne počev od vrha policije. Ministar unutrašnjih poslova da saopšti šta je preduzeo protiv komandanta SAJ-a i direktora Uprave policije i ako nije ništa da podnese ostavku. Pozivamo međunarodne organizacije da spriječe da zaklinjanje crnogorskih zvaničnika u ljudska prava i vladavinu prava ostane samo mrtvo slovo na papiru" navedeno je u zajedničkom upozorenju NVO "Akcija za ljudska prava (HRA)", "Mreža za razvoj nevladinog sektora (MANS)", Građanska alijansa (GA), "Centar za ženska prava (CŽP)" i "LGBT Forum Progres" i predsjednika Savjeta za građansku kontrolu policije. Potpisnici upozorenja izdatog povodom Međunarodnog dana ljudskih prava su podjsetili da u Crnoj Gori ni jedna osoba nikada nije odgovarala zbog "skandaloznog prebijanja trideset pritvorenika u istražnom zatvoru u ZIKS-u od strane specijalne interventne jedinice policije dana 1. septembra 2005. godine, iako je to zahtijevala i Evropska komisija, kao što ni zbog mučenja pokojnog građanina A.P. u zgradi Uprave policije u Podgorici, u oktobru 2008. godine, nije odgovarao ni jedan izvršilac ni nalogodavac. Neprihvatljivi su i drugi slučajevi nekažnjavanja ili uslovnog kažnjavanja policijskih službenika u slučajevima dokazanog zlostavljanja. Podsjećamo i na drastičan slučaj prijetnji smrću tadašnjem istraživaču kršenja ljudskih prava Aleksandru Saši Zekoviću od strane policijskog službenika koji nikada nije istražen i kažnjen. Izveštaj Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja (CPT) označio je policijske stanice u Crnoj Gori i 2013. godine kao crne tačke mučenja i zlostavljanja osoba lišenih slobode. Dokazano mučenje i zlostavljanje više osuđenika u zatvoru u Podgorici u januaru 2015. godine do danas nije procesuirano". "Imajući sve to u vidu, činjenica da se traljavo odugovlači i istraga mučenja M.M. i zlostavljanja drugih građana na ulicama Podgorice posle razbijanja protesta 24. oktobra 2015. godine upozorava da izvršioci i ovih poslednjih očiglednih primjera policijske torture u Crnoj Gori neće biti privedeni pravdi. Zabrana mučenja i zlostavljanja od strane državnih službenika je apsolutno zaštićeno ljudsko pravo od koga nema izuzetka. Ovo ljudsko pravo obuhvata obavezu države da utvrdi odgovornost izvršilaca mučenja i njihovih saučesnika. Kada se to ne događa, kao u Crnoj Gori, država postaje odgovorna za nekažnjivost i nedostatak vladavine prava" ocijenili su u zajedničkom upozorenju mr Tea Gorjanc Prelević, Vanja Čalović, Milan Radović, Maja Raičević, Stevan Milivojević i mr Aleksandar Saša Zeković. "Zabrinjavajuća je pojava da su policajci u Crnoj Gori na čelu sa komandantom Specijalne antiterorističke jedinice R.Lj. od kriminalaca preuzeli manir da maskiranjem izbjegnu odgovornost za izvršenje krivičnih djela. Podsjećamo da je komandant R.Lj. državnom tužiocu saopštio, pored ostalog, da ne zna ni ko su policajci koji su s njim bili u policijskom vozilu "jer su svi bili maskirani. Apsolutno je neprihvatljivo opravdanje R.Lj, koje očigledno podržavaju odgovorni

direktor Uprave policije Slavko Stojanović i ministar unutrašnjih poslova Raško Konjević, da se ni mjesec i po dana kasnije ne zna i ne može znati koji su policajci učestvovali u mučenju M.M. i drugih građana posle protesta 24. oktobra 2015. godine. Potpisnici su takođe ocijenili da je neprihvatljiv i inertan odnos načelnika Odjeljenja za unutrašnju kontrolu rada policije MUP Crne Gore prema poslednjim incidentima tokom protesta, kao i odnos prema odlukama i zaključcima Savjeta za građansku kontrolu rada policije. “Neprihvatljivo je da je Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici prinuđeno da analizira DNK uzorke da bi otkrilo počinioca, dok se komandant jedinice pretvara da ne zna ko su oni, a direktor Uprave policije i ministar unutrašnjih poslova podržavaju takav stav” ocijenjeno je iz civilnog društva. “Zahtijevamo od VDT da pod hitno obezbijedi vladavinu prava tako što će optužiti komandanta SAJ-a i direktora Uprave policije za krivična djela koja su izvršili i nečinjenjem njihove službene dužnosti – odbijanjem da se državnom tužilaštvu dostave sva imena policajaca koji su izvršili mučenje M.M. i zlostavljali ostale građane u Podgorici 24. oktobra 2015. godine. Ova krivična djela su propisana Krivičnim zakonikom Crne Gore: Neprijavlivanje krivičnog djela i učinioca (čl. 386), Pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela (čl. 387), Zloupotreba službenog položaja (čl. 416) i Nesavjestan rad u službi (čl. 417). Žalimo zbog toga što nadležni državni tužioci sami ne uočavaju potrebu da procesuiraju odgovorne državne službenike, već su neophodne krivične prijave NVO, kao što je prijava MANS protiv R.Lj, da bi se pokrenuli da rade svoj posao koji podrazumijeva i takve neprijatnije poteze po službenoj dužnosti”. Civilno društvo je zatražilo od ministra unutrašnjih poslova Raška Konjevića da hitno obavijesti javnost o tome šta je kao ministar nadležan za policiju preduzeo da kazni nezakonito postupanje direktora Uprave policije i komandanta SAJ-a ili ako nije preduzeo ništa, da podnese ostavku. “Podsjećamo da je kršenje ljudskih prava i prekoračenje službenih ovlašćenja od strane policije ranije potvrđeno i pravnosnažnim presudama u postupcima koje je pokrenuo MANS, a koji se tiču višegodišnjeg nezakonitog nadziranja internet komunikacije te NVO, nezakonitog hapšenja i kršenja korpusa ljudskih prava prema šest aktivista MANS-a i zaključenja ništavog sporazuma policije i M-tela na osnovu koga su se godinama nezakonito prikupljani brojni lični podaci. I ovi slučajevi potvrđuju hronični nedostatak odgovornosti na strani rukovodećeg kadra policije čak i kada se nezakonit rad i kršenje ljudskih prava potvrdi pravnosnažnom sudskom presudom. Suzbijanje politike nekažnjivosti za kršenje ljudskih prava je neophodno za uspostavljanje vladavine prava u Crnoj Gori. Pozivamo sve međunarodne organizacije zainteresovane za Crnu Goru da podrže naša nastojanja da državnička zaklinjanja u ljudska prava i vladavinu prava ne ostanu samo mrtva slova na papiru, već da zvaničnike Crne Gore obavijeste da se od njih očekuje da ih obezbijede u praksi” stoji na kraju zajedničkog upozorenja koje su potpisali mr Tea Gorjanc Prelević, izvršna direktorica HRA, Vanja Čalović, izvršna direktorica MANS, Milan Radović, koordinator programa ljudskih prava u GA, mr Aleksandar Saša Zeković, predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije, Maja Raičević, izvršna direktorica CZP i Stevan Miliwojević, izvršni direktor LGBT Forum Progres.

Utvrđiti komandnu i odgovornost za nedjelotvornost istrage: “Ako policija ne saraduje sa tužilaštvom u otkrivanju izvršilaca prebijanja M.M. i onih koji su to naredili, podstrekivali ili i pomagali, kao što je to ranije bio slučaj u nekim od nekažnjenih slučajeva policijske torture, očekujemo od VDT da o tome odmah obavijesti Vladu i javnost Crne Gore, i pokrene krivični postupak protiv onih koji su u policiji po komandnoj strukturi odgovorni i za nedjelotvornost istrage” ocijenili su čelnici nevladinih organizacija “HRA”, “Juventas”, “CŽP”, “Crnogorska LGBTIQ Asocijacija „Kvir Montenegro“ i “Institut alternativa” (IA). Dodatno IA i Centar za građansko obrazovanje ocijenili su da je saslušanje komandanta SAJ pred Tužilaštvom “školski primjer opstrukcije pravde, opstrukcije istrage i svojevrsne zloupotrebe službene dužnosti”. NVO “Građanska alijansa” (GA) pratila je na terenu protest Demokratskog fronta dana 24. oktobra 2015. godine i ažurno, objektivno i veoma kvalitetno obavještavala javnost putem društvenih mreža.

Napomena: Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, odmah po stupanju na dužnost, punu profesionalnu pažnju posvetio je postupanju službenika SAJ-a tokom protesta. Ministar Danilović zatražio je od direktora Uprave policije, da reaguje u skladu sa zakonom i policijskim ovlaštenjima i istakne odgovornost službenika SAJ za propuste i neadekvatno postupanje tokom protesta 24. oktobra 2015. godine.²⁵ Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, iskazao je uvjerenje da Uprava policije i MUP Crne Gore mogu utvrditi komandnu odgovornost. Važno je istaći da je ministar Danilović zatražio da mu se dostave izjave svih starešina policije. Traženi materijal mu je dostavilo Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije i u toku je njegovo temeljno preispitivanje. Ministar je istakao da će vidjeti da li ima predloženih sankcija za utvrđenu zloupotrebu položaja a ako ih ne bude onda će naložiti dopunsku kontrolu. Posebno je važno, u kontekstu ukupnog zagovaranja prava na fizičkih integritet i ljudsko dostojanstvo, što je primarna intencija ove publikacije, istaći da je ministar Danilović prekinuo višemesečno ćutanje u policijskoj organizaciji o postupanju službenika SAJ prema građanima Crne Gore. “Dakle, idemo redom i od odgovornosti i ispitivanja nije pošteđen niko i budite sigurni da će tako biti. Ne moramo čekati da drugi organi izreknu ili podignu krivičnu optužnicu pa da nam olakšaju”, bio je odlučan ministar Danilović. U komunikaciji sa direktorom Uprave policije, ministar unutrašnjih poslova je ozbiljno doveo u pitanje profesionalnost i sposobnost komandanta SAJ-a. Zatražio je hitno postupanje direktora Uprave policije povodom toga vjerujući da je to red i da će se tek kasnije, dodatnim istragama, utvrđivati pojedinačna odgovornost ostalih. Ministar je iskazao i odlučnost da pokrene odgovornost svakog starešine i službenika policije. “Neću se libiti da pokrenem pitanje odgovornosti bilo kojeg lica i naravno nosiću rizik ako akciju ne dovedem do kraja i pristupiti vlastitoj odgovornosti” saopštio je ministar unutrašnjih poslova na konferenciji za novinare.²⁶

25 Konferencija za novinare ministra unutrašnjih poslova održana 31. maja 2016. godine; <http://www.mup.gov.me/vijesti/161644/Ministar-unutrasnjih-poslova-Goran-Danilovic-na-konferenciji-predstavio-plan-rada-Ministarstva-u-narednom-periodu.html>; Informacija Kabineta ministra unutrašnjih poslova kreirana za potrebe ove knjige od 7.juna 2016; Dokumentacija Savjeta

26 Nadležni sud je obavijestio Upravu policije (UP) o okolnostima pokretanja krivičnog postupka protiv komandanta SAJ na osnovu čega je direktor UP uputio predlog za njegovo privremeno udaljenje sa rada. Resorni ministar će donijeti rješenje o privremenom udaljenju sa rada. Pogledati: <http://www.mup.gov.me/vijesti/162212/Ministar-Danilovic-ce-donijeti-rjesenje-o-privremenom-udaljenju-sa-rada-komandanta-SAJ-a.html>

Reakcije iz civilnog društva - Pozdravlja se odluka ODT da procesuirati komandanta SAJ: Početkom juna 2016. godine NVO "Akcija za ljudska prava" pozdravila je odluku Osnovnog državnog tužilaštva (ODT) koje je 31. maja 2016. godine konačno podnijelo optužni predlog protiv komandanta Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) R.Lj. zbog sumnje da je učinio krivično djelo - Pružanje pomoći učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela. Kako je saopšteno, ODT smatra da je R.Lj. pomogao pripadnicima SAJ da do danas ostanu neotkriveni iako je izviđajima u više predmeta dokazano da su 24. oktobra 2015. godina, za vrijeme protesta u organizaciji političke asocijacije "Demokratski front", primijenili silu prema određenim građanima. Imajući u vidu da je proteklo više od sedam mjeseci od kako su pripadnici SAJ, kojima je komandovao R.Lj, zvjerski pretukli posebno građanina M.M, ali i druge građane u incidentima posle protesta, a da je R.Lj. onda odbio da saraduje u istrazi, nadamo se da će tužilaštvo ubuduće u sličnim situacijama bez oklijevanja procesuirati državne službenike koji se otvoreno suprotstave zakonu. Podsjećamo, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je ranije u svom mišljenju iz decembra 2015. godine, utvrdio da su pripadnici SAJ nad M.M. sproveli torturu. Do danas, Uprava policije još uvijek nije postupila po preporuci Zaštitnika i još uvijek nijesu identifikovani policijski službenici (osim dvojice po sopstvenom priznanju), koji su prema građaninu M.M. primijenili silu, nečovječno i ponižavajuće postupali i nanijeli mu teške tjelesne povrede, niti je pokrenut postupak za utvrđivanje njihove odgovornosti. NVO "MANS" je podnijela krivičnu prijavu protiv R.Lj. još početkom novembra prošle godine, prijavljujući ga za izvršenje krivičnih djela - Pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela, Davanje lažnog iskaza, Falsifikovanje službene isprave i Zloupotrebu službenog položaja. I Ombudsman je krajem maja 2016. podnio krivičnu prijavu protiv R.Lj. zbog krivičnog djela - Zloupotreba službenog položaja u vezi sa krivičnim djelom - Ometanje pravde. "Još jednom pozivamo i direktora Uprave policije da hitno postupi u skladu s preporukom Zaštitnika i obezbijedi i identifikaciju i procesuiranje policajaca koji su 24. oktobra 2015. godine pretukli dvojicu mladića u ulici Miljana Vukova (tzv. ulici Zlatara). Ako direktor Stojanović i dalje istrajava u odluci da ne doprinese identifikaciji policijskih službenika, pozivamo rukovoditeljku ODT da ovim povodom, po ugledu na odluku u predmetu komandanta R.Lj, pokrene i pitanje utvrđivanja odgovornosti direktora Stojanovića. Napominjemo da je u ovom predmetu obavezno neophodno identifikovati i utvrditi odgovornost i onih službenika policije koji su se solidarizali sa kolegama – izvršiocima zlostavljanja do te mjere da su odbili da procesuiraju krivičnu prijavu pretučenih mladića i pruže im zaštitu u skladu sa zakonom. Konačno, pozivamo i da se u skladu sa preporukom Savjeta za građansku kontrolu policije, i nalogu ODT-a, prvo identifikuju, a onda i dalje procesuiraju službenici koji su 17. i 24. oktobra 2015. godine povrijedili urednika portala "IN4S" G.R. navedeno je u reakciji NVO HRA.

Krivična prijava protiv načelnika CB Podgorica

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Kt br.1298/15 formiran je protiv J.R., načelnika Centra bezbjednosti Podgorica, po prijavi predstavnika političke asocijacije “Demokratski front”, zbog krivičnih djela zloupotreba službenog položaja iz čl.416 KZCG i dr. Dana 22. februara 2016. godine, tužilac je saslušao prijavljenog J.R. Pribavljena je određena službena dokumentacija. Izviđaj je u toku.

Pritužba novinara G.R. iz Podgorice

Savjet za građansku kontrolu policije: Savjet je razmatrao pritužbe građanina G.R., novinara iz Podgorice, kao i grupe građana pod imenom “#Građanski”, kojima je ukazano na postupanje policijskog službenika prema novinaru G.R. Savjet je pri razmatranju ovih predstavki uzeo u obzir i raspoloživi video materijal na kojem se vidi da policijski službenik prilazi građaninu G.R., novinaru iz Podgorice, i bez ikakvog razloga, ga udara. Savjet je povodom ovih pritužbi, na sjednici od 26. oktobra 2015. godine, zaključio da je došlo do neprimjerene upotrebe sile nad građaninom G.R. koji nije pružao otpor. Savjet je zatražio od Uprave policije da se objavi identitet postupajućeg policijskog službenika, kao i informacije u vezi procesuiranja njegovog postupanja i informiše javnost o tome.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn.br. 639/15 formiran je po krivičnoj prijavi G.R. protiv NN službenika Uprave policije koji su mu dana 17. i 24. oktobra 2015. godine nanijeli tjelesne povrede. Povodom označenih događaja preduzete su sledeće radnje: Tužilac je, u dva navrata, saslušao svjedoka - oštećenog G.R., na okolnosti ovrijeđivanja od 17. i 24. oktobra 2015. godine. Oštećeni je dostavio medicinsku dokumentaciju. Po naredbi tužioca izvršen je tjelesni pregled oštećenog i izvršeno sudsko - medicinsko vještačenje. Tužilac je, od CB Podgorica, zahtijevao dostavljanje snimaka od 24. oktobra 2015. godine, sa izdvojenim snimcima na kojim se vidi da policijski službenik udara G.R., kao i izvještaj o upotrebi sredstava prinude prema G.R. od 17 i 24. oktobra 2015. godine. Od Uprave policije tužilac je zahtijevao i da identifikuje lica koja su primijenila silu prema G.R. 17. i 24. oktobra 2015. godine. Na zahtjev tužioca Sud za prekršaje je dostavio svoje spise predmeta formirane protiv G.R., a vezano za događaj od 17. oktobra 2015. godine. Uvidom u spise je utvrđeno da je rješenjem Suda za prekršaje G.R. oglašen krivim, a rješenje nije pravosnažno. Dat je nalog CB Podgorica da preduzima radnje i mjere u cilju identifikacije službenika policije koji su nanijeli povrede G.R. 17. i 24. oktobra 2015. godine. Do danas izvršiocu nisu identifikovani.

Reakcije iz civilnog društva: Zbog odnosa policije prema novinaru-uredniku G.R. (portal IN4S) i D.Ž. (Dnevne novine “Dan”) reagovalo je više građanskih udruženja i intelektualaca. Nevladine organizacije (NVO) sa sjevera Crne Gore

Foto: Boris Pejović

osudile su policijsku brutalnost prema demonstrantima a posebno prema novinarima D.Ž. i G.R. Ove NVO zatražile su odgovornost rukovodstva MUP Crne Gore. Istim povodom reagovali su i NVO “Centar za građansko obrazovanje”, “Akcija za ljudska prava”, “Juventas”, “Centar za monitoring i istraživanja”. NVO “Građanska Alijansa” (GA), “ADP – Zid”, “4 LIFE”, “LGBT Forum Progres”, “Green Home” i “UNO Libertask” osudile su prekidanje mirnih protesta pristalica Demokratskog fronta ispred Skupštine Crne Gore. Ove NVO posebno su osudile hapšenje novinara D.Ž. i urednika G.R. “Hapšenje novinara i primjena sile nad urednikom jednog od medija, te sprječavanje novinara da obavljaju svoj posao, je nešto što institucije moraju nepristrasno da ispitaju. Istraživači GA su se danas na terenu, prateći cijelu situaciju i suđenja novinarima, uvjerali da su policijski službenici postupali suprotno zakonskim propisima i međunarodnim standardima prilikom hapšenja novinara. S toga, mi, predstavnici šest NVO, pozivamo nadležne institucije VDT, ODT, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Savjet za građansku kontrolu policije, Unutrašnju kontrolu policije i Etički odbor Uprave policije i samu Upravu policije, da postupe po dužnosti, isprate ovaj slučaj sa najvećim stepenom pažnje, neodložno sprovedu hitnu, nezavisnu i efikasnu istragu” zaključuje se u reagovanju grupe NVO.²⁷

27 Informacije o razbijanju protesta i reakciji javnosti pogledati na ovim linkovima: <http://www.vijesti.me/vijesti/razbijen-protest-akcije-policije-pocela-u-sest-ujutru-856174> i <http://www.vijesti.me/vijesti/nevladine-organizacije-osuduju-policijsku-brutalnost-856210>

Slučaj prebijanja građana M.B. i B.V. u centru Podgorice

Savjet za građansku kontrolu policije: Savjet je razmatrao pritužbe građanina Mihaila Jovovića, novinara iz Podgorice, nevladine organizacije “Građanska alijansa” iz Podgorice kao i grupe građana pod imenom “#Građanski”, kojima je ukazano na postupanje policijskih službenika prema građanima M.B i B.V, u ulici Miljana Vukova u Podgorici. Nakon detaljnog pregleda video materijala i obavljene rasprave Savjet je, na sjednici od 26. oktobra 2015. godine, odlučio da po skraćenom postupku okonča rad po ovim pritužbama. Savjet je ocijenio da su postupajući policijski službenici, ovom prilikom, na iznijeti način, grubo povrijedili lično dostojanstvo ovih građana. Postupajući policijski službenici prekomjerno su upotrijebili silu prema građanima koji u trenutku službenog postupanja ne pružaju bilo kakav otpor. Savjet je iskazao zabrinutost povodom ovog postupanja i ocijenio da je posrijedi prekoračenje ovlašćenja i neprimjerena primjena ovlašćenja koja ukazuje na nedostojnost obavljanja policijskog posla i ozbiljnu povredu etičkih standarda i integriteta policije. Savjet je zatražio od Uprave policije da bez daljeg odlaganja informiše javnost o identitetu svih postupajućih policijskih službenika, da se procesuiraju njihova odgovornost kao i da se prepozna objektivna odgovornost pretpostavljenog starešine. Povodom ovog slučaja Savjet je direktoru Uprave policije, u cilju pružanja pomoći policiji, dostavio kontakt podatke građana sa snimka. Savjet je od Uprave policije dobio određeni odgovor koji nije u suštini predstavljao odnos prema usvojenom zaključku povodom ovog slučaja. Uprava policije, tim povodom, informisala da je, postupajući po dopisu Savjeta, kontaktirala dvojicu građana. Vođa bezbjednosnog sektora CB Podgorica pozvao je, dana 30. oktobra 2015. godine, građane M.B. i B.V. da pristupe u službene prostorije kako bi se od njih prikupila obavještenja “na okolnosti njihovih navoda da im je ugrožena bezbjednost”. “Građani su tom prilikom izjavili da su dana 24. oktobra 2015. godine oko 22.30 sati u ulici Miljana Vukova doživjeli neprijatnosti od strane službenika SAJ-a na način što su ih isti bez ikakvog povoda maltretirali, na način što su im naredili da se spušte na trotoar, a zatim ih nekoliko puta udarali nogama u predjelu donjih ekstremiteta. Shodno njihovim navodima nijesu uspjeli da zapaze ko im je konkretno od policijskih službenika zadao udarce jer su isti bili maskirani a po oznakama na vozilu “Hamer” su pretpostavili da se radi o službenicima SAJ-a”

stoji u odgovoru direktora Uprave policije predsjedniku Savjeta. Iz Uprave policije su još naveli da je građanin B.V. u policiji demantovao navode nekih medija da su ga službenici policije tukli palicama. Takođe Uprava policije ih je informisala da njihova bezbjednost ni po kom osnovu nije ugrožena a da se u slučaju bilo kakve neprijatnosti povodom ovog spornog događaja mogu javiti vodi bezbjednosnog sektora S.J. čiji im telefonski broj postao dostupan, precizirali su iz policije. Povodom ovog odgovora predsjednik Savjeta je direktoru Uprave policije uputio protest i zatražio da njegovi saradnici obraćanja Savjeta čitaju s povećanom pažnjom jer je nepotrebno da se u komunikaciji između Uprave policije i Savjeta događaju takvi nespozum i opstrukcije. Povodom ovog i drugih slučajeva predsjednik Savjeta je pisanim putem sve članove Savjeta informisao o mogućoj opstrukciji rada Savjeta, i neprimjerenim odnosom policije prema nizu pritužbi koje su u radu pred Savjetom. Predsjednik Savjeta, mr Aleksandar Saša Zeković, je iskazao čuđenje da se policija bavi pitanjima na koja nije ni ukazano a ignoriše se postojanje snimka i spremnost građana da svjedoče o torturi. Savjet je ponovo zatražio od direktora Uprave policije i Ministra unutrašnjih poslova da hitno informišu o realizaciji predmetnog zaključka i svim radnjama koje su povodom toga preduzete.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: Građani B.M i V.B. obratili su se pritužbama Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore u kojima su naveli, između ostalog, da su 24. oktobra 2015. godine, oko 22 sata šetali gradom; da su se vraćali kućama ulicom Miljana Vukova (tkz. ulica Zlatara); da B. V. umalo nije pregazio automobil SAJ-a; da su zadobili veliki broj udaraca nogama, da su bili ponižavani i maltretirani od strane policijskih službenika SAJ-a; da ih nijesu udarali palicama (kako je to u medijima navedeno); da o tome postoji i video snimak na internetskom servisu za razmjenu video sadržaja You Tube. Zaštitnik je ustanovio da su ovlašćeni policijski službenici MUP-a, obavili razgovore sa građanima B. V. i M. B. koji su se žalili da su udarani nogama po donjim ekstremitetima od strane pripadnika SAJ-a koje nijesu mogli identifikovati. Policijski službenici su nakon datih izvjava, garantovali ličnu bezbjednost i upoznali podnosioc pritužbe sa procedurama hitnog obavještenja, ukoliko ponovo bude ugrožena njihova bezbjednost. Zaštitnik je izvjava koje su dali građani B. V. i M. B. prihvatio kao moguće, uvjerljive i prihvatljive, budući da su istovjetne, međusobno se podudaraju i potkrijepljene su medicinskom dokumentacijom i video snimkom, dostupnim na You tube. Osim toga, negirali su medijske navode da su udarani pendrecima, što govori u prilog istinitosti i realnosti njihovih izvjava. Zaštitnik je na osnovu izvjava podnosilaca pritužbi, uvida u izvještaje ljekara, video snimka i svih utvrđenih činjenica i okolnosti, zaključio da su 24. oktobra posle 22 sata, u ulici Miljana Vukova, policijski službenici Uprave policije,

neopravdano upotrijebili fizičku silu prema: građanima B. V. i M. B. - nečovječnim i ponižavajućim postupanjem i time povrijedili njihova ljudska prava, pa je Zaštitnik je dao preporuku: da Uprava policije bez odlaganja, preduzme mjere za identifikaciju i utvrđivanje odgovornosti svih policijskih službenika, koji su dana 24. oktobra.2015 godine, prema građanima M. B. i B. V. primijenili fizičku silu.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn br. 656/15 formiran je po dvije krivične prijave, i to: po krivičnoj prijavi građana A.R., D.Š. i M.R., od 03. novembra 2015. godine, protiv NN lica – pripadnika SAJ-a, zbog krivičnog djela mučenje iz čl.167 st.2 u vezi st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore, jer su 24. oktobra 2015. godine, oko 23,30 časova na raskrsnici ul. Marka Miljanova i Miljana Vukova, primijenili silu prema oštećenim - podnosiocima prijave, na način što su ih više puta palicama i nogama udarali po glavi i tijelu, a zatim i oštetili njihovo vozilo marke „Toyota yaris“, i po prijavi Savjeta za građansku kontrolu rada policije, o primjeni sile prema dva građanina M.B. i B.V., od strane policijskih službenika - pripadnika SAJ-a, u ulici Miljana Vukova, tzv. Zlatarska ulica. Dana 10. novembra 2015. godine direktoru Uprave policije je ukazano da predmetni događaji u ulici Miljana Vukova nije predstavljeni u Izvještaju SAJ-a o upotrebi sredstava prinude broj 229/15-64969 od 25. oktobra 2015. godine. Dana 12. novembra 2015. godine od SAJ-a je zatraženo da ODT dostave izvještaj GSP sistema za navigaciju i pozicioniranje svih službenih vozila za dan 24. oktobra 2015. godine za vremenski period od 21,30 do 00,00 časova. Dana 3. decembra 2015. godine, saslušani su oštećeni M.B. i B.V. Zatraženi su snimci kamera sa apoteke, ispred koje se desio događaj, ali je ODT obaviješteno da snimci ne postoje. Po naredbi Tužioca, izvršena su sudsko medicinska vještačenja. Kontinuirano se od direktora policije zahtijeva da preduzme mjere i radnje u cilju identifikacije izvršilaca konkretnog krivičnog djela. Do danas izvršilac nije identifikovan.

Napomena: Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, odmah po stupanju na dužnost, punu profesionalnu pažnju posvetio je postupanju službenika SAJ-a tokom protesta. Ministar Danilović zatražio je od direktora Uprave policije, da reaguje u skladu sa zakonom i policijskim ovlašćenjima i istakne odgovornost službenika SAJ za propuste i neadekvatno postupanje tokom protesta 24. oktobra 2015. godine.²⁸ Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, iskazao je uvjerenje da Uprava policije i MUP Crne Gore mogu utvrditi komandnu odgovornost. Važno je istaći da je ministar Danilović zatražio da mu se dostave

²⁸ Konferencija za novinare ministra unutrašnjih poslova održana 31. maja 2016. godine; <http://www.mup.gov.me/vijesti/161644/Ministar-unutrasnjih-poslova-Goran-Danilovic-na-konferenciji-predstavio-plan-rada-Ministarstva-u-narednom-periodu.html>; Informacija Kabineta ministra unutrašnjih poslova kreirana za potrebe ove knjige od 7.juna 2016; Dokumentacija Savjeta

izjave svih starešina policije. Traženi materijal mu je dostavilo Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije i u toku je njegovo temeljno preispitivanje. Ministar je istakao da će vidjeti da li ima predloženih sankcija za utvrđenu zloupotrebu položaja a ako ih ne bude onda će naložiti dopunsku kontrolu. Posebno je važno, u kontekstu ukupnog zagovaranja prava na fizičkih integritet i ljudsko dostojanstvo, što je primarna intencija ove publikacije, istaći da je ministar Danilović prekinuo višemjesečno ćutanje u policijskoj organizaciji o postupanju službenika SAJ prema građanima Crne Gore. “Dakle, idemo redom i od odgovornosti i ispitivanja nije pošteđen niko i budite sigurni da će tako biti. Ne moramo čekati da drugi organi izreknu ili podignu krivičnu optužnicu pa da nam olakšaju”, bio je odlučan ministar Danilović. U komunikaciji sa direktorom Uprave policije, ministar unutrašnjih poslova je ozbiljno doveo u pitanje profesionalnost i sposobnost komadanta SAJ-a. Zatražio je hitno postupanje direktora Uprave policije povodom toga vjerujući da je to red i da će se tek kasnije, dodatnim istragama, utvrđivati pojedinačna odgovornost ostalih. Ministar je iskazao i odlučnost da pokrene odgovornost svakog starešine i službenika policije. “Neću se libiti da pokrenem pitanje odgovornosti bilo kojeg lica i naravo nosiću rizik ako akciju ne dovedem do kraja i pristupiti vlastitoj odgovornosti” saopštio je ministar unutrašnjih poslova na konferenciji za novinare.

Reakcije iz civilnog društva - Utvrditi odgovornost policajaca za prebijanje mladića i prikrivanje tog krivičnog djela: Nevladina organizacija (NVO) “Akcija za ljudska prava”, početkom februara 2016. godine, pozvala je rukovoditeljku Osnovnog državnog tužilaštva (ODT) i direktora Uprave policije da hitno postupe u skladu s preporukom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i obezbijede identifikaciju i procesuiranje policajaca koji su 24. oktobra 2015. pretukli dvojicu mladića u ulici Miljana Vukova (tzv. ulici Zlatara), ali i da obavezno identifikuju i utvrde odgovornost i onih službenika policije koji su se solidarizovali sa kolegama – izvršiocima zlostavljanja do te mjere da su odbili da procesuiraju krivičnu prijavu pretučenih mladića i pruže im zaštitu u skladu sa zakonom. “Smatramo skandaloznim da se ovaj očigledan slučaj policijskog zlostavljanja i njegovog prikrivanja nije procesuirao i bez preporuke Zaštitnika. Očekujemo da javnost bude obaviještena o svim rezultatima djelovanja ODT i Uprave policije u istragama i svih drugih krivičnih djela prijavljenih u kontekstu protesta prije nešto više od tri mjeseca.

Slučaj građana V.P. i I.P. iz Podgorice

Savjet za građansku kontrolu policije: Savjetu se pritužbom obratila NVO “Građanska Alijansa” ukazujući na prekoračenje policijskih ovlašćenja prema građanima V.P. i I.P., ugostiteljima iz Podgorice. Uz pritužbu su dostavljena ovlašćenja da ih ova NVO može zastupati kao i fotografije povreda i medicinska dokumentacija. Prema navodima iz pritužbe, dana 24. oktobra 2014. godine, građani su boravili u svom ugostiteljskom objektu na Pobrežju kada je, oko 23 sata, došla policija i zatražila od njih da izađu ispred lokala. U pritužbi su naveli da nisu pružali otpor i da su poštovali sva naređenja pripadnika SAJ-a. Prema navodima iz pritužbe službenici SAJ-a su ih pretukli ispred ugostiteljskog objekta. Zadobili su teške tjelesne povrede. Građaninu V.P. je slomljen nos zbog čega je operisan a imao je podlive i modrice u predjelu leđa i gluteusa. Građaninu I.P. je slomljen prst na četiri mjesta a konstatovano je nagnječenje rebara i hematoni po tijelu i glavi. Predsjednik Savjeta je telefonski kontaktiran od strane roditelja V.P. koji je ukazao na postupanje službenika policije koji mu je, prema navodima, udarcem čizmom razbio nos. U tom trenutku V.P. je još uvijek bio hospitalizovan. Kako je pritužba zadovoljavala sve uslove za njeno procesuiranje, i prati je adekvatna dokumentacija, Savjet je istu uzeo u rad i od direktora Uprave policije zatražio hitno izjašnjenje o svim iznijetim navodima. Dana 28. oktobra 2015. godine NVO “Građanska alijansa” je obavijestila da su građani, podnosioci pritužbe, odustali od daljeg procesuiranja. Savjet je, kao i u ranijoj praksi, postupanje nastavio po sopstvenoj inicijativi, imajući u vidu svoju sistematsku posvećenost, od svog osnivanja, 2005. godine, primjeni “Konvencije protiv torture i drugih surovih neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka” Ujedinjenih nacija i člana 7 “Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima”. Kako nije bilo odgovora Savjet je dana 16. novembra 2015. godine uputio urgenciju i istog dana od direktora Uprave policije dobio traženi odgovor koji prenosimo integralno: “Službenici CB Podgorica su 25. oktobra 2015. godine obaviješteni da je u prostorije Urgentnog bloka Kliničkog centra Crne Gore (KCCG), radi ukazivanja ljekarske pomoći, u 01.45 sati primljeno lice V.P. dok je u 02.20 sati u prostorijama Ortopedije KCCG primljeno lice I.P., obojica sa povredama iz nasilja”. Provjerama izvršenim od strane službenika CB Podgorica u KCCG utvrđeno je da je 25.10.2015. godine V.P. zaveden u internoj knjizi protokola pod brojem 21354, kojem je ukazana ljekarska pomoć od strane dežurnih ljekara sa konstatacijom da su kod V.P. prisutne teške tjelesne povrede u vidu frakture

nosne kosti sa dislokacijom. Daljim provjerama konstatovano je da je I.P. zaveden u knjizi protokola pod brojem 10076 kada je istom ukazana ljekarska pomoć od strane dežurnih ljekara koji su konstatovali da su kod I.P. prisutne teške tjelesne povrede u vidu preloma proksimalne falage palca - fraktura prvog prsta desne ruke. Zbog zdravstvenog stanja navedenih lica po prijemu u KCCG, kao i bezbjedonosnih prilika te večeri u Podgorici, službenici CB Podgorica nijesu bili u mogućnosti da odmah, po prijemu pomenutih lica u Urgentni blok, prikupe odgovarajuća obavještenja. Preduzimajući mjere i radnje iz svoje nadležnosti povodom predmetnog događaja, 28. oktobra 2015. godine, službenici Jedinice za suzbijanje krvnih i seksualnih delikata CB Podgorica u službenim prostorijama CB Podgorica prikupili su obavještenja od V.P. i I.P. o čemu su sačinjeni zapisnici o obavještenju prikupljenom od građanina. Tom prilikom V.P. i I.P. su izjavili: da su se 24. oktobra 2015. godine oko 22.40 nalazili ispred ugostiteljskog objekta "Rio", koji se nalazi u ul. Bracana Bracanovića u Podgorici, i u momentu kada su imali namjeru da zatvore navedeni lokal, a prilikom ulaska u isti, iz pravca ulice njima prilazi više nepoznatih lica koja su bila "maskirana", tj. na glavama su imala tzv. "fantomke", i koja fizički nasrću na njih dvojicu, na način što im zadaju više udaraca rukama i nogama u predjelu glave i tijela, prilikom čega obojica zadobijaju teške tjelesne povrede. Nakon navedenog događaja po izjavi V.P. i I.P. NN lica su se udaljila u njima nepoznatom pravcu. Upitani da opišu lica koja su ih fizički napala V.P. i I.P. nijesu mogli detaljnije opisati lica tj. napadače, osim njihovih zaključaka da se radi o gradskim "uličarima" i "klošarima". U vezi sa predmetnim događajem, kao i preduzetim mjerama i radnjama, obaviješten je zamjenik ODT u Podgorici, R.V., koja se izjasnila da se u konkretnom slučaju radi o krivičnom djelu: teške tjelesne povrede iz člana 151. KZCG nakon čega su službenici CB Podgorica dana 29.10.2015. godine podnijeli krivičnu prijavu protiv nepoznatog počinioca krivičnog djela - Ku. br. 809/2015. Službenici Jedinice za suzbijanje krvnih i seksualnih delikata CB Podgorica u skladu sa članom 257. ZKP-a nastavljaju sa preduzimanjem daljih mjera i radnji, u cilju identifikacije i pronalaska počinilaca ovog krivičnog djela" stoji na kraju odgovora direktora Uprave policije. Savjet u konkretnom slučaju nije mogao izdati konkretnu ocjenu o primjeni policijskih ovlašćenja jer su građani u toku postupka odustali od ranijih pritužbi na račun policijskih službenika što je otežalo rad i postupanje Savjeta. Situacija koju je ustanovio Savjet, posebno imajući u vidu prirodu i obim povreda kod oštećenih, jeste zabrinjavajuća i Savjet očekuje da se osnaže istražne radnje u cilju identifikacije izvršilaca ovog krivičnog djela. Savjet će nastaviti da prati dalje postupanje policije. Savjet za građansku kontrolu rada policije koristi i ovu priliku da istakne suštinsku važnost prava na nepovredivost ljudskog dostojanstva i fizičkog integriteta i podsjeća, nezavisno od ovog slučaja, da su se u ranijoj praksi često dešavali pritisci na žrtve torture odnosno oštećene i svjedoke

kao i prijetnje njihovim krivičnopравnim progonom. Za Savjet tortura i drugi vidovi degradirajućeg ponašanja ne smiju se tolerisati ni u prilikama “izuzetnih okolnosti”. Savjet je primijetio da su istraživanje i kažnjavanje nezakonitog policijskog postupanja ključni za efikasnost kontrole nad radom policije. Iako spoljšnji nadzor može ostvariti veću nepristrasnost unutrašnja kontrola policija ima resursnu prednost, može bolje da poznaje unutrašnju policijsku kulturu i posebno može podstaći stvaranje većeg povjerenja kako bi konačnu imali i veću spremnost policijskih službenika za saradnju za prepoznavanje i procesuiranje neprofesionalnog postupanja.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: Instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, dana 26. oktobra 2015. godine, nevladina organizacija (NVO) “Građanska alijansa” prosljedila je pritužbu u ime građanina V. P. koja se odnosila na rad i postupanje službenika Uprave policije. U pritužbi je između ostalog navedeno: da za vrijeme mirnih protesta pristalica “Demokratskog fronta”, u noći 24. oktobra 2015. godine, građanin V. P. je sjedio u kafiću na Pobrežju; da je negdje između 22,45 i 23 sata iznenada pretučen ispred samog kafića od strane policijskih službenika (najmanje deset pripadnika SAJ-a); da nije pružao otpor; da je ispoštovao sva njihova naređenja; da nije priveden nego onako povrijeđen ostavljen na trotoaru; da je zadobio teške tjelesne povrede i da ovakvo postupanje policijskih službenika navodi na sumnjivu primjenu policijskih ovlašćenja. Povodom pritužbe predstavnici Zaštitnika su dana 26. oktobra 2015. godine pokušali da uspostave telefonsku komunikaciju sa građaninom, ali bezuspješno. Ipak, dana 18. novembra 2015. godine, obavili su razgovor sa građaninom V.P. Sadržaj njegove priče se razlikovao od sadržine pritužbe koja je pristigla Instituciji Zaštitnika, od strane gore navedene NVO. U razgovoru je molio da pritužbu računamo kao da nikada nije postojala i nije predata, riječima: “Stavite tačku na to i ne pominjite moje ime u nijednom kontekstu”. Nadalje, istakao je predstavnicima NVO izričito izjavio da odustaje od pritužbe. Takođe, predstavnica Zaštitnika radi daljeg utvrđivanja razloga ovakve nedoslednosti odnosno nekonzistentnosti podnositelja pritužbe, obavila je razgovor sa predstavnikom NVO koji je između ostalog naveo: da je podnosilac pritužbe izmijenio svoj prvobitni iskaz u većem dijelu i nije mogao objasniti šta se dogodilo sa podnosiocem pritužbe od vremena kada je razgovarao sa njim u prostorijama Kliničko centra Crne Gore do odustanka od pritužbe. S obzirom da je građanin izričito odustao od pritužbe, Zaštitnik, saglasno odredbama člana 39. stav 1 tačka 3 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, obustavio dalji postupak ispitivanja pritužbe.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: Instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, dana 26. oktobra 2015. godine, NVO “Građanska

alijansa“ prosljedila je pritužbu u ime građanina I.P. koja se odnosila na rad i postupanje službenika Uprave policije. U pritužbi, između ostalog, je navedeno: da za vrijeme mirnih protesta pristalica “Demokratskog fronta“, u noći 24. oktobra 2015. godine, građanin I.P. sjedio je u kafiću na Pobrežju; da je negdje između 22,45 i 23 sata iznenada pretučen ispred samog kafića od strane policijskih službenika (najmanje deset pripadnika SAJ-a); da nije pružao otpor; da je ispoštovao sva njihova naređenja; da nije priveden nego onako povrijeđen ostavljen na trotoaru; da je zadobio teške tjelesne povrede i da ovakvo postupanje policijskih službenika navodi na sumnjivu primjenu policijskih ovlašćenja. Povodom pritužbe predstavnici institucije Zaštitnika su dana 26. oktobra 2015.godine i 18. novembra 2015. godine obavili razgovor sa građaninom. Sagovornik je u oba razgovora uputio sledeće riječi “da nije tačno da su ga napali policijski službenici, već nepoznati huligani sa kapuljačama koji ga navodno mrže“ i “računajte da nikada nije predavao i postojao zahtjev, jer to ga ne interesuje“. S obzirom na izričite navode o odustanku građanina I.P., Zaštitnik saglasno odredbama člana 39. stav 1 tačka 3 Zakona o zaštitniku/ ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, je obustavio dalji postupak ispitivanja pritužbe.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Ovaj slučaj se istražuje u okviru predmeta Ktr br.1269/15 (u knjizi predmet je predstavljen kao slučaj “Povređivanje građana i policijskih službenika”).

Napomena: Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, odmah po stupanju na dužnost, punu profesionalnu pažnju posvetio je postupanju službenika SAJ-a tokom protesta. Ministar Danilović zatražio je od direktora Uprave policije, da reaguje u skladu sa zakonom i policijskim ovlašćenjima i istakne odgovornost službenika SAJ za propuste i neadekvatno postupanje tokom protesta 24. oktobra 2015. godine.²⁹ Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, iskazao je uvjerenje da Uprava policije i MUP Crne Gore mogu utvrditi komandnu odgovornost. Važno je istaći da je ministar Danilović zatražio da mu se dostave izjave svih starešina policije. Traženi materijal mu je dostavilo Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije i u toku je njegovo temeljno preispitivanje. Ministar je istakao da će vidjeti da li ima predloženih sankcija za utvrđenu zloupotrebu položaja a ako ih ne bude onda će naložiti dopunsku kontrolu. Posebno je važno, u kontekstu ukupnog zagovaranja prava na fizičkih integritet i ljudsko dostojanstvo, što je primarna intencija ove publikacije, istaći da je ministar

²⁹ Konferencija za novinare ministra unutrašnjih poslova održana 31. maja 2016. godine; <http://www.mup.gov.me/vijesti/161644/Ministar-unutrasnjih-poslova-Goran-Danilovic-na-konferenciji-predstavio-plan-rada-Ministarstva-u-narednom-periodu.html>; Informacija Kabineta ministra unutrašnjih poslova kreirana za potrebe ove knjige od 7.juna 2016; Dokumentacija Savjeta

Danilović prekinuo višemjesečno ćutanje u policijskoj organizaciji o postupanju službenika SAJ prema građanima Crne Gore. “Dakle, idemo redom i od odgovornosti i ispitivanja nije pošteđen niko i budite sigurni da će tako biti. Ne moramo čekati da drugi organi izreknu ili podignu krivičnu optužnicu pa da nam olakšaju”, bio je odlučan ministar Danilović. U komunikaciji sa direktorom Uprave policije, ministar unutrašnjih poslova je ozbiljno doveo u pitanje profesionalnost i sposobnost komadanta SAJ-a. Zatražio je hitno postupanje direktora Uprave policije povodom toga vjerujući da je to red i da će se tek kasnije, dodatnim istragama, utvrđivati pojedinačna odgovornost ostalih. Ministar je iskazao i odlučnost da pokrene odgovornost svakog starešine i službenika policije. “Neću se libiti da pokrenem pitanje odgovornosti bilo kojeg lica i naravno nosiću rizik ako akciju ne dovedem do kraja i pristupiti vlastitoj odgovornosti” saopštio je ministar unutrašnjih poslova na konferenciji za novinare.

Slučaj građanina Ž.L. iz Podgorice

Savjet za građansku kontrolu policije: NVO “Inicijativa mladih za ljudska prava” podnijela je Savjetu za građansku kontrolu policije pritužbu povodom postupanja policije prema građaninu Ž.L. iz Podgorice tokom građanskih političkih protesta, u oktobru 2015. godine, u Podgorici. Uz pritužbu su dostavljene fotografije povreda i medicinska dokumentacija. Prema navodima iz pritužbe, dana 24. oktobra 2014. godine, građanin Ž.L. je boravio u ugostiteljskom objektu “Rio” na Pobrežju kada je, oko 23 sata, došla policija i zatražila od njega i ostalih prisutnih lica, V.P. i I.P., da izađu ispred lokala. U pritužbi je naveo da nije pružao otpor i da je, kao i ostali, poštovao sva izdata naređenja službenika Specijalne antiterrorističke jedinice (SAJ). Prema navodima iz pritužbe službenici SAJ-a su ih pretukli ispred ugostiteljskog objekta. Neki su zadobili teške a neki lakše tjelesne povrede. Pošto su ih prebili službenici SAJ su napustili lokaciju, ne preduzimajući dalje službene radnje i bez pružanja prve pomoći povrijeđenim građanima. Savjet podsjeća da su građani V.P. i I.P. odustali od pritužbe koju su Savjetu podnijeli preko iste NVO ali je Savjet nastavio rad po sopstvenoj inicijativi imajući u vidu svoju sistematsku posvećenost, od svog osnivanja, 2005. godine, primjeni Zakona o unutrašnjim poslovima, Etičkog kodeksa policije, Konvencije protiv torture i drugih surovih neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka Ujedinjenih nacija i člana 7. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. Taj slučaj je predstavljen u ovoj knjizi pod nazivom “Slučaj građana V.P. i I.P. iz Podgorice”. Savjet je povodom tog slučaja izdao Mišljenje, broj 62/137-15 od 19. novembra 2015. godine, koje se treba smatrati sastavnim dijelom i ovog zaključka. Savjet je povodom ove pritužbe ocijenio da su službenici SAJ-a u konkretnom slučaju prema građaninu Ž.L. postupali degradirajuće, na neprofesionalan i nezakonit način ozbiljno povređujući njegovo ljudsko dostojanstvo i fizički integritet. Savjet zahtijeva, kao i u Zaključku broj 62/137-15, da se ustanovi identitet postupajućih službenika SAJ-a ali i objektivna odgovornost onih koji prikrivaju i očigledno tolerišu neprofesionalno policijsko postupanje.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije MUP Crne Gore: Povodom pritužbe građanina Ž.L. iz Podgorice, koji se žalio na nezakonitu upotrebu sredstava prinude od strane najmanje deset nepoznatih policijskih službenika SAJ-a prema njemu, V.P. i I.P., dana 24.10.2015. godine, između 22,45 i 23,00 sata, na Pobrežju u Podgorici, koji su ih, nakon što su tražili od njih da izađu iz kafića

“Rio“, bez razloga pretukli, od čega su zadobili tjelesne povrede, obavljene su konsultacije sa zamjenicom Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Podgorici, D.I.Đ, i konstatovano da je Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici već formiralo predmet za navedeni događaj.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: NVO “Građanska alijansa“ je početkom novembra i decembra 2015. godine dostavila predstavke građanina Ž.L.,R.P. i M.R. na rad Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) - Uprave policije Crne Gore. Pritužbe nijesu sadržavale elemente za postupanje Zaštitnika, pa je od podnosioca pritužbi zatražena dopuna. Kako se radilo o pritužbama koje se odnose na isti događaj, postupanje po njima je objedinjeno (spajanje postupka). Građanin Ž. L. je naveo: da se noći, 24. oktobra 2015. godine, nalazio u kafiću “Rio” na Pobrežju; da je bio sa društvom; da je gledao sa drugovima kako u susjedni lokal policijski službenici privode poslanika, Andriju Mandića; da su nešto kasnije policijski službenici odvezli poslanika Mandića; da su se isti policijski službenici (pripadnici SAJ-a) vratili do kafića “Rio”; da su goste grubo istjerali i da su iznenada počeli da ga biju po glavi, leđima, nogama i čitavom tijelu; da nije pružao otpor već je ispoštovao sva naređenja koja jsu izdali službenici policije; da nije priveden nego su ga ostavili onako povrijeđenog u lokal; da mu nijesu pružili pomoć i smatra da ovakav nehuman postupak ukazuje na sumnjivu primjenu policijskih ovlašćenja. Zaštitnik je zatražio izjašnjenje od MUP - Uprave policije Crne Gore. U izjašnjenju Uprave policije je između ostalog istaknuto: da će službenici CB Podgorica, shodno nalogu zamjenice ODT u Podgorici prikupiti potrebna obavještenja od svih građana koji su zadobili povrede u događajima na javnom skupu od 24. oktobra 2015. godine i shodno svojim nadležnostima dostaviti na ocjenu i dalje postupanje. Pregledani su cjelokupni video materjali o ovom događaju, koji su objavljeni na internetskom servisu za razmjenu video materjala You Tube, ali nije zapazio da postoje video snimci koji potkrepljuju navode podnosioca pritužbi, niti su iste dostavili. Izvršeni su uvidi u izvještaje ljekara za prethodno navedene građane od 24.10.2015.godine, 26.10 i 29.10.2015. godine. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, izjašnjenja kao i činjenicu da podnosioci pritužbe u pritužbama nijesu naveli imena lica koja su im pomogla ili koja bi mogla dati više informacija o predmetnom događaju, Zaštitnik nije mogao utvrditi eventualnu odgovornost policijskih službenika. Utvrđivanje eventualne odgovornosti zahtijeva preduzimanje potrebnih mjera na otkrivanju krivičnih i drugih zakonom kažnjivih djela i njihovih učinilaca, saslušanje svjedoka, vještačenja i druge postupke kako bi se utvrdila uzročno posljedična veza povreda i samog događaja, što predstavlja tužilačko-sudski postupak, a ne mandat Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn br. 685/15 formiran je po krivičnoj prijavi punomoćnika oštećenog građanina Ž.L., advokata B.V., zbog nanošenja tjelesnih povreda od strane policijskih službenika, u kafe baru "Rio". Dana 27. novembra 2015. godine, tužilac je saslušao oštećenog Ž.L. Po naredbi Tužioca, izvršeno je sudsko medicinsko vještačenje. Policiji je dat nalog da preduzima mjere i radnje u cilju identifikacije izvršilaca ovog krivičnog djela i urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan.

Napomena: Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, odmah po stupanju na dužnost, punu profesionalnu pažnju posvetio je postupanju službenika SAJ-a tokom protesta. Ministar Danilović zatražio je od direktora Uprave policije, da reaguje u skladu sa zakonom i policijskim ovlašćenjima i istakne odgovornost službenika SAJ za propuste i neadekvatno postupanje tokom protesta 24. oktobra 2015. godine.³⁰ Posebno je važno, u kontekstu ukupnog zagovaranja prava na fizičkih integritet i ljudsko dostojanstvo, što je primarna intencija ove publikacije, istaći da je ministar Danilović prekinuo višemjesečno ćutanje u policijskoj organizaciji o postupanju službenika SAJ prema građanima Crne Gore. "Dakle, idemo redom i od odgovornosti i ispitivanja nije pošteđen niko i budite sigurni da će tako biti. Ne moramo čekati da drugi organi izreknu ili podignu krivičnu optužnicu pa da nam olakšaju", bio je odlučan ministar Danilović. U komunikaciji sa direktorom Uprave policije, ministar unutrašnjih poslova je ozbiljno doveo u pitanje profesionalnost i sposobnost komadanta SAJ-a. Zatražio je hitno postupanje direktora Uprave policije povodom toga vjerujući da je to red i da će se tek kasnije, dodatnim istragama, utvrđivati pojedinačna odgovornost ostalih. Ministar je iskazao i odlučnost da pokrene odgovornost svakog starešine i službenika policije. "Neću se libiti da pokrenem pitanje odgovornosti bilo kojeg lica i naravo nosiću rizik ako akciju ne dovedem do kraja i pristupiti vlastitoj odgovornosti" saopštio je ministar unutrašnjih poslova na konferenciji za novinare.

30 Konferencija za novinare ministra unutrašnjih poslova održana 31. maja 2016. godine; <http://www.mup.gov.me/vijesti/161644/Ministar-unutrasnjih-poslova-Goran-Danilovic-na-konferenciji-predstavio-plan-rada-Ministarstva-u-narednom-periodu.html>; Informacija Kabineta ministra unutrašnjih poslova kreirana za potrebe ove knjige od 7.juna 2016; Dokumentacija Savjeta

Provjera navoda poslanika Milana Kneževića

Crnogorski mediji objavili su informaciju da je službenik policije, inače profesionalni sportista, navodno tukao, tokom protesta poslanika Milana Kneževića.³¹

Savjet za građansku kontrolu policije: Rukovoditeljku Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, predsjednik Savjeta je upoznao sa tekstom “Knežević: Pretukao me je Nikolaj Dragović” u kojem se dati određeni navodi za koje ocijenjeno da su važni zbog eventualnog daljeg postupanja. Rukovodilac Osnovnog državnog tužilaštva (ODT) u Podgorici informisala Savjet da je povodom podneska Savjeta broj 62/26-15 od 21.10.2015. godine, u ODT formiran predmet, i preduzete su određene dokazne radnje. Takođe, Savjet je informisan, od ODT u Podgorici, da je od Uprave policije, kao organa otkrivanja izvršilaca krivičnih djela odmah zatraženo da se identifikuju lica koja su fizički napala građanina Milana Kneževića, poslanika Skupštine Crne Gore.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet je predstavljen u knjizi u okviru Slučaj građana V.E., F.R. i M.K. u okviru predmeta Ktr.br.1191/15.

Foto: Boris Pejović

Građanski protesti u Podgorici: Posjete zadržanim licima u CB Podgorica

Savjet za građansku kontrolu policije: Predsjednik Savjeta i član Savjeta za građansku kontrolu rada policije, mr Aleksandar Saša Zeković i dr Branislav Radulović, posjetili su, nakon 23 sata, 18. oktobra 2015. godine, lica zadržana u CB Podgorica a u toku njihovog procesuiranja pred Sudom za prekršaje. Savjet je naišao na punu predusretljivost i otvorenost u CB Podgorica a članovima Savjeta je omogućen nesmetan razgovor sa tada prisutnim građanima, mr V.D. i novinarom M.M, obojica iz Podgorice, aktivisti NVO "Pokret za neutralnost Crne Gore". Oni su saopštili da je postupanje policije prema njima, od trenutka lišavanja slobode, i sve vrijeme boravka u službenim kancelarijama CB Podgorica, bilo korektno i profesionalno. Predsjednik Savjeta i član Savjeta, mr Aleksandar Saša Zeković i dr Branislav Radulović, oko ponoći, istog dana, su imali i hitan prijem, po zahtjevu Savjeta, kod direktora Uprave policije. Razmijenjena su mišljenja i dobijene informacije o remećenju javnog reda i mira, i s tim u vezi, o postupanju policije. Direktor Uprave policije je informisan da je zakazana hitna sjednica Savjeta i da je prisustvo visokog predstavnika menadžmenta policije na istoj neohodno. Takođe i nakon nereda 24. oktobra 2015. godine ista delegacija Savjeta za građansku kontrolu policije u skladu sa svojim zakonskim ovlašćenjima izvršila je uvid u tretman lica lišenih slobode, poslanika Andrije Mandića i poslanika Slavena Radunovića, i obišla ih u pristorijama za zadržavanje Centra bezbjednosti Podgorica o čemu su informisani i njihovi advokati. Savjet je obavio više konsultacija sa Skupštinom Crne Gore, Ministarstvom unutrašnjih poslova i tužilaštvom.

Pritužbe zbog upotrebe hemijskih sredstava

Savjet za građansku kontrolu policije: Grupa građana koja djeluje pod imenom “#Građanski” podnijela je Savjetu za građansku kontrolu rada policije više pritužbi povodom policijskog postupanja u noći protesta, 24. oktobra 2015. godine. da se u noći protesta, 24. oktobra 2015. godine, veća grupa građana uputila ka dijelu grada preko Morače, pokušavajući da se udalji sa mjesta zahvaćenim dejstvom hemijskih sredstava. Na priloženom snimku je ukazano, navodi se u pritužbi, da se uprkos činjenici da veliki broj građana pokušava da se udalji sa mjesta incidenata, policijski službenici ispaljuju više patrona suzavca ka masi. Pozvali su da Savjet ocijeni da li je bilo upotrebe prekomjerne sile ka ovoj grupi građana. Savjet je od direktora Uprave policije zatražio odgovarajuću informaciju povodom ove pritužbe i priloženog snimka. U drugoj pritužbi je istaknuto da policijski službenici nisu pravili razliku između mirnih demonstranata i onih koji su ranije napali policiju. Istakli su da je policija trebala pružiti mogućnost da se demonstranti mirno razidu kućama. Istakli su u pritužbi da im to nije dozvoljeno. Nalazili su se na samom obodu protestne grupe koja je bila mirno okupljena. Istakli su da se nakon početka nasilja ispred Skupštine, ta grupa, se oko 20-tak građana, uputila ka centru grada, u pokušaju da izbjegnu nasilje i suzavac. Kažu da nisu pružali, bilo kakav, otpor policijskim službenicima. Međutim u pravcu demonstranata, koji su napuštali lokaciju, bespotrebno je ispaljeno više patrona suzavca, koji su izazvali paniku i učinili mirno razilaženje nepodnošljivim. Ulica Slobode je bila pokrivena gustim dimom suzavca, koji je kod demonstranata izazvao redukciju čula vida ali i, kako su istakli, pravilnog disanja. Kako bi izbjegli tu situaciju i dalju represivnost policije, sklonili su se u prostorije ND “Vijesti”, na Trgu Republike, gdje su zbog jačine upotrijebljenog suzavca i straha od policije ostali do 1 sat nakon ponoći. Dostavili su u prilog fotografiju i snimak TV “Vijesti”. Ista grupa građana je ukazala na upotrebu suzavca i postavila pitanje da se ustanovi koja je tačno količina upotrijebljena pogotovo prema nenasilnim dijelom demonstranata koji su se pokušavali skloniti od samog mjesta konflikta. Oni su Savjetu dostavili fotografije sa Trga Republike koje, prema navodima, svjedoče o upotrebi hemijskih sredstava, uprkos činjenici da na ovim lokacijama nije bilo konflikta sa policijom u tom trenutku. O elementima pritužbe svjedoče i snimci nezavisnog dnevnika i TV “Vijesti”. Savjet je ministru unutrašnjih poslova i direktoru Uprave policije uputio dopis kojim su zatražene ove informacije: (1) Da li je Uprava policije pravila razliku između mirnih i demonstranata koji su se opredijelili za nasilje (2) Da li je Uprava policije omogućila da sa lica mjesta,

mjesta okupljanja, oni građani koji to žele odmah napuste tu lokaciju i upute se svojim kućama? (3) Da li su tačni navodi grupa građana da ih je policija potiskivala a na pojedinim mjestima, bez razloga, i mimo njihove volje, držala u takozvanoj blokadi? (4) Da li je posrijedi prekomjerna upotreba hemijskih sredstava i koja je opravdanost za tim? (5) Koja je tačno količina hemijskih sredstava koja je upotrijebljena kritične noći u Podgorici? (6) Koji su tačno proizvođači? (7) Da li su svi policijski službenici osposobljeni za korišćenje i upotrebu tih sredstava? (8) Da li su poštovana uputstva proizvođača s tim u vezi. U izjašnjenju Uprave policije dostavljenom Savjetu u kontekstu navoda grupe “#Građanski” je navedeno da su policijski službenici nakon što je prekinut protest Demokratskog fronta zbog nasilničkog napada od strane mase okupljenih protestanata prema policijskim službenicima, upotrijebili su hemijska sredstva (suzavac) isključivo prema većim ili manjim grupama lica koja su svojim ponašanjem narušila javni red i mir u većem obimu, u cilju što bržeg razilaženja okupljenih grupa lica uspostavljanja narušenog javnog reda i mira. Podnosioci pritužbe, grupa “#Građanski” dostavila je Savjetu i detaljnu analizu o upotrebi hemijskih sredstava tokom razbijanja protestnog okupljanja 24. oktobra 2015. godine sa kojom je Savjet upoznao Ministra unutrašnjih poslova mr Raška Konjevića i pozvao ga da razmotri mogućnost organizovanja stručne konferencije o ovoj temi. Na obraćanje Savjeta Konjević nikada nije odgovorio. Analizu grupe “#Građanski” pod nazivom “Upotreba sredstava prinude u noći protesta”, od 13.11.2015. godine, Savjet je objavio na svom sajtu, u rubrici “Ocjene, preporuke i izvještaji”. Savjet je u postupku razmatranja pritužbi građana i NVO u vezi sa upotrebom hemijskih sredstava tokom protestnog okupljanja u Podgorici od 24. oktobra 2015.godine, nakon pribavljenih informacija i izjašnjenja, provedenog postupka i obavljene rasprave, usvojio Preporuku prema Ministarstvu unutrašnjih poslova da organizuje okrugli sto kako bi se, uz učešće odgovarajućih stručnjaka, zainteresovane javnosti, posebno predstavnika političkih partija i građanskih udruženja, na stručan način vodio dijalog o upotrebi suzavca tokom oktobarskih protestnih okupljanja.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije MUP Crne Gore: Polazeći od činjenice da se podnosioci pritužbi građani S.R., V.D., B.R. i V.L., u datim izjavama nisu mogli precizno izjasniti ko su policijski službenici koji su kritičnom prilikom prema njima upotrijebili hemijska sredstva od kojih su zadobili povrede, niti su mogli dati bliže podatke na osnovu kojih bi se mogli identifikovati ti policijski službenici, to je i dalje postupanje Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije u pogledu utvrđivanja činjenica i okolnosti u vezi ovih pritužbi, bilo znatno otežano. Takođe, obzirom da saznanja i podaci kojima je raspolagalo Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije u vezi ovog događaja od 24.10.2015. godine, nisu ukazivali na konkretne

policijske službenike koji su preduzimali radnje prema podnosiocima pritužbi, to je u naznačenim okolnostima jedino cjelishodno i zakonito bilo da se od direktora Uprave policije zatraži ocjena zakonitosti upotrebe hemijskih sredstava u noći 24.10.2015. godine, nakon održavanja javnog okupljanja u organizaciji Demokratskog fronta u Podgorici. Direktor Uprave policije je Odjeljenju za unutrašnju kontrolu policije dostavio ocjenu zakonitosti upotrebe sredstava prinude koja su upotrijebljena dana 24.10.2015. godine, a koja je data na osnovu izvještaja o upotrebi hemijskih sredstava koju su sačinili rukovodioci organizacionih jedinica Uprave policije i to: Posebne jedinice policije, Interventne jedinice policije CB Podgorica, stanica policije Nikšić, Bar, Bijelo Polje, Berane, Pljevlja, Budva i Herceg Novi. Direktor Uprave policije ocijenio je, shodno članu 59 stav 3 Zakona o unutrašnjim poslovima i ovlašćenja ministra unutrašnjih poslova, da su sredstva prinude, koja su dana 24.10.2015. godine, nakon 22,00 h, na Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog, ispred Skupštine Crne Gore kao i u užem i širem dijelu grada, u Podgorici, upotrijebljena od strane ovlašćenih policijskih službenika prema grupi lica koja su narušavala javni red i mir, u skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima. Imajući u vidu činjenicu da se u postupku unutrašnje kontrole u predmetnim slučajevima nijesu mogle utvrditi činjenice i dokazi koji bi nesporno ukazivali na neki od oblika odgovornosti konkretnog (određenog) policijskog službenika koji je preduzimao radnje i postupao prema podnosiocima pritužbe u naznačenim situacijama, to je u takvim okolnostima potpuno mjerodavno da se na osnovu izrečene ocjene direktora Uprave policije da su sredstva prinude koja su dana 24.10.2015.godine, nakon 22,00h, na Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog, ispred Skupštine Crne Gore kao i u užem i širem dijelu grada, u Podgorici, upotrijebljena od strane ovlašćenih policijskih službenika prema grupi lica koja su narušavala javni red i mir, u skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima, izvede ista ocjena i u svim pojedinačnim slučajevima koji su bili predmet kontrole. Naime, polazeći od zakonskih ovlašćenja direktora Uprave policije da vrši ocjenjivanje zakonitosti upotrebe sredstava prinude u svim slučajevima u kojima su ta sredstva upotrijebljena od strane policijskih službenika, te činjenice da je direktor povodom događaja od 24.10.2015. godine, nakon održavanja javnog okupljanja u organizaciji Demokratskog fronta, dao ocjenu da su policijski službenici označenom prilikom zakonito upotrijebili sredstva prinude, a da Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije u sprovedenom postupku po predmetnim pritužbama nije utvrdilo činjenice i dokaze iz kojih bi proizilazio suprotan zaključak u odnosu na naznačenu ocjenu direktora, cijenimo da ne postoji osnov za dalje postupanje Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije u predmetnim slučajevima, obzirom da ni Zakonom o unutrašnjim poslovima nijesu utvrđeni mehanizmi a ni ovlašćenja ovog Odjeljenja da preispituje ocjenu direktora Uprave policije o zakonitosti upotrebe sredstava prinude.

Pritužba građanina O.Š. iz Podgorice

Savjet za građansku kontrolu rada policije: Savjet je dobio određeni broj pritužbi u vezi sa primjenom hemijskih sredstava kao sredstava prinude tokom nereda u glavnom gradu, oktobar 2015. godine. Građanin O.Š. iz Podgorice, između ostalog, ukazao je i na prekomjernu upotrebu suzavca i ostalih hemijskih sredstava. S tim u vezi Savjet je zatražio odgovorajuća izjašnjenja od Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije a Ministarstvu zdravlja, iako to izlazi od domena nadležnosti Savjeta, upućena je zamolnica kojom su zatražene određene informacije. Savjet je od Ministra zdravlja zatražio pruže ove informacije: (1) Koliko je građana, u svim zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori, zatražilo medicinsku pomoć zbog posledice izloženosti dejstvu hemijskih sredstava dana 24. oktobra 2015. godine (2) Da li je i koji državni organ ili zdravstvena ustanova bila dužna javno da se oglasi i građanima pruži savjetodavne i preventivne informacije u vezi sa ponašanjem, posledicama i zaštitom od dejstva upotrijebljenih hemijskih sredstava za psihofizičko i opšte zdravstveno stanje i (3) kako je u javnosti i dalje bila aktuelna snažna debata i kritika, prema državnim organima, da nisu pružili navedene informacije a koje bi pomogle da se ne šire netačne informacije, panika i strah ukoliko za istima nema opravdanog osnova predsjednik Savjeta je zamolio Ministra zdravlja da razmotri mogućnost da naloži/preporuči odgovarajućoj ustanovi da se tim povodom oglasi. Ministarstvo zdravlja je dalo, 23. novembra 2015. godine, detaljan odgovor koji je Savjet javno objavio i dostavio podnosiocima pritužbi u vezi sa upotrebom hemijskih sredstava kao sredstva prinude prema učesnicima građanskog protesta. Ovaj državni organ je od svih javnih zdravstvenih ustanova u Crnoj Gori, na bazi predmetnog zahtjeva Savjeta, zatražilo podatke o broju pacijenata koji su zatražili medicinsku pomoć zbog posljedica izloženosti dejstvu hemijskih sredstava, a da su kao mjesto povređivanja naveli proteste u Podgorici od 24. oktobra 2015.godine. Na osnovu dostavljenih izvještaja Ministarstvo je sačinilo tabelarni prikaz broja pacijenata, koji su zatražili medicinsku pomoć po ovom osnovu, sa kvalifikacijom težine povreda tretiranih u javnim zdravstvenim ustanovama. Ministar zdravlja je obavijestio Savjet da su ukupno 48 građana i 6 građanki zatražili medicinsku pomoć zbog posledica izloženosti dejstvu hemijskih sredstava pri čemu je kod njih ukupno 47 kvalifikovana lakša tjelesna povreda dok kod 7 građana odnosno pacijenata, na osnovu dokumentacije, se ne može utvrditi težina povreda. U odgovoru je napomenuto i da nije u nadležnosti Ministarstva

zdravlja pružanje savjetodavnih i preventivnih informacija u vezi sa ponašanjem, poslasticama i zaštitom od dejstva upotrebljenih hemijskih sredstava od strane policijskih službi, jer se radi o “agensima za kontrolu nemira”, koja se nalaze na Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme, za čiju upotrebu su pomenute službe ovlašćene zakonskim propisima. Agensi za suzbijanje nereda, navodi se u nastavku odgovora ministra zdravlja, su po definiciji materije koje, u očekivanim uslovima upotrebe u svrhu suzbijanja nereda, uzrokuju kod ljudi senzorne smetnje ili nesposobnost u vrlo kratkom vremenskom periodu, a to prestaje ubrzo nakon prekida njihovom izlaganju. Po dostupnim informacijama, sa zdravstvenog stanovništva proteste su obezbjeđivale ekipe hitne medicinske pomoći, koje su, u bliskoj saradnji sa ekipama Urgentnog centra Kliničkog Centra Crne Gore, izlašle u susret i pružile medicinsku pomoć svim građanima kojima je ista bila potrebna, savjet ili objašnjenje vezano za izlaganje agensima za kontrolu nereda. Izvještaj Ministarstva zdravlja dostupan je na sajtu Savjeta, www.kontrolapolicije.me, rubrika “Ocjene, preporuke i izvještaji”.

Slučaj građanina R.P. iz Podgorice

Savjet za građansku kontrolu policije: Građanin R.P., preko NVO “Inicijativa mladih za ljudska prava” (YIHR), podnio je Savjetu za građansku kontrolu policije pritužbu zbog postupanja policije. Građanin R.P. učesnik je demonstracija održanih u Podgorici 24. oktobra 2014. godine. Pošto je, kao sredstvo prinude, upotrijebljen suzavac razbježao se sa ostalim građanima. Dok je bježao, na početku ulice Slobode, sustiglo ga je i oborilo policijsko vozilo (džip). Potom su ga pretukli policijski službenici koji su izašli iz drugog policijskog vozila (kombi) usled čega su nastale određene povrede koje su potvrđene priloženim fotografijama i medicinskom dokumentacijom. Savjet je od Uprave policije zatražio izjašnjenje na navode iz pritužbe. Uprava policije je, na zahtjev Savjeta, odgovorila da službenici CB Podgorica nisu postupali prema ovom građaninu u noći protesta odnosno isti nije privođen u službene prostorije zbog narušavanja javnog reda i mira ili ometanja policijskog službenika u vršenju službene dužnosti. Uprava policije je precizirala da u ovom trenutku ne raspolaže saznanjima o mogućim počiniocima a Savjet je informisala da ukoliko se eventualno pojave nove činjenice ili okolnosti koje će jasno ukazati na neposredne izvršioce ili učesnike incidenta, na koji se građanin žalio, preduzeće se potrebne mjere i radnje prema njima. Građanin R.P. je govorio i na javnom svjedočenju koje je, u formi tribine, organizovala grupa građana “#Građanski” a na kojoj su prisustvovali Zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, predstavnik Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici i predsjednik Savjeta za građansku kontrolu rada policije.³²Savjet, u konkretnom slučaju, konstatovao zabrinjavajuće postupanje policijskih službenika i grubu povredu ličnog dostojanstva. Savjet je, na sjednici od 19. novembra 2015. godine, utvrdio prekoračenje policijskih ovlašćenja koje je nedostojno obavljanja policijskog posla. Savjet je konstatovao da je zbog ozbiljne povrede integriteta policije neophodno neodložno utvrditi identitet svih postupajućih policijskih službenika, i da je neophodno prepoznati objektivnu odgovornost starešina kojima je povjereno izvršavanje zadataka na navedenoj lokaciji.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije MUP Crne Gore: Povodom pritužbe građanina R.P. iz Podgorice, koji se žalio na nezakonitu upotrebu sredstava prinude

32 http://www.kontrolapolicije.me/index.php?option=com_content&view=article&id=119:javno-svjedočenje-građana-ki&catid=10&Itemid=113

od strane nepoznatih policijskih službenika prema njemu dana 24.10.2015. godine, nakon 22 sata, u Ulici Slobode u Podgorici, kojom prilikom je zadobio tjelesne povrede po glavi i tijelu, obavljene su konsultacije sa zamjenicom Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Podgorici, D.I.Đ., i konstatovano da je ODT u Podgorici već formiralo predmet za navedeni događaj.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: NVO "Građanska alijansa" je početkom novembra i decembra 2015. godine dostavila predstavke građanina R.P., Ž. L. i M.R. na rad Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) - Uprave policije Crne Gore. Pritužbe nijesu sadržavale elemente za postupanje Zaštitnika, pa je od podnosioca pritužbi zatražena dopuna. Kako se radilo o pritužbama koje se odnose na isti događaj, postupanje po njima je objedinjeno (spajanje postupka). Građanin R. P. u pritužbi je naveo da je noći, 24. oktobra 2015. godine, oko 22 sata, u ulici Slobode, doživio veliku neprijatnost od policijskih službenika i motornog vozila - džipa SAJ-a koji ga je oborio na ulicu; da je iza ovoga džipa bio policijski kombi, iz kojega je istrčalo tri do četiri policajca koji su krenuli pravo na njega i mnogi drugi policijski službenici koji su krenuli na druge građane koji su bježali od dima, šok bombi, metaka koje su ispaljivali policijski službenici; da nije mogao identifikovati policijske službenike jer su bili maskirani i pod punom opremom; da su ga prvo udarili dva puta pendrekom po glavi, zatim šutirali su ga čizmama po grudima, leđima i čitavom tijelu; da su ga takvog ostavili na trotoaru; da je sam pošao onako krvav uz to nekoliko puta gubio svijest i obratio se za ljekarsku pomoć u Urgentni blok KCCG i smatra da ovakav nehuman postupak nije dostojan čovjeka. Zaštitnik je zatražio izjašnjenje od MUP - Uprave policije Crne Gore. U izjašnjenju Uprave policije je između ostalog istaknuto: da će službenici CB Podgorica, shodno nalogu zamjenice ODT u Podgorici prikupiti potrebna obavještenja od svih građana koji su zadobili povrede u događajima na javnom skupu od 24. oktobra 2015. godine i shodno svojim nadležnostima dostaviti na ocjenu i dalje postupanje. Pregledani su cjelokupni video materjali o ovom događaju, koji su objavljeni na internetskom servisu za razmjenu video materjala You Tube, ali nije zapazio da postoje video snimci koji potkrepljuju navode podnosioca pritužbi, niti su iste dostavili. Izvršeni su uvidi u izvještaje ljekara za prethodno navedene građane od 24.10.2015.godine, 26.10 i 29.10.2015. godine. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, izjašnjenja kao i činjenicu da podnosioci pritužbe u pritužbama nijesu naveli imena lica koja su im pomogla ili koja bi mogla dati više informacija o predmetnom događaju, Zaštitnik nije mogao utvrditi eventualnu odgovornost policijskih službenika. Utvrđivanje eventualne odgovornosti zahtijeva preduzimanje potrebnih mjera na otkrivanju krivičnih i drugih zakonom kažnjivih djela i njihovih učinilaca, saslušanje svjedoka, vještačenja i druge postupke kako bi se utvrdila uzročna

posljedična veza povreda i samog događaja, što predstavlja tužilačko-sudski postupak, a ne mandat Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn br.696/15 formiran je po krivičnoj prijavi punomoćnika oštećenog R.P., advokata V.R., zbog nanošenja tjelesnih povreda od strane policijskih službenika, u ul. Slobode, u Podgorici. Dana 25. decembra 2015. godine, Tužilac je saslušao oštećenog građanina. Po naredbi Tužioca, izvršeno je sudsko medicinsko vještačenje. Policiji je dat nalog da preduzima mjere i radnje u cilju identifikacije izvršilaca ovog krivičnog djela i urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan.

Napomena: Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, odmah po stupanju na dužnost, punu profesionalnu pažnju posvetio je postupanju službenika SAJ-a tokom protesta. Ministar Danilović zatražio je od direktora Uprave policije, da reaguje u skladu sa zakonom i policijskim ovlašćenjima i istakne odgovornost službenika SAJ za propuste i neadekvatno postupanje tokom protesta 24. oktobra 2015. godine.³³

Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, je, nakon što su se stekli svi zakonski preduslovi, potpisao rješenje kojim se R.Lj., komandantu SAJ, privremeno ograničava vršenje dužnosti i kojim se privremeno udaljava sa rada u MUP - Upravi policije. "Komandant SAJ se privremeno udaljava sa rada zato što je protiv imenovanog od strane Osnovnog suda u Podgorici, po optužnom predlogu Osnovnog državnog tužilaštva, pokrenut krivični postupak zbog krivičnog djela pomoć izvršiocu poslije izvršenog krivičnog djela" saopšteno je iz MUP Crne Gore. Za vrijeme privremenog udaljavanja sa rada iz MUP-a - Uprave policije R.Lj. se oduzima službena legitimacija i oružje koje mu je povjereno za vršenje poslova. Privremeno udaljenje sa rada će trajati do okončanja krivičnog postupka. Rješenje je donijeto shodno Zakonu o unutrašnjim poslovima kojim je propisano da će policijski službenik biti privremeno udaljen sa rada, ako je protiv njega pokrenut krivični postupak zbog krivičnog djela sa elementima korupcije ili krivičnog djela učinjenog na radu ili u vezi sa radom i trajaće do okončanja krivičnog postupka. Ministar Danilović je potpisao rješenje nakon što je direktor Uprave policije Slavko Stojanović podnio obrazloženi predlog za donošenje rješenja o privremenom udaljenju i nakon što je sproveden zakonom predviđen postupak koji prethodi donošenju rješenja.³⁴

33 Konferencija za novinare ministra unutrašnjih poslova održana 31. maja 2016. godine; <http://www.mup.gov.me/vijesti/161644/Ministar-unutrasnjih-poslova-Goran-Danilovic-na-konferenciji-predstavio-plan-rada-Ministarstva-u-narednom-periodu.html>; Informacija Kabineta ministra unutrašnjih poslova kreirana za potrebe ove knjige od 7.juna 2016; Dokumentacija Savjeta

34 <http://www.mup.gov.me/vijesti/162635/Saopstenje-za-javnost-povodom.html>

Slučaj građana A.R., M.R. i D.Š. iz Kolašina

Savjet za građansku kontrolu policije: Građani D.Š., M.R. i A.R. učestvovali na protestnom okupljanju u Podgorici 24. oktobra 2015. godine. Krenuli su vozilom za Kolašin ali su usled nereda i gužve bili prinuđeni da traže alternative načine izlaska iz grada. Vozilom je upravljao građanin A.R. Kako su na njegovoj kolovoznoj traci, u blizini bioskopa "Kultura" bili kontejneri zaobišao ih je ali mu je tada put prepriječilo policijsko vozilo "Hammer". Iz vozila je izašlo više službenika policije. Udarali su palicama po vozilu, marke "Toyota Yaris", teget boje, registrarskih oznaka KL AD*** i prilično ga oštetili: razbijene su prednja i zadnja šoferšajbna, stakla na vozilu, krov vozila i oštećen poklopac motora. Priložene su fotografije demoliranog vozila. Policijski službenici su im naredili da izađu iz vozila. Građanin M.R. je izašao sa podignutim rukama dok su građanina Račića izvukli iz vozila. Policijski službenici su vikali na njih i govorili im "Ovđe ste došli" "Što ćete ovdje". Građanina A.R. su prema navodima iz pritužbe udarili par puta palicom u lijevo rame, po desnom oku i po leđima. Policijski službenici su im potom naredili da legnu na asfalt, što su oni svi i poslušali. Tada je građanin A.R. dobio još dva udarca po butinama a službenik policije, mršavije građe, viši rastom, udario ga je u glavu. Građanin M.R. je dobio nekoliko udaraca palicom po leđima i nogom po desnom koljenu. Dok su tako ležali policajci su demolirali vozilo, inače vlasništvo sestre A.R. Policijski službenik je potom rekao A.R. "Mrš odavde". Građanin M.R. je pokušao da im objasni da nisu ništa uradili i da su krenuli za Kolašin. Policajci su mu, vičući na njega, izdali naredbu "Miči vozilo". Tada je ustao i sklonio vozilo. Otišli su u Klinički centar Crne Gore jer je jednom od njih, građaninu D.Š., pozlilo a vozilo su parkirali ispred sjedišta Socijalističke narodne partije Crne Gore. Građanin D.Š. je, uz pritužbu, dostavio i medicinsku dokumentaciju i fotografije povreda. Građanin M.R. se pregledao u Hitnoj medicinskoj pomoći u Kolašinu i dostavio izvještaj o povredama i fotografije istih. Uprava policije je odgovorila, na zatraženo izjašnjenje Savjeta, da službenici policije nisu postupali prema ovim građanima u noći protesta odnosno da isti nisu privođeni u službene prostorije zbog narušavanja javnog reda i mira ili ometanja policijskog službenika u vršenju službene dužnosti. Uprava policije je precizirala da trenutno ne raspolaže saznanjima o mogućim počiniocima. Ukoliko se eventualno pojave nove činjenice ili okolnosti koje će jasno ukazati na neposredne izvršioce ili učesnike incidenta na koji se građani žale preduzeće se potrebne službene mjere i radnje prema njima. Savjet je ocijenio da su postupajući policijski službenici, ovom prilikom,

na iznijeti način, grubo povrijedili lično dostojanstvo ovih građana. Postupajući policijski službenici protivzakonito, i bez opravdanog osnova, su upotrijebili silu prema građanima koji u trenutku službenog postupanja nijesu pružali bilo kakav otpor, nijesu remetili javni red i mir niti su sprečavali službena lica u obavljanju dužnosti. Savjet je iskazao zabrinutost povodom ovog postupanja i ocjenjuje da je posrijedi prekoračenje ovlašćenja i neprimjerena primjena ovlašćenja koja ukazuje na nedostojnost obavljanja policijskog posla i ozbiljnu povredu etičkih standarda i integriteta policije. Ovaj događaj je dodatno uznemirio javnost i izazvao poseban osjećaj nesigurnosti. Savjet je, sa sjednice od 19. novembra 2015. godine, od Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije zatražio da bez daljeg odlaganja informiše javnost o identitetu svih postupajućih policijskih službenika, da se procesuiraju njihova odgovornost kao i da se prepozna objektivna odgovornost pretpostavljenog starešine.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije MUP Crne Gore: Povodom prijave građanina A.R. iz Kolašina, koji se žalio na nezakonitu upotrebu sredstava prinude prema njemu, M.R. i D.Š., dana 24. oktobra 2015. godine, nakon 22 sata, u Ul. M. Vukova u Podgorici, kojom prilikom su zadobili tjelesne povrede a na vozilu u kojem su se nalazili pričinjena materijalna šteta, u postupku unutrašnje kontrole utvrđeno je da je A.R. iz Kolašina dana 26. oktobra 2015. godine u službenim prostorijama Centra bezbjednosti Podgorica podnio prijavu protiv nepoznatih službenika policije zbog upotrebe sredstava prinude prema njemu, M.R. i D.Š., dana 24. oktobra 2015. godine, te da su službenici CB Podgorica istog dana sa navodima prijave upoznali zamjenicu ODT R.V., koja je naložila da se prikupe dodatna obavještenja i uradi fotodokumentacija za oštećeno putničko motorno vozilo, vlasništvo A.R. Službenici CB Podgorica postupili su po zahtjevu zamjenice ODT, prikupili tražena obavještenja i sa fotodokumentacijom spise predmeta, dana 11. novembra 2015. godine, dostavili ODT Podgorica na ocjenu i dalje odlučivanje. Predmet se, prema informaciji Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije, nalazi kod kod zamjenice ODT Podgorica D.I.Đ. na dalje odlučivanje. Obzirom da u konkretnom slučaju ODT Podgorica preduzima mjere i radnje u cilju utvrđivanja odgovornosti policijskih službenika u saradnji sa službenicima policije CB Podgorica, za potrebe pripreme ove knjige iz unutrašnje kontrole policije je pružena informacija da ne postoji osnov za dalje preduzimanje mjera i radnji ovog Odjeljenja.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: Građanin A.R. se nevladinoj organizaciji (NVO) "Građanska alijansa" obratio predstavkom u kojoj je između ostalog naveo da je u noći 24. oktobra 2015.godine, preživio nečovječno postupanje od strane policijskih službenika Uprave Policije. Ova NVO je

prosljedila ovu predstavku, Instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore na razmatranje i postupanje u okviru svojih nadležnosti. Uz predstavku nije dostavljena potrebna dokumentacija. Kako, pritužba nije sadržala sve potrebne elemente za postupanje od strane Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, neophodno je bilo da istu dopuni, saglasno članu 31 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 42/11 i 32/14). Međutim, pritužba nije dopunjena u datom roku, a ni nakon isteka tog roka. Polazeći od toga i odredbe člana 34 tačka 3 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda (Službeni list CG, br. 42/11 i 32/14), kojom je propisano da Zaštitnik neće postupati po pritužbi ako ne sadrži potrebne podatke, a podnosilac je u ostavljenom roku ne dopuni, institucija je obavijestila podnosioca pritužbe da Zaštitnik ne može postupati po pritužbi, ali istu je dostavio Osnovnom državnom tužilaštvu (ODT) na ocjenu i razmatranje. Ista NVO prosljedila je i obraćanja građana D.Š. i M.R. Ni ove pritužbe nisu dopunjene ni nakon isteka datog roka. Polazeći od toga i odredbe člana 34 tačka 3 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda (Službeni list CG, br. 42/11 i 32/14), kojom je propisano da Zaštitnik neće postupati po pritužbi ako ne sadrži potrebne podatke, a podnosilac je u ostavljenom roku ne dopuni, institucija je obavijestila podnosioca pritužbe da Zaštitnik ne može postupati po pritužbi, ali istu je dostavio ODT na ocjenu i razmatranje.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn br. 656/15 formiran po dvije krivične prijave, i to: po krivičnoj prijavi građanina A.R., D.Š. i M.R., od 03. novembra 2015. godine, protiv NN lica – pripadnika SAJ-a, zbog krivičnog djela mučenje iz čl.167 st.2 u vezi st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore, jer su 24. oktobra 2015. godine, oko 23,30 časova na raskrsnici ul.Marka Miljanova i Miljana Vukova, primijenili silu prema oštećenim - podnosiocima prijave, na način što su ih više puta palicama i nogama udarali po glavi i tijelu, a zatim i oštetili njihovo vozilo marke „Toyota yaris“, i po prijavi Savjeta za građansku kontrolu rada policije, o primjeni sile prema dva građanina M.B. i B.V., od strane policijskih službenika - pripadnika SAJ-a, u ulici Miljana Vukova, tzv.Zlatarska ulica. Dana 06. novembra 2015. godine, tužilac je saslušao oštećene građane A.R., D.Š. i M.R., te svjedokinju J.N., a naknadno i svjedoka F.P., očevidce događaja. Dana 09. novembra 2015. godine zatraženi su snimci kamera sa službenih prostorija Privrednog suda i "Lovćen osiguranja" u ulicu Marka Miljanova i Miljana Vukova. Dostavljeni snimak od "Lovćen osiguranja" ne sadrži korisne podatke, dok je od strane predsjednika Privrednog suda dobijeno obavještenje da kamere tog suda ne pokrivaju lice mjesta. Dana 10. novembra 2015. godine od direktora Uprave policije zatraženo da preduzme radnje i mjere iz svoje nadležnosti radi identifikacije lica - pripadnika SAJ-a, koji su učestvovali u predmetnom

dogadaju, a istovremeno ukazano je da predmetni događaji kao i događaj u „Zlatarskoj ulici“ nijesu predstavljeni u Izvještaju SAJ-a o upotrebi sredstava prinude broj 229/15-64969 od 25.10.2015. godine. Dana 12. novembra 2015. godine od SAJ-a zatraženo je da ODT dostavi izvještaj GSP sistema za navigaciju i pozicioniranje svih službenih vozila za dan 24. oktobar 2015. godine za vremenski period od 21,30 do 00,00 časova. Po naredbi Tužioca, izvršena su sudsko medicinska vještačenja. Kontinuirano se od direktora policije zahtijeva da preduzme mjere i radnje u cilju identifikacije izvršilaca konkretnog krivičnog djela. Do danas izvršilac nije identifikovan.

Napomena: Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, odmah po stupanju na dužnost, punu profesionalnu pažnju posvetio je postupanju službenika SAJ-a tokom protesta. Ministar Danilović zatražio je od direktora Uprave policije, da reaguje u skladu sa zakonom i policijskim ovlašćenjima i istakne odgovornost službenika SAJ za propuste i neadekvatno postupanje tokom protesta 24. oktobra 2015. godine.³⁵ Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, iskazao je uvjerenje da Uprava policije i MUP Crne Gore mogu utvrditi komandnu odgovornost. Važno je istaći da je ministar Danilović zatražio da mu se dostave izvještaji svih starešina policije. Traženi materijal mu je dostavilo Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije i u toku je njegovo temeljno preispitivanje. Ministar je istakao da će vidjeti da li ima predloženih sankcija za utvrđenu zloupotrebu položaja a ako ih ne bude onda će naložiti dopunsku kontrolu. Posebno je važno, u kontekstu ukupnog zagovaranja prava na fizičkih integritet i ljudsko dostojanstvo, što je primarna intencija ove publikacije, istaći da je ministar Danilović prekinuo višemjesečno ćutanje u policijskoj organizaciji o postupanju službenika SAJ prema građanima Crne Gore. “Dakle, idemo redom i od odgovornosti i ispitivanja nije pošteđen niko i budite sigurni da će tako biti. Ne moramo čekati da drugi organi izreknu ili podignu krivičnu optužnicu pa da nam olakšaju”, bio je odlučan ministar Danilović. U komunikaciji sa direktorom Uprave policije, ministar unutrašnjih poslova je ozbiljno doveo u pitanje profesionalnost i sposobnost komadanta SAJ-a. Zatražio je hitno postupanje direktora Uprave policije povodom toga vjerujući da je to red i da će se tek kasnije, dodatnim istragama, utvrđivati pojednična odgovornost ostalih. Ministar je iskazao i odlučnost da pokrene odgovornost svakog starešine i službenika policije. “Neću se libiti da pokrenem pitanje odgovornosti bilo kojeg lica i naravno nosiću rizik ako akciju ne dovedem do kraja i pristupiti vlastitoj odgovornosti” saopštio je ministar unutrašnjih poslova na konferenciji za novinare.

³⁵ Konferencija za novinare ministra unutrašnjih poslova održana 31. maja 2016. godine; <http://www.mup.gov.me/vijesti/161644/Ministar-unutrasnjih-poslova-Goran-Danilovic-na-konferenciji-predstavio-plan-rada-Ministarstva-u-narednom-periodu.html>; Informacija Kabineta ministra unutrašnjih poslova kreirana za potrebe ove knjige od 7.juna 2016; Dokumentacija Savjeta

Slučaj građanina D.D. iz Danilovgrada

Savjet za građansku kontrolu policije: Savjetu se, preko NVO “Inicijativa mladih za ljudska prava”, obratio pritužbom građanin D.D. iz Podgorice. Građanin D.D. učestvovao je, zajedno sa svojim roditeljima, na demonstracijama održanim u Podgorici 24. oktobra 2015. godine. Pošto su izbili neredi, a policija intervenisala zbog narušenog javnog reda i mira, oni su svi skupa namjeravali da mirno napuste lokaciju na kojoj su se nalazili. Iako je pokušao nekoliko puta građaninu D.D. nije omogućeno da napusti centar grada i uputi se svojoj kući. Kada je sa grupom građana bio u blizini “Kraljevog parka” ispaljen je suzavac pri čemu se patron suzavca odbio o ogradi parka i pogodio njegovu majku. Od dima majku je izgubio iz vida i nastavio da se kreće polako i mirno, pored ograde parka, vjerujući da tako neće biti predmet intervencije policije. Dok je mirno koračao, duž ograde “Kraljevog parka”, u Podgorici, prišla mu je grupa policijskih službenika i pretukla ga. Udarali su ga palicama po glavi i tijelu. Jedan od policijskih službenika ga je uhvatio za ruku i izvukao od grupe kolega, dogurao do kraja parka i rekao mu da bježi. Građanin je uz pritužbu dostavio medicinsku dokumentaciju i fotografije povreda. Savjet je predmetni slučaj uzeo u razmatranje i obratio se Upravi policije inicijalnim dopisom da informiše o slučaju. Savjet je, na svojoj 56. sjednici, od 19. novembra 2015. godine, zaključio rad po pritužbi i ustanovio, u konkretnom slučaju, prekoračenje policijskih ovlašćenja a izdata ocjena dostavljena je podnosiocu pritužbe, Ministru unutrašnjih poslova i direktoru Uprave policije. Uprava policije po zaključenju predmeta informisala je Savjet da prema D.D. u noći tokom protesta “Demokratskog fronta”, nijesu preduzimate službene mjere i radnje od strane službenika Uprave policije zbog narušavanja javnog reda i mira, odnosno da isti nije privođen u prostorije Centra bezbjednosti Podgorica, niti je podnosio prijavu na okolnosti navedenog događaja. Direktor Uprave policije, ovim povodom, je informisao i da ne raspolažu saznanjima o mogućim počiniocima postupanja prema D.D., te da će ukoliko policijski službenici CB Podgorica dođu do relevantnih saznanja o ovom događaju odmah preduzeti zakonom predviđene mjere i radnje iz svoje nadležnosti.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije MUP Crne Gore: Povodom pritužbe građanina D.D. iz Danilovgrada, koji se žalio na način postupanja grupe od nekoliko policijskih službenika koji su ga dana 24. oktobra 2015. godine, u Podgorici, kada je nakon izbijanja nereda krenuo da napušta protestni skup

ispred zgrade Skupštine Crne Gore, u blizini Kraljevog parka, bez razloga, udarali palicom po tijelu i glavi, od čega je zadobio tjelesne povrede, obavljene su konsultacije sa zamjenicom Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Podgorici, D.I.Đ., i nakon prikupljenih dokaza spisi predmeta dostavljeni su ODT u Podgorici na ocjenu i odlučivanje.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn br. 20/16 formiran po krivičnoj prijavi punomoćnika oštećenog građanina D.D., advokata A.K., zbog nanošenja tjelesnih povreda od strane policijskih službenika-pripadnika SAJ- a. Dana 01. februara 2016. godine, Tužilac je saslušao oštećenog D.D. Po naredbi Tužioca, izvršeno je sudsko medicinsko vještačenje. Policiji je dat nalog da preduzima mjere i radnje u cilju identifikacije izvršilaca ovog krivičnog djela i urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan.

Napomena: Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, odmah po stupanju na dužnost, punu profesionalnu pažnju posvetio je postupanju službenika SAJ-a tokom protesta. Ministar Danilović zatražio je od direktora Uprave policije, da reaguje u skladu sa zakonom i policijskim ovlašćenjima i istakne odgovornost službenika SAJ za propuste i neadekvatno postupanje tokom protesta 24. oktobra 2015. godine.³⁶

³⁶ Konferencija za novinare ministra unutrašnjih poslova održana 31. maja 2016. godine; <http://www.mup.gov.me/vijesti/161644/Ministar-unutrasnjih-poslova-Goran-Danilovic-na-konferenciji-predstavio-plan-rada-Ministarstva-u-narednom-periodu.html>; Informacija Kabineta ministra unutrašnjih poslova kreirana za potrebe ove knjige od 7.juna 2016; Dokumentacija Savjeta

Policija ometala rad novinara D.Ž. iz Podgorice

Savjet za građansku kontrolu policije: Građanin D.Ž., novinar iz Podgorice, u svojoj pritužbi podnijetoj Savjetu za građansku kontrolu rada policije je ukazao da postupajući policijski službenik prema njemu nije profesionalno postupao, nije se adekvatno legitimisao, te mu konačno nije omogućio da nesmetano obavlja svoj novinarski posao prilikom rasturanja protesta političke asocijacije “Demokratski front”. Povodom istog slučaja Savjetu se obratila i NVO “Građanska alijansa” koja je ukazala na postupanje policije prema novinaru D.Ž. Ova NVO, između ostalog, je podsjetila Savjet na raniju odluku Ustavnog suda kojom su pojedine odredbe Zakona o javnim okupljanjima ocijenjene da nisu u skladu s Ustavom Crne Gore i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i zatražila da se Savjet odredi prema policijskoj praksi. U pritužbama je navedeno da kritičnom prilikom osim metalne ograde nije postojala traka koja bi ukazivala da je zabranjeno kretanje ili znak da je zabranjeno snimanje, da novinar nije pružao nikakav otpor ali da su mu ipak stavljenе lisice i lišen je slobode a prije toga policijski službenik ga nije obavijestio o lokaciji sa kojeg mu se dozvoljava nesmetan rad. Savjet je rad po ovim pritužbama objedinio i zatražio odgovarajuće izjašnjenje Uprave policije. Uprava policije je povratno informisala da su konkretnom prilikom u postupku pružanja asistencije Komunalnoj policiji Glavnog grada Podgorica priveli D.Ž. zbog toga što je, 17. oktobra 2015. godine oko 06:10h, na raskrsnici Bulevara Svetog Petra Cetinjskog i ulice Njegoševe odbio da postupi po izdatom upozorenju i naređenju od strane policijskog službenika CB Podgorica, da se udalji iz zone gdje se pruža asistencija Komunalnoj policije kako ne bi ometao izvršenje službenih radnji. Tom prilikom D.Ž. se predstavio da je novinar i da ima pravo da snima, iako kod sebe nije imao novinarsku akreditaciju ili oznaku “Press”, odnosno nije snimao profesionalnom kamerom već mobilnim telefonom. U nastavku odgovora se navodi da je policijski službenik u cilju izvršenja službenog zadatka ponovio upozorenje i naređenje o udaljenju građanina D.Ž. iz zone asistencije, rekavši mu da može da snima izvan prostora zaštićenog ogradom, čime mu je bilo omogućeno da obavlja svoju djelatnost iako navedenom prilikom nije odao utisak da je novinar niti je imao bilo kakvo obilježje. D.Ž. je potom odbio da postupi po upozorenju i naređenju policijskog službenika koji je izvršavao službenu radnju, zbog čega je priveden u CB Podgorica, a u konkretnom slučaju policijski službenici Uprave policije su iz zone pružanja asistencije udaljili sva prisutna lica koja su onemogućavala službenike Komunalne policije Glavnog

grada Podgorica u izvršenju službenih radnji. U zaključnom dijelu odgovora Uprave policije je navedeno da zakonske mjere koje su konkretnom prilikom preduzete prema D.Ž. nikako nijesu imale za cilj njegovo onemogućavanje u vršenju novinarskog posla, već sprovođenje službenih mjera i radnji. Na navode iz Uprave policije, koji im je Savjet dostavio, dodatno su se izjasnili podnosioci pritužbe, pri čemu su, posebno od strane građanina D.Ž., demantovani navodi iz Uprave policije. Savjet je ocijenio da upravo činjenica da je građanin D.Ž. zatečen u radnji snimanja policijske intervencije može predstavljati razlog za konkretno postupanje policijskog službenika koji je na licu mjesta, bez dodatnih provjera i konsultacija, donio odluku da građanina D.Ž. liši slobode i uputi u službene prostorije. Savjet je mišljenja da Uprava policije, u svom službenom izjašnjenju povodom pritužbi, nije precizirala niti argumentovano konkretizovala navode da je građanin D.Ž. zaista ometao, na bilo koji način, izvođenje službenih radnji. Savjet ocjenjuje da u konkretnom slučaju policijski službenik nije postupao sa očekivanim senzibilitetom prema novinaru i da je daljim radnjama koje je preduzima, prema građaninu D.Ž. bezpotrebno ograničio njegovu slobodu kretanja odnosno izvještavanja obzirom na činjenicu da je isti novinar. Bez obzira na složenost kritične prilike za očekivati je da se službenici Uprave policije naviknu na prisustvo javnosti prilikom njihovih intervencija kao i na javnu opservaciju primjene policijskih ovlašćenja. Savjet je još na sjednici od 20. oktobra 2015. godine, usvajajući preporuku, upravo na osnovu ovih pritužbi, ocijenio da je omogućavanje profesionalnog rada novinara, i njihovo izvještavanje sa javnih okupljanja, u interesu javnosti i same policijske organizacije kada je riječ o policijskom postupanju i primjeni policijskih ovlašćenja.

Slučaj građanke B.R. iz Podgorice

Savjet za građansku kontrolu policije: Savjetu se pritužbom, preko NVO “Inicijativa mladih za ljudska prava”, obratila građanka B.R. iz Podgorice koja je ukazala da je u noći protesta “Demokratskog fronta” 24. oktobra 2015. godine povrijeđena od strane policijskih službenika dok je, kako je navela, prije nastupanja nereda, iz razloga što više nije mogla da stoji, krenula kući kada je u okolini zgrade gdje je smješteno sjedište kompanije “T-com” htjela da pozove taksu kako bi otišla kući, iz pravca stare zgrade Vlade doletjela “bomba” od koje je zadobila povrede, nakon čega joj je pomogao nepoznati građanin. Građanka je od NVO “Građanska alijansa” zatražila da slučaj prijavi nadležnima jer zbog povrede i bola u kičmi nije bila u stanju da dođe do institucija i sama prijavi slučaj. U prilogu predmetne pritužbe Savjetu je dostavljena kopija Izvještaja ljekara specijaliste JZU Kliničko centra Crna Gore od 29. oktobra 2015. godine, broj protokola 102**. Savjet je predmetnu pritužbu uzeo u razmatranje i obratio se Upravi policije sa ciljem pribavljanja relevantnih informacija o slučaju. Komandir Odjeljenja bezbjednosti policije Centra bezbjednosti (CB) Podgorica Uprave policije u odgovoru na inicijalni dopis Savjeta informisao je da su dana 24/25. oktobra 2015. godine službenici Ministarstva unutrašnjih poslova Uprave policije, bili angažovani na obezbjeđenju odobrenog protestnog javnog skupa u organizaciji političke asocijacije „Demokratski Front”. Obzirom da je u 22 sata došlo do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu od strane učesnika protesta i napada na kordon policije isred zgrade Skupštine Crne Gore rukovodilac obezbjeđenja izdao je naređenje policijskim službenicima da upotrijebe sredstva prinude u cilju uspostavljanja narušenog javnog reda i mira. U odgovoru se navodi i da su nakon intervencije policijskih službenika učesnici protestnog okupljanja počeli da se razilaze te da su na ulicama u užem dijelu grada, nastavili sa narušavanjem javnog reda i mira na način što su policijske službenike gađali kamenicama i ostalim podesnim sredstvima tako da je policija bila prinuđena da nastavi sa upotrebom sredstva prinude u cilju odbijanja napada i potiskivanja demonstranata. Shodno pritužbi građanke B.R., službenici CB Podgorica su uvidom u spise predmeta, utvrdili da se građanka B.R. tokom i nakon završenog protestnog okupljanja nije javila u Urgentni blok Kliničkog centra Crne Gore, u cilju ukazivanja ljekarske pomoći, a takođe tom prilikom nije pristupila ni u službene prostorije CB Podgorica, radi podnošenja prijave na date okolnosti. Obzirom da su demonstranti tom prilikom bacali razne predmete

prema policijskim službenicima: dimne bombe, molotovljeve koktele, kamenice i druge predmete, u odgovoru koji je Savjetu dostavio komandir Stanice policije za javni red i mir nije isključena mogućnost da je imenovana tom prilikom zadobila opisane povrede, uz iskazanu konstataciju da će službenici CB Podgorica, u narednom periodu, nastaviti sa postupanjem po predmetnoj prijavi u cilju utvrđivanja i upotpunjavanja prijave. Sa predmetnim događajem upoznata je zamjenica Osnovnog državnog tužioca koja je naložila da joj se spisi predmeta dostave na ocjenu, dalji rad i postupanje, navedeno je u predmetnom odgovoru Uprave policije. Savjet je u grupnom mišljenju, usvojen 9. februara 2016. godine, utvrdio da postoje elementi povreda prava i neprofesionalnog postupanja policijskih službenika.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije MUP Crne Gore: Povodom pritužbe građanke B.R. iz Podgorice, koja se žalila da je dana 24.10.2015. godine, u Podgorici, povrijeđena od strane policijskih službenika na način što je, nakon napuštanja protestnog skupa ispred zgrade Skupštine Crne Gore prije izbijanja nereda, dolaskom kod zgrade T-Coma, u njenom pravcu doletjela "bomba" od koje je zadobila povrede, obavljene su konsultacije sa zamjenicom Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Podgorici, D.I.Đ., i nakon prikupljenih dokaza spisi predmeta su dostavljeni ODT u Podgorici na ocjenu i odlučivanje. Polazeći od činjenice da se podnositeljka pritužbe građanka B.R. u datoj izjavi nije mogla precizno izjasniti ko su policijski službenici koji su kritičnom prilikom prema njoj upotrijebili hemijska sredstva od kojih je zadobila povrede, niti je mogla dati bliže podatke na osnovu kojih bi se mogli identifikovati ti policijski službenici, to je i dalje postupanje Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije u pogledu utvrđivanja činjenica i okolnosti u vezi ovih pritužbi, bilo znatno otežano. Takođe, obzirom da saznanja i podaci kojima je raspolagalo Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije u vezi ovog događaja od 24.10.2015. godine, nisu ukazivali na konkretne policijske službenike koji su preduzimali radnje prema podnosiocu pritužbe, to je u naznačenim okolnostima jedino cjelishodno i zakonito bilo da se od direktora Uprave policije zatraži ocjena zakonitosti upotrebe hemijskih sredstava u noći 24.10.2015. godine, nakon održavanja javnog okupljanja u organizaciji Demokratskog fronta u Podgorici. Ocjena direktora Uprave policije i zaključak Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije s tim vezi predstavljeni su u slučaju "".

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: NVO "Građanska alijansa" je dana 2. novembra 2015. godine, dostavila predstavke građana B.R., S.R., V.D, Lj.S i V.L, na rad Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) - Uprave policije Crne Gore. Pritužbe nijesu sadržale sve elemente za postupanje Zaštitnika, pa je od

podnosioca pritužbi zatražena dopuna i saglasnost za postupanje Zaštitnika. Kako se radilo o pritužbama koje se odnose na isti događaj, postupanje po njima je objedinjeno (spajanje postupka). Građanka B. R. je navela u pritužbi da je u noći 24. oktobra 2015. godine bila na protestima, da je imala potrebu da izađe jer je svojim prisustvom željela da pokaže lično nezadovoljstvo opštim stanjem u društvu, da je na nju bačena šok bomba kod poslovnice T-coma, da je bila sama, da se kasnije 29. oktobra 2015 godine obratila za ljekarsku pomoć i konačno da smatra da je takav postupak policije, posebno prema ženi, nehuman. Zaštitnik je zatražio izjašnjenje od MUP - Uprave policije Crne Gore. U izjašnjenju Uprave policije je istaknuto da su službenici Uprave policije poslije narušavanja javnog reda i mira na protestnom okupljanju "Demokratskog fronta" upotrijebili dozvoljena hemijska sredstva prinude u cilju odbijanja napada od sebe i zaštite državnih objekata od vitalnog značaja, čija upotreba ne izaziva posledice po zdravlje i tijelo ljudi, da posledice koje izaziva detonacija hemijskog sredstva prinude je destabilizacija ponašanja, odnosno privremeno onesposobljavanje ljudi i da ne ostavlja posledice po zdravlje i tijelo, jer se hemijska sredstva prinude rasprskavaju u gasovitom stanju, da hemijska sredstva prinude u svom tijelu (pakovanju) ne posjeduju gelere kao ubojno sredstvo, da su radi uspostavljanja stabilnog javnog reda i mira, službenici Uprave policije, u navedenom događaju postupali shodno pravilima vršenja policijskih poslova. Pregledani su video materijali o ovom događaju, koji je objavljen na kanalu You Tube. Izvršen je uvid u informacije na Internetu o prirodi takozvanih "šok bombi"; Izvršen je uvid u izvještaje ljekara za prethodno navedene građane. Uvidom u obiman video materijal o ovom događaju, koji je objavljen na internetskom servisu za razmjenu video materijala You Tube, nije bilo moguće identifikovati ni jednog od podnosioca pritužbi. U izvještajima ljekara od 26. i 29. oktobra 2015 godine (dva odnosno pet dana nakon predmetnog događaja) konstatovane su tjelesne povrede kod podnosioca pritužbi. Podnosioci pritužbe nijesu bili u mogućnosti da navedu imena lica koja su im pomogla i koja bi mogla dati više informacija o predmetnom događaju, njihovom prisustvu događaju, vremenu i okolnostima njihovog povrjeđivanja. Kod ovakvog stanja stvari Zaštitnik je ocijenio da je neophodno da se pritužbe podnosioca (koji su dali saglasnost da im se ime otkrije u postupku), sa prikupljenim dokazima i informacijama dostave ODT u Podgorici, na nadležno postupanje.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Pogledati slučaj pod nazivom "Napad na novinarsku ekipu Televizije "777".

Slučaj građanke R.P. iz Podgorice

Savjet za građansku kontrolu policije: NVO “Inicijativa mladih za ljudska prava” podnijela je Savjetu za građansku kontrolu rada policije povodom postupanja policije prema građanki R.P. tokom građanskih političkih protesta, u oktobru 2015. godine, u Podgorici. Savjet je pri radu i postupanju po ovoj pritužbi uzeo u obzir video snimak na kojem je registrovano postupanje policije prema ovoj građanki. Savjet je ocjenio da policijski službenik, konkretnom prilikom, prema građanki R.P. postupa bez obazrivosti i poštovanja dostojanstva ličnosti i primjenjuje mjere koje nisu neophodne za profesionalno obavljanje policijskog posla.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije MUP Crne Gore: Povodom pritužbe građanke R.P. iz Podgorice, koja se žalila na način postupanja nepoznatog policijskog službenika dana 17.10.2015. godine u Podgorici, prilikom protestnog skupa ispred zgrade Skupštine Crne Gore, koji ju je, u jednom trenutku kada je grupa policijskih službenika primijenila fizičku snagu kao sredstvo prinude, udario štitom, nakon čega je pala i zadobila povrede, u postupku unutrašnje kontrole utvrđeno je da su policijski službenici Uprave policije, dana 17.10.2015. godine, shodno zakonskim ovlašćenjima, intervenisali na Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog – ispred Skupštine Crne Gore, na način što su veću grupu građana (između 100 i 200), koja se okupila bez prethodne najave i prijave javnog okupljanja i tom prilikom blokirala pomenutu saobraćajnicu, formiranjem kordona potisnuli prema spomeniku Kralja Nikole, kako bi obezbijedili nesmetano funkcionisanje naznačene saobraćajnice. Kontrolom je takođe utvrđeno da je odgovorni policijski starješina CB Podgorica, neposredno prije započinjanja službene radnje, na jasan način, putem megafona, izdao upozorenje prema okupljenim građanima a potom ih i pozvao da se sklone sa Bulevara Svetog Petra Cetinjskog, kako bi saobraćaj mogao nesmetano da se odvija, ali su se okupljeni građani tom prilikom oglušili o više izdatih upozorenja. Utvrđeno je i da je, nakon oglašavanja građana na više izdatih upozorenja, odgovorni policijski starješina nakon toga izdao naređenje okupljenim građanima da se uklone sa Bulevara i omoguće nesmetano odvijanje saobraćaja i da je, tek nakon oglašavanja građana na ponavljanje izdatog naređenja, započeta intervencija policijskih službenika na način što su okupljene građane potisnuli (gurajući ih štitovima) prema spomeniku Kralja Nikole. U postupku unutrašnje kontrole

nijesu utvrđene činjenice i dokazi da su policijski službenici u konkretnom slučaju prekoračili ovlašćenja prilikom intervencije, kojom prilikom je došlo do pada sedam do osam građana na asfaltnu podlogu, niti je na osnovu izvršenog uvida u video snimke predmetnog događaja bilo moguće utvrditi dokaze da su policijski službenici tom prilikom udarali štitovima bilo koga od građana, pa ni podnositeljku pritužbe. Shodno prethodno navedenom, na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja i prikupljenih dokaza u postupku unutrašnje kontrole u ovom slučaju, i nakon obavljenih konsultacija sa zamjenicom ODT u Podgorici, J.P., konstatovano je da nisu utvrđene činjenice i dokazi koji bi nesporno ukazivali na neprofesionalno i nezakonito postupanje policijskih službenika Uprave policije prema R.P., odnosno činjenice i dokazi koji bi ukazivali na postojanje konkretne odgovornosti policijskih službenika.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: Dana 3. novembra 2015. godine, nevladina organizacija (NVO) "Građanska alijansa" je dostavila predstavku za R.P., građanku koja je učestvovala na protestnoj šetnji 17. oktobra 2015. godine, koja se odnosila na rad i postupanje pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) - Uprave policije Crne Gore. U pritužbi je navedeno: da je starija žena, lošeg zdravstvenog stanja; da je dana 17. oktobra 2015. godine oko 18 sati, iznenada odgurnuta na najgrublji mogući način od strane policijskog službenika, na platou ispred Skupštine; da je od udarca pala u nesvijest; da je osjećala jake bolove u grudima koji su bili slični kako navodi "Isusovim"; da ničim nije izazvala ovakvo ponašanje policijskih službenika prema njoj. Podnositeljka pritužbe je dostavila video snimke predmetnog događaja i fotografiju na kojoj se po odjeći može prepoznati ona kako leži na asfaltu, a preko nje sjede i leže drugi učesnici protesta, od kojih se prepoznaje jedna javna ličnost, jedan od organizatora protesta. Smatrala je da su joj na ovaj način ugrožena ljudska prava i slobode. Zaštitnik je zatražio i dobio izjašnjenje od MUP - Uprave policije Crne Gore. U izjašnjenju Uprave policije je istaknuto: da pretpostavljaju da je došlo do ove situacije zbog velikog broja lica koja su učestvovala u protestnim šetnjama; da su policijski službenici morali da odbijaju napade od sebe; da su cijeneći starosnu dob izrazili iskreno žaljenje zbog navedenog događaja koji se dogodio podnositeljki pritužbe. Izvršen je uvid u medicinsku dokumentaciju. Pregledan je video materijal o ovom događaju, koji je objavljen na internetskom servisu za razmjenu video materijala You tube. Na osnovu više pregleda i analize objavljenog video materijala koji se odnosi na konkretan predmetni događaj od 17. oktobra 2015. godine, Zaštitnik je zapazio da se na mjestu događaja na platou ispred zgrade Skupštine nalazio veliki broj policijskih službenika, koji su formirali kordon. Ispred policijskog kordona građani su formirali red (u obliku policijskog kordona), povezali se rukama i uzvikivali poruke - parole,

različitog sadržaja. U jednom trenutku policijski kordon polako kreće prema građanima i potiskuje ih od zgrade Skupštine, prema spomeniku Kralja Nikole. U redu građana može se zapaziti prisustvo podnositeljke pritužbe kao učesnika okupljanja. U jednom momentu dolazi do komešanja i nekoliko građana/ki (neki se spotiču) pada na asfalt jedan preko drugoga. Vidi se da policijski službenici prema njima ne primjenjuju silu već pokušavaju da nekima od njih pomognu da ustanu, ali i njihovo odbijanje da ustanu i nastojanje da ostanu da leže u grupi. Uočava se ženska osoba koja leži na asfaltu, ispod čitave grupe, a na njoj sjedi jedna javna ličnost koji je i jedan od organizatora okupljanja. Po garderobi prepoznaje se da se radi o podnositeljki pritužbe, koja se jasno vidi i likom na prethodno opisanom snimku formiranog reda građana. Takođe se vidi i jedna ženska osoba kako ustaje, izlazi iz kadra i ponovo se vraća i pridružuje grupi koja ostaje da leži na asfaltu, pri čemu se spotiče o noge podnositeljke pritužbe, a policijski službenik je pridržava da ne padne. Na osnovu svih prikupljenih dokaza, informacija i činjenica proizilazi da je 17. oktobra 2015.godine u toku održavanja javnog skupa ispred zgrade Skupštine Crne Gore ozbiljno narušen javni red i mir oko 18 sati i da su nakon toga službenici Uprave policije, potisnuli učesnike skupa od zgrade Skupštine Crne Gore prema spomeniku Kralja Nikole, u cilju uspostavljanja javnog reda i mira. Prilikom gibanja grupe učesnika okupljanja u kojoj se nalazila, podnositeljka pritužbe je pala na asfalt, a preko nje su popadali drugi učesnici okupljanja. U konkretnom slučaju policijski službenici prema podnositeljki pritužbe i grupi građana/ki nijesu primijenili silu ni prije pada na asfalt, a ni nakon toga, već su pokušavali da im pomognu da ustanu sa asfalta, na kojem je ležala i podnositeljka. Na osnovu utvrđenih relevantnih činjenica i okolnosti, prikupljenih dokaza i raspoloživog video materijala Zaštitnik nije utvrdio da je postupanjem policijskih službenika povrijeđeno pravo podnositeljki pritužbe.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Slučaj se istražuje u okviru predmeta Ktr br.1303/15 - u u knjizi pogledati slučaj "Napad na novinarsku ekipu Televizije 777".

Slučaj građanina V.D.

Savjet za građansku kontrolu policije: Građanin V.D., preko NVO “Inicijativa mladih za ljudska prava” (YIHR), podnio je Savjetu za građansku kontrolu rada policije pritužbu nezadovoljan postupanjem policije.³⁷ Građanin V.D. je, kako se navodi u pritužbi, istraživaču “Građanske alijanse” ispričao da se tokom protesta, 24. oktobra 2015. godine, nalazio kod spomenika Puškinu. Istakao je da nikog nije vrijeđao. Razočarao se kada je poslanik Slaven Radunović dao ultimatum i ocijenio da to nije bila dobra poruka. Iz tih razloga odmah je krenuo ka mostu. Čuo je nekoliko većih eksplozija. Na njegovoj bijeloj jakni bilo je tridesetak otisaka od kamena koji je podigla ta eksplozija. Osjetio je bol i u nogama. Kako nije bilo moguće da nastavi kretanje preko mosta “Blaža Jovanovića” uputio se preko mosta na rijeci Ribnici. Kada je stigao kući jedva je disao i osjetio je bol u grudima. Kaže da je policija ispaljivala suzavac na njih a ne na one, u prvom redu demonstracija, koji su napadali policiju. Izričito je precizirao da je policija suzavac bacila na mirne demonstrante. Izabrani doktor mu je kazao da su mu povrede po nogama od gumenih metaka ali to nije konstatovano u nalazu. Priložena je, uz pritužbu, fotografija povreda i izvještaj ljekara specijaliste. Savjet je od Uprave policije zatražio izjašnjenje na navode iz pritužbe. Uprava policije je odgovorila da službenici policije nisu postupali prema ovom građaninu u noći protesta odnosno isti nije privođen u službene prostorije zbog narušavanja javnog reda i mira ili ometanja policijskog službenika u vršenju službene dužnosti. Uprava policije je precizirala da u ovom trenutku ne raspolaže saznanjima o mogućim počiniocima. Ukoliko se eventualno pojave nove činjenice ili okolnosti koje će jasno ukazati na neposredne izvršioce ili učesnike incidenta na koji se građani žale preduzeće se potrebne mjere i radnje prema njima.³⁸ Savjet je u grupnom mišljenju, usvojen 9. februara 2016. godine, utvrdio da postoje elementi povreda prava i neprofesionalnog postupanja policijskih službenika. Savjet je ovu pritužbu, po sopstvenoj inicijativi, ponovo razmotrio nakon što je, početkom marta 2016. godine, nezavisni dnevnik “Vijesti” objavio tekst “Policija gumenim mecima pucala na građane”. Savjet je od direktora Uprave policije zatražio dostavu kopije izvještaja koji je povodom upotrebe sredstava prinude, tokom građanskih protestnih okupljanja u Podgorici u oktobru 2015. godine,

³⁷ YIHR pritužba od 30.10.2015. zavedena je pod brojem 62/79-15; Dokumentacija Savjeta.

³⁸ Odgovor direktora Uprave policije na zahtjev predsjednika Savjeta 45 broj 086/15-62224/2 od 16.11.2015; Dokumentacija Savjeta

dostavljen Savjetu Evrope. Direktor Uprave policije informisao je Savjet, dopis 45 broj 050/16-18837 od 29. marta 2016. godine, da je odgovor Savjetu Evrope upućen od strane Direktorata za međunarodnu saradnju Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) Crne Gore. Savjet se tim povodom obratio ovom Direktoratu MUP Crne Gore. Direktor za međunarodnu saradnju MUP Crne Gore, dopis 06 broj 226/16-19354/2 od 1. aprila 2016. godine, dostavio je Savjetu Elemente korišćene za koncipiranje odgovora na navode sadržane u Platformi Savjeta Evrope za promovisanje zaštite novinarstva i sigurnosti novinara, koji su aktom broj 050/16-3319/2 od 3. februara 2016. godine, upućeni Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija na dalju nadležnost. Savjet je taj odgovor MUP Crne Gore objavio na svom sajtu zbog upoznavanja s istim šire zainteresovane javnosti. Savjet je od nadležnog državnog organa zatražio integralni odgovor koji je Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija kreiralo povodom navedene Platforme Savjeta Evrope. Isti nikada nije dostavljen. U dokumentu MUP Crne Gore - Elementi korišćeni za koncipiranje odgovora na navode sadržane u Platformi Savjeta Evrope, strana 2, navedeno je, između ostalog, sledeće: "Ministarstvo unutrašnjih poslova smatra da je neophodno napraviti jasnu diferencijaciju dvije dimenzije sagledavanja stvari, kako bi se imala objektivna slika dešavanja u Podgorici 24. oktobra 2015. godine i postupanja Uprave policije u konkretnim situacijama. Iste su predmet istrage i analize nadležnih državnih organa, dok unutrašnji mehanizmi kontrole i nadzora Uprave policije sagledavaju korišćenje pomoćnih sredstava za razbijanje nasilja (suzavac, gumeni meci) i u dosadašnjem postupku dominiraju ocjene da su takva sredstva korišćena na način da se izbjegne direktan kontakt i fizički sukob sa demonstrantima". Savjet je konstatovao da je to prvi put da se saznaje za eventualnu upotrebu gumenog metka kao sredstva prinude tokom opozicionih i građanskih protesta u oktobru 2015. godine u Podgorici. U službenoj komunikaciji između Uprave policije i MUP Crne Gore i ovog Savjeta upotreba tog sredstva prinude nikada nije pomenuta na bilo koji način. Takođe, eksplicitna upotreba gumenog metka kao sredstva prinude nije navedena u Izveštaju Komisije za utvrđivanje okolnosti upotrebe sredstava prinude koji je Savjetu, kompletan, dostavljen, 4. novembra 2015. godine, od direktora Uprave policije. Izveštaj je javno objavljen od strane ovog Savjeta. Povodom izdatih ocjena primjene policijskih ovlašćenja i usvojenih zaključaka Savjeta za građansku kontrolu policije Ministar unutrašnjih poslova, i pored brojnih urgencija, do razriješjenja sa dužnosti, nije dostavio izjašnjenja što je značajno ograničilo dalje pristupe građanske javnosti. Savjet je ocjenio da je u interesu policije i njenog kredibiliteta, da se svi podaci o upotrebi sredstava prinude dostavljaju blagovremeno i detaljno na upoznavanje prvenstveno nacionalnim mehanizmima nadzora nad radom policije i domaćoj javnosti. Savjet je preko nevladinih organizacija "Građanska Alijansa" i "Inicijativa mladih

za ljudska prava” primio određenih broj pritužbi građana koji su uz prezentovanje primjedbi na postupanje policije dostavili i medicinsku dokumentaciju koja ukazuje na postojanje određenih povreda koje nisu mogle nastati usled primjene sredstava prinude o čijoj je upotrebi izvijestila Uprava policije. Savjet podsjeća da je još ranije konstatovao, zaključujući rad po pritužbi građanina V.L., da je Uprava policije pojasnila da tom prilikom nisu upotrijebljena sredstva prinude od kojih bi mogle nastupiti povrede koje je V.L. opisao u obraćanju Savjetu. Savjet je takođe konstatovao da se uz građanina V.L. javio određeni broj građana, takođe učesnika protesta, koji su ukazali na postojanje sličnih povreda, što je potvrđeno medicinskom dokumentacijom. Savjet je, ovom prilikom konstatovao da Uprava policije nije pružila informacije da je intervencija prema građaninu V.D. na bilo koji način bila nužna i opravdana, niti da je isti doveden u vezu sa izvršenjem nekog prekršajnog ili krivičnog djela. Savjet zato ocjenjuje da u postupanju policijskih službenika, prema građaninu V.D. došlo do neprofesionalnog postupanja i povrede prava. Savjet je povodom protesta u oktobru 2015. godine radio na više desetina slučajeva u kojima je je primjetio da je postupanje policije, posebno prema građanima starije dobi, bilo zabrinjavajuće. Građani, starije dobi, koji su se obratili Savjetu su koristili ustavna prava na mirno okupljanje i slobodu izražavanja i nisu učestvovali u narušavanju javnog reda i mira. To potvrđuje i zvanični policijski izvještaji. Primjetno je da policijski službenici koji su intervenisali nisu pravili razliku između građana koji su namjeravali mirno napustiti skup odnosno lokaciju na koju su se zadesili i onih koji su stvarno narušavali, u većem obimu, javni red i mir. Tim licima, uz obazriv pristup, trebalo je, uz razumno vrijeme, pružiti potrebnu pomoć i uputiti ih kako da bezbjedno napuste lokaciju na kojoj je došlo do narušavanja javnog reda i mira. Savjet je ocijenio da je izuzetno otežano, prvenstveno zbog kulture ćutanja koja je i dalje dominantna u policijskoj organizaciji, utvrditi brojne nepravilnosti u vezi sa upotrebom sredstva prinude, pa i gumene municije, i eventualanu odgovornost onih koji su je ispaljivali. Upotreba ovog sredstva prinude prilikom tenzičnih situacija i uspostavljanja javnog reda i mira može biti, u slučaju odsustva profesionalnosti i koncentracije, dodatno rizična sa tragičnim posledicama. Zato je Savjet preporučio Ministarstvu unutrašnjih poslova da se upotreba gumene municije kao sredstva prinude do daljnjeg stavi van upotrebe a da se do ponovnog eventualnog povratka istog u funkciju preciznije propišu načini upotrebe ovog sredstva prinude, unaprijedi pažnja i profesionalnost onih koji je opravdano primjenjuju pri primjeni policijskih ovlašćenja kao i da se unaprijedi postupak i ovlašćenja za izdavanje naredbe za upotrebu ovog sredstva prinude.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije MUP Crne Gore: Povodom pritužbe građanina V.D. iz Podgorice, koji se žalio na način postupanja policije dana

24.10.2015. godine, oko 22 sata, u Podgorici, kada je, nakon što je krenuo da napušta protestni skup ispred zgrade Skupštine Crne Gore u pravcu mosta Blaža Jovanovića, u jednom trenutku, neposredno iza njega nešto eksplodiralo od čega je osjetio bol u nogama i zadobio povrede a na njegovoj jakni ostalo preko 30 otisaka od kamena koje je eksplozija podigla, dok je u pravcu kojim se kretao ispaljen suzavac sa svih strana, iako su se tu kretali stariji ljudi koji su bili mirni, dok su napadači na policiju bili u prvom redu, obavljene su konsultacije sa zamjenicom Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Podgorici, D.I.Đ., i konstatovano da se spisi predmeta već nalaze u ODT Podgorica na ocjenu i odlučivanje. Polazeći od činjenice da se podnosilac pritužbe građanin V.D. u datoj izjavi nije mogao precizno izjasniti ko su policijski službenici koji su kritičnom prilikom prema njemu upotrijebili hemijska sredstva od kojih je zadobio povrede, niti je mogao dati bliže podatke na osnovu kojih bi se mogli identifikovati ti policijski službenici, to je i dalje postupanje Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije u pogledu utvrđivanja činjenica i okolnosti u vezi ovih pritužbi, bilo znatno otežano. Takođe, obzirom da saznanja i podaci kojima je raspolagalo Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije u vezi ovog događaja od 24.10.2015. godine, nisu ukazivali na konkretne policijske službenike koji su preduzimali radnje prema podnosiocu pritužbe, to je u naznačenim okolnostima jedino cjelishodno i zakonito bilo da se od direktora Uprave policije zatraži ocjena zakonitosti upotrebe hemijskih sredstava u noći 24.10.2015. godine, nakon održavanja javnog okupljanja u organizaciji Demokratskog fronta u Podgorici. Ocjena direktora Uprave policije i zaključak Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije s tim vezi predstavljeni su u slučaju "".

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: NVO "Građanska alijansa" je dana 2. novembra 2015. godine, dostavila predstavke građana V.D., B.R., S.R., Lj.S i V.L, na rad Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) - Uprave policije Crne Gore. Pritužbe nijesu sadržale sve elemente za postupanje Zaštitnika, pa je od podnosioca pritužbi zatražena dopuna i saglasnost za postupanje Zaštitnika. Kako se radilo o pritužbama koje se odnose na isti događaj, postupanje po njima je objedinjeno (spajanje postupka). Građanin V.D, koji je naglasio da ne želi da mu se ime otkrije u postupku, u pritužbi je naveo da je u noći, 24. oktobra 2015. godine, učestvovao na mirnoj protestnoj šetnji, da je sa ostalim građanima krenuo od Trga Republike, ulicom Slobode do Bulevara Sv. P. Cetinjskog; da je stao na uglu ulice Njegoševe; da nije vikao, niti aplaudirao, da je samo posmatrao i slušao, da kada su poslanici pozvali narod da uđe u Skupštinu, prošao je kroz masu i zadržao se kod mjesta gdje su poslanici bili između ograde i koridora policije, da su policajci bili u punoj ratnoj opremi, sa gas maskama, koje su povremeno skidali da bi udahnuli vazduh i opet ih vraćali, da mu je kao građaninu bilo njih

žao, jer su bili primorani da stoje ispred mirnih protestanata sa toliko opreme i posebno gas maskama, da se udaljio od ograde prema mostu Blaža Jovanovića kada je čuo saopštenje da se daje još 10 minuta pa da će ući u Skupštinu, da je primijetio da jedna grupa ljudi baca petarde prema policiji i zgradi Skupštine, da je smatrao da to nije dobro što se dešava, o čemu su komentarisali i drugi ljudi koji su bili oko ovog građanina, da se povlačio sa mjesta događaja prema mostu kada su uslijedile jake eksplozije, zatim su bačeni suzavci i šok bombe i nastupilo je gađanje gumenim mecima prema građanima, da je jedna šok bomba pala neposredno iza njega, da ga je skoro podigla od zemlje, da je količina suzavca bila velika i od guste magle nije se moglo disati, da je zastao i naslonio se na ogradu mosta da udahne vazduh, da je od njemu nepoznatih ljudi čuo i vidio da mogu proći preko Skalina kuda je, kroz Staru Varoš, došao do svog stana, da je hramao i jedva disao, da smatra da ničim nije izazavao ovakvo postupanje policijskih službenika prema mirnom građaninu, da policijski službenici nisu reagovali na one građane koji su bačali petarde i drugo, a dobro su ih vidjeli i smatra da ovakav nehuman postupak nije dostojan čovjeka. Zaštitnik je zatražio izjašnjenje od MUP - Uprave policije Crne Gore. U izjašnjenju Uprave policije je istaknuto da su službenici Uprave policije poslije narušavanja javnog reda i mira na protestnom okupljanju "Demokratskog fronta" upotrijebili dozvoljena hemijska sredstva prinude u cilju odbijanja napada od sebe i zaštite državnih objekata od vitalnog značaja, čija upotreba ne izaziva posledice po zdravlje i tijelo ljudi, da posledice koje izaziva detonacija hemijskog sredstva prinude je destabilizacija ponašanja, odnosno privremeno onesposobljavanje ljudi i da ne ostavlja posledice po zdravlje i tijelo, jer se hemijska sredstva prinude rasprskavaju u gasovitom stanju, da hemijska sredstva prinude u svom tijelu (pakovanju) ne posjeduju gelere kao ubojno sredstvo, da su radi uspostavljanja stabilnog javnog reda i mira, službenici Uprave policije, u navedenom događaju postupali shodno pravilima vršenja policijskih poslova. Pregledani su video materjali o ovom događaju, koji je objavljen na kanalu You Tube. Izvršen je uvid u informacije na Internetu o prirodi takozvanih "šok bombi"; Izvršen je uvid u izvještaje ljekara za prethodno navedene građane. Uvidom u obiman video materijal o ovom događaju, koji je objavljen na internetskom servisu za razmjenu video materijala You Tube, nije bilo moguće identifikovati ni jednog od podnosilaca pritužbi. U izvještajima ljekara od 26. i 29. oktobra 2015 godine (dva odnosno pet dana nakon predmetnog događaja) konstatovane su tjelesne povrede kod podnosilaca pritužbi. Podnosioci pritužbe nijesu bili u mogućnosti da navedu imena lica koja su im pomogla i koja bi mogla dati više informacija o predmetnom događaju, njihovom prisustvu događaju, vremenu i okolnostima njihovog povrjeđivanja. Kod ovakvog stanja stvari Zaštitnik je ocijenio da je neophodno da se pritužbe podnosilaca (koji su dali saglasnost da im se ime

otkrije u postupku), sa prikupljenim dokazima i informacijama dostave ODT u Podgorici, na nadležno postupanje.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn br. 697/15 formiran je po krivičnoj prijavi punomoćnika oštećenog građanina V.D., advokata V.R., zbog nanošenja tjelesnih povreda od rasprskavanja djelova eksplozivne naprave, tzv. "šok bombe", navodno bačene od strane policijskih službenika. Dana 15. decembra 2015. godine, Tužilac je saslušao oštećenog V.D. Po naredbi Tužioca, izvršeno je sudsko medicinsko vještačenje. Policiji je dat nalog da preduzima mjere i radnje u cilju identifikacije izvršilaca ovog krivičnog djela i urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan.

Slučaj građanke V.V. iz Podgorice

Savjet za građansku kontrolu policije: Građanka V.V. iz Podgorice podnijela je Savjetu za građansku kontrolu policije pritužbu ukazujući na, kako je navela, očiglednu povredu ljudskih prava i sloboda prilikom prekoračenja policijskih ovlašćenja dana 24. oktobra 2015. godine kada je krećući se Bulevarom Svetog Petra Cetinjskog preko mosta Blaža Jovanovića u vremenu oko 23 sata bez ikakvog razloga neidentifikovani pripadnik Specijalnih snaga Uprave policije pogodio iz puške sa tri gumena metka u području desne nadlaktice, desne podlaktice i desne potkoljenice. Tom prilikom građanka V.V. pretrpjela je tjelesne povrede opisane u Izvještaju ljekara specijaliste Kliničkog centra Crne Gore Urgentnog centra od 24. oktobra 2015. godine i Izvještaju ljekara specijaliste ortopeda broj protokola 1011** od 26. oktobra 2015. godine, dostavljenim u prilogu obraćanja. Podnositeljka pritužbe, ovom prilikom, posebno je istakla da je starica od 74 godine, da je dugogodišnji dijabetičar i da kritičnom prilikom nije pružala bilo kakav otpor ili primjenjivala silu prema službenicima Uprave policije. Takođe je iznijela i da su je "gađali mučki sa leđa o čemu svjedoče položaji rana". Savjet je predmetnu pritužbu uzeo u razmatranje i obratio se Upravi policije sa ciljem pribavljanja relevantnih informacija o slučaju. Uprava policije u odgovoru na inicijalni dopis Savjeta informisala je da su službenici Ministarstva unutrašnjih poslova Uprave policije, 24/25. oktobra 2015. godine bili angažovani na obezbjeđenju odobrenog javnog skupa u organizaciji političke partije „Demokratski front” u vremenu od 18 do 06. sati, te da kako je oko 22 došlo do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu od strane učesnika protesta i napada na kordon policije ispred zgrade Skupštine Crne Gore, rukovodilac obezbjeđenja izdao naređenje policijskim službenicima da upotrijebe sredstva prinude u cilju uspostavljanja narušenog Javnog reda i mira. U odgovoru se dalje navodi da su učesnici protesnog okupljanja nakon intervencije policijskih službenika počeli da se razilaze i u ulicama u užem dijelu grada nastavili sa narušavanjem javnog reda i mira na način što su policijske službenike gađali kamenicama i ostalim podesnim sredstvima, tako da ja policija bila prinuđena da nastavi sa upotrebom sredstva prinude u cilju odbijanja napada i potiskivanja demostranata. Direktor Uprave policije, ovom prilikom, kategorično je ustvrdio da navedenom prilikom nijesu upotrebljeni gumeni meci kao sredstvo prinude. Takođe, konstatovano je da su službenici CB Podgorica, shodno pritužbi građanke V.V., uvidom u spise predmeta, utvrdili da se imenovana nakon završenog protestnog okupljanja javila u Urgentni blok Kliničkog centra Crne Gore, na ukazivanje ljekarske

pomoći, ali i da nakon toga nije pristupila u službene prostorije CB Podgorica radi podnošenja prijave na date okolnosti te da samim tim službenici CB Podgorica nijesu bili u saznanju i nijesu postupali po ovom osnovu. Ovom prilikom Savjet je obaviješten da će Uprava policije u narednom periodu nastaviti sa postupanjem po prijavi građanke V.V. kako bi utvrdili i upotpunili iznijete navode, kao i da je sa navedenim događajem upoznat zamjenik Osnovnog državnog tužioca u Podgorici, koji je naložio dostavu spisa na ocjenu, radi daljeg postupanja. Predmetni odgovor Uprave policije Savjet je na upoznavanje sa sadržinom dostavio podnositeljki pritužbe građanki V.V. i nevladinim organizacijama - Grupi građana “#Građanski” i “Građanska Alijansa”. Savjet je u daljem radu konstatovao da je Uprava policije o povredama građanka V.V. morala biti obaviještena službenim putem obzirom da se ona uredno javila u Klinički centar zbog povreda iz nasilja. Savjet je u grupnom mišljenju, usvojen 9. februara 2016. godine, utvrdio da postoje elementi povreda prava i neprofesionalnog postupanja policijskih službenika. Savjet je ovu pritužbu, po sopstvenoj inicijativi, ponovo razmotrio. Kako je početkom marta 2016. godine nezavisni dnevnik “Vijesti” objavio tekst “Policija gumenim mecima pucala na građane” Savjet je od direktora Uprave policije zatražio dostavu kopije izvještaja koji je, povodom upotrebe sredstava prinude, tokom građanskih protestnih okupljanja u Podgorici u oktobru 2015. godine, dostavljen Savjetu Evrope. Direktor Uprave policije informisao je Savjet, da je odgovor Savjetu Evrope upućen od strane Direktorata za međunarodnu saradnju MUP Crne Gore koji je, na traženje Savjeta, dostavio Elemente korišćene za koncipiranje odgovora na navode sadržane u Platformi Savjeta Evrope za promovisanje zaštite novinarstva i sigurnosti novinara, koji su aktom broj 050/16-3319/2 od 3. februara 2016. godine, upućeni Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija na dalju nadležnost. Savjet je taj odgovor MUP Crne Gore objavio na svom sajtu zbog upoznavanja s istim šire zainteresovane javnosti. U dokumentu MUP Crne Gore - Elemente korišćeni za koncipiranje odgovora na navode sadržane u Platformi Savjeta Evrope, strana 2, navedeno je, između ostalog, sledeće: “Ministarstvo unutrašnjih poslova smatra da je neophodno napraviti jasnu diferencijaciju dvije dimenzije sagledavanja stvari, kako bi se imala objektivna slika dešavanja u Podgorici 24. oktobra 2015. godine i postupanja Uprave policije u konkretnim situacijama. Iste su predmet istrage i analize nadležnih državnih organa, dok unutrašnji mehanizmi kontrole i nadzora Uprave policije sagledavaju korišćenje pomoćnih sredstava za razbijanje nasilja (suzavac, **gumeni meci**) i u dosadašnjem postupku dominiraju ocjene da su takva sredstva korišćena na način da se izbjegne direktan kontakt i fizički sukob sa demonstrantima”. Savjet je konstatovao da je to prvi put da se saznaje za eventualnu upotrebu gumenog metka kao sredstva prinude tokom opozicionih i građanskih protesta u oktobru 2015. godine u Podgorici. U službenoj komunikaciji između Uprave policije i MUP Crne Gore i ovog Savjeta upotreba tog sredstva prinude nikada nije pomenuta na

bilo koji način. Takođe, eksplicitna upotreba gumenog metka kao sredstva prinude nije navedena u Izvještaju Komisije za utvrđivanje okolnosti upotrebe sredstava prinude koji je Savjetu, kompletan, dostavljen, 4. novembra 2015. godine, od direktora Uprave policije. Izvještaj je javno objavljen od strane ovog Savjeta. Povodom izdatih ocjena primjene policijskih ovlašćenja i usvojenih zaključaka Savjeta za građansku kontrolu policije Ministar unutrašnjih poslova, i pored brojnih urgencija, do razriješenja sa dužnosti, nije dostavio izjašnjenja što je značajno ograničilo dalje pristupe građanske javnosti. Savjet je ocjenio da je u interesu policije i njenog kredibiliteta, da se svi podaci o upotrebi sredstava prinude dostavljaju blagovremeno i detaljno na upoznavanje prvenstveno nacionalnim mehanizmima nadzora nad radom policije i domaćoj javnosti. Savjet je, ovom prilikom konstatovao da Uprava policije nije pružila informacije da je intervencija prema građanki V.V. na bilo koji način bila nužna i opravdana, niti da je ista dovedena u vezu sa izvršenjem nekog prekršajnog ili krivičnog djela. Savjet je zato ocjenio da u postupanju policijskih službenika, prema građanki V.V. došlo do neprofesionalnog postupanja i povrede prava. Savjet je povodom protesta u oktobru 2015. godine radio na više desetina slučajeva u kojima je je primjetio da je postupanje policije, posebno prema građanima starije dobi, bilo zabrinjavajuće. Građani, starije dobi, koji su se obratili Savjetu su koristili ustavna prava na mirno okupljanje i slobodu izražavanja i nisu učestvovali u narušavanju javnog reda i mira. To potvrđuje i zvanični policijski izvještaji. Primjetno je da policijski službenici koji su intervenisali nisu pravili razliku između građana koji su namjeravali mirno napustiti skup odnosno lokaciju na koju su se zadesili i onih koji su stvarno narušavali, u većem obimu, javni red i mir. Tim licima, uz obazriv pristup, trebalo je, uz razumno vrijeme, pružiti potrebnu pomoć i uputiti ih kako da bezbjedno napuste lokaciju na kojoj je došlo do narušavanja javnog reda i mira. Savjet je ocijenio da je izuzetno otežano, prvenstveno zbog kulture čutanja koja je i dalje dominantna u policijskoj organizaciji, utvrditi brojne nepravilnosti u vezi sa upotrebom sredstva prinude, pa i gumene municije, i eventualnu odgovornost onih koji su je ispaljivali. Upotreba ovog sredstva prinude prilikom tenzičnih situacija i uspostavljanja javnog reda i mira može biti, u slučaju odsustva profesionalnosti i koncentracije, dodatno rizična sa tragičnim posledicama. Savjet je konačno preporučio MUP da se upotreba gumene municije kao sredstva prinude do daljnjeg stavi van upotrebe a da se do ponovnog eventualnog povratka istog u funkciju preciznije propišu načini upotrebe ovog sredstva prinude, unaprijedi pažnja i profesionalnost onih koji je opravdano primjenjuju pri primjeni policijskih ovlašćenja kao i da se unaprijedi postupak i ovlašćenja za izdavanje naredbe za upotrebu ovog sredstva prinude.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Pogledati slučaj pod nazivom “Napad na novinarsku ekipu Televizije “777”.

Slučaj građanina V.L. iz Sutomora

Savjet za građansku kontrolu policije: Građanin V.L., iz Sutomora, preko NVO “Inicijativa mladih za ljudska prava”, podnio je pritužbu Savjetu za građansku kontrolu rada policije. Građanin V.L. je naveo da je 24. oktobra 2015. godine, tokom učešća sa porodicom na protestu “Demokratskog fronta” u Podgorici, zadobio povrede od strane policije ispred zgrade Skupštine Crne Gore iako nije pružao nikakav otpor, i to u predijelu lijeve ruke i lijeve noge. Građanin V.L. je naveo da su ga, nakon što je pogođen i pošto je pao na zemlju, nekoliko mladića povukli u pravcu Skalina, da je osjećao mučninu te da ne zna da li je kritičnom prilikom izgubio svijest. Kada mu je bilo bolje uputio se ka mostu Blaža Jovanovića a potom je, pošto se sa porodicom našao na parkingu kod groblja “Čepurci”, gdje je ostavio automobil, pošao kući. Građanin je ustvrdio da mu je kritičnom prilikom curila krv iz ruke i noge i da je iste noći pošao u Hitnu pomoć gdje su mu konstatovane povrede i pružena ljekarska zaštita kojom prilikom su mu izvađena dva strana tijela iz ruke dok ih u ruci ima još za šta čeka dalju intervenciju. Savjet je predmetnu pritužbu uzeo u rad i obratio se Upravi policije inicijalnim dopisom. Uprava policije je informisala na sličan način kako i kod ranijih interesovanja Savjeta. Saopšteno je da je navedenog dana u 22 sata došlo do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu od strane učesnika protesta i napada na kordon policije ispred zgrade Skupštine kojom prilikom je rukovodilac obezbjeđenja izdao naređenje policijskim službenicima da upotrijebe sredstva prinude u cilju uspostavljanja narušenog javnog reda i mira. U odgovoru Uprave policije se navodi i da su, ovom prilikom, nakon intervencije policijskih službenika učesnici protesnog okupljanja počeli da se razilaze te da su u ulicama, u užem dijelu grada, nastavili sa narušavanjem javnog reda i mira na način što su policijske službenike gađali kamenicama i ostalim podesnim sredstvima tako da je policija bila prinuđena da nastavi sa upotrebom sredstva prinude u cilju odbijanja napada i potiskivanja demostranata, kao i da tom prilikom nijesu upotrebljavana sredstva prinude od kojih bi mogle nastupiti povrede koje je građanin V.L. opisao u obraćanju. U odgovoru se navodi i da su, shodno pritužbi građanina V.L., službenici CB Podgorica uvidom u spise predmeta, utvrdili da se imenovani nakon završenog protestnog okupljanja nije javio u Urgentni blok Kliničkog centra Crne Gore radi ukazivanja ljekarske pomoći niti je pristupio u službene prostorije CB Podgorica, radi podnošenja prijave na date okolnosti, kao i da su od građanina V.L. službenici CB Bar uzeli su izjavu na zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina, na okolnosti predmetnog događaja. Uprava policije, ovom prilikom, informisala je

Savjet da je sa navedenim događajem upoznata zamjenica Osnovnog državnog tužioca u Podgorici, koja je naložila da joj se spisi predmeta dostave na ocjenu i dalje postupanje ali da se zaključno sa danom upućivanja predmetnog odgovora Savjetu ista nije izjasnila o kvalifikaciji djela. Predmetni odgovor Uprave policije Savjet je dostavio NVO "Inicijativa mladih ljudskih prava" koja se inicijalno obratila povodom iznietog slučaja a koju činjenicu je Savjet, u postupku razmatranja dokumentacione osnove i sprovedene rasprave, konstatovalo na 57. sjednici održanoj 28. decembra 2015. godine. Ova NVO je potom obavijestila Savjet da je građanin V.L. upoznat sa odgovorom Uprave policije, da ostaje pri svojim navodima i smatra da policija ne govori istinu nego negira da su ga povrijedili što, kako je ustvrdio, dokumentuje i dokazuje medicinskom dokumentacijom. Savjet je konstatovao da je Uprava policije pojasnila da tom prilikom nisu upotrijebljena sredstva prinude od kojih bi mogle nastupiti povrede koje je V.L. opisao u obraćanju Savjetu. Savjet je takođe konstatovao da se uz građanina V.L. javio određeni broj građana, takođe učesnika protesta, koji ukazuju na postojanje sličnih povreda, što je potvrđeno medicinskom dokumentacijom. Savjet, i pored niza urgencija, nije dobio traženo izjašnjenje Ministra unutrašnjih poslova povodom ranije usvojenih ocjena niti su Savjetu postali dostupni nalazi Unutrašnje kontrole policije MUP Crne Gore, posebno u vezi navoda o upotrebi sredstava prinude. To je značajno otežalo rad po ovoj pritužbi. Savjet je konstatovao da Uprava policije nije pružila informacije da je intervencija prema građaninu V.L. na bilo koji način bila nužna i opravdana, niti da je isti doveden u vezu sa izvršenjem nekog prekršajnog ili krivičnog djela. Savjet je povodom protesta u oktobru 2015. godine radio na više desetina slučajeva u kojima je primjetio da je postupanje policije, posebno prema građanima starije dobi, bilo zabrinjavajuće. Ti građani su koristili ustavna prava na mirno okupljanje i slobodu izražavanja i posebno oni nisu učestvovali u narušavanju javnog reda i mira. Uostalom to potvrđuju i zvanični policijski podaci. Takođe, primjetno je da policijski službenici koji su intervenisali nisu pravili razliku između građana koji su namjeravali mirno napustiti skup, poput građanina V.L., odnosno lokaciju na koju su se zadesili i onih koji su stvarno narušavali, u većem obimu, javni red i mir. Tim licima, uz obazriv pristup, trebalo je pružiti potrebnu pomoć i uputiti ih kako da bezbjedno napuste lokaciju na kojoj je došlo do narušavanja javnog reda i mira. Savjet je podsjetio da je policija servis koji služi interesima i potrebama građana i da je njihovo povjerenje ključno za njenu uspješnost. To povjerenje, između ostalog, zasniva se na profesionalnoj primjeni i spovodenju zakona, profesionalnom ponašanju policijskog službenika koje je na nivou domaćih i međunarodnih standarda i sprečavanju i sankcionisanju svih oblika nesavjesnog postupanja i prekoračenja policijskih ovlašćenja. Savjet je konačno ocjenio da u postupanju policijskih službenika, prema građaninu V.L., u konkretnom slučaju postoje elementi povreda prava i neprofesionalnog postupanja.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije MUP Crne Gore: Povodom pritužbe građanina V.L. iz Sutomora, koji se žalio da je dana 24.10.2015. godine, tokom protesta ispred Skupštine Crne Gore u Podgorici, iako nije pružio nikakav otpor, zadobio povrede lijeve ruke i lijeve noge od strane policije na način što je pao, nakon što je pogoden (bez navođenja čime i na koji način), obavljene su konsultacije sa zamjenicom Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Podgorici, D.I.Đ., i konstatovano da se spisi predmeta već nalaze u ODT Podgorica na ocjenu i odlučivanje. Polazeći od činjenice da se podnosilac pritužbe V.L. u datoj izjavi nije mogao precizno izjasniti ko su policijski službenici koji su kritičnom prilikom prema njemu upotrijebili hemijska sredstva od kojih je zadobio povrede, niti je mogao dati bliže podatke na osnovu kojih bi se mogli identifikovati ti policijski službenici, to je i dalje postupanje Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije u pogledu utvrđivanja činjenica i okolnosti u vezi ovih pritužbi, bilo znatno otežano. Takođe, obzirom da saznanja i podaci kojima je raspolagalo Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije u vezi ovog događaja od 24.10.2015. godine, nijesu ukazivali na konkretne policijske službenike koji su preduzimali radnje prema podnosiocima pritužbi, to je u naznačenim okolnostima jedino cjelishodno i zakonito bilo da se od direktora Uprave policije zatraži ocjena zakonitosti upotrebe hemijskih sredstava u noći 24.10.2015. godine, nakon održavanja javnog okupljanja u organizaciji Demokratskog fronta u Podgorici. Ocjena direktora Uprave policije i zaključak Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije s tim vezi predstavljeni su u slučaju “”.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: NVO “Građanska alijansa“ je dana 2. novembra 2015. godine, dostavila predstavke građana V.L., S.R., B.R., Lj.S i V.L, na rad Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) - Uprave policije Crne Gore. Pritužbe nijesu sadržale sve elemente za postupanje Zaštitnika, pa je od podnosioca pritužbi zatražena dopuna i saglasnost za postupanje Zaštitnika. Kako se radilo o pritužbama koje se odnose na isti događaj, postupanje po njima je objedinjeno (spajanje postupka). Građanin V.L, koji je naglasio da ne želi da mu se ime otkrije u postupku, u pritužbi je naveo da je u noći, 24. oktobra 2015. godine, učestvovao na mirnoj protestnoj šetnji sa porodicom, zbog nezadovoljstva opštim socijalnim stanjem, da se nalazio na zidu od stepenica koje vode prema Skalinama, da su se oko 22 sata desile određene nemile stvari ispred Skupštine, da je čuo pucnjavu i zviždanje metaka oko glave, da je pokušao da se zaštiti stavljanjem ruke na oči, ali dim se širio od velikog broja bombi i suzavaca i gušio ga je, da je osjetio jak bol u lijevoj ruci i nozi kao i u predjelu grudnog koša, da je zadobio povrede od gelera šok bombi koje su bačali policijski službenici i na ostale građane, da se nekako izvukao i pritom navodi da ga nisu povrijedili policijski službenici koji su bili na mostu, i kretali se prema Skupštini, već službenici koji su bili ispred Skupštine; da su mu pomogli nepoznati ljudi, da se prevezao taksijem do mjesta gdje je bio parkirao svoje

motorn vozilo i konačno da se obratio za pomoć zdravstvenoj ustanovi Zavod za hitnu medicinsku pomoć dana 26. oktobra 2015. godine. Zaštitnik je zatražio izjašnjenje od MUP - Uprave policije Crne Gore. U izjašnjenju Uprave policije je istaknuto da su službenici Uprave policije poslije narušavanja javnog reda i mira na protestnom okupljanju "Demokratskog fronta" upotrijebili dozvoljena hemijska sredstva prinude u cilju odbijanja napada od sebe i zaštite državnih objekata od vitalnog značaja, čija upotreba ne izaziva posledice po zdravlje i tijelo ljudi, da posledice koje izaziva detonacija hemijskog sredstva prinude je destabilizacija ponašanja, odnosno privremeno onesposobljavanje ljudi i da ne ostavlja posledice po zdravlje i tijelo, jer se hemijska sredstva prinude rasprskavaju u gasovitom stanju, da hemijska sredstva prinude u svom tijelu (pakovanju) ne posjeduju gelere kao ubojno sredstvo, da su radi uspostavljanja stabilnog javnog reda i mira, službenici Uprave policije, u navedenom događaju postupali shodno pravilima vršenja policijskih poslova. Pregledani su video materjali o ovom događaju, koji je objavljen na kanalu You Tube. Izvršen je uvid u informacije na Internetu o prirodi takozvanih "šok bombi"; Izvršen je uvid u izvještaje ljekara za prethodno navedene građane. Uvidom u obiman video materijal o ovom događaju, koji je objavljen na internetskom servisu za razmjenu video materijala You Tube, nije bilo moguće identifikovati ni jednog od podnosilaca pritužbi. U izvještajima ljekara od 26. i 29. oktobra 2015 godine (dva odnosno pet dana nakon predmetnog događaja) konstatovane su tjelesne povrede kod podnosilaca pritužbi. Podnosioci pritužbe nijesu bili u mogućnosti da navedu imena lica koja su im pomogla i koja bi mogla dati više informacija o predmetnom događaju, njihovom prisustvu događaju, vremenu i okolnostima njihovog povrjeđivanja. Kod ovakvog stanja stvari Zaštitnik je ocijenio da je neophodno da se pritužbe podnosilaca (koji su dali saglasnost da im se ime otkrije u postupku), sa prikupljenim dokazima i informacijama dostave ODT u Podgorici, na nadležno postupanje.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Slučaj se istražuje u okviru predmeta Ktr br.1303/15 - u knjizi pogledati slučaj "Napad na novinarsku ekipu Televizije 777".

Slučaj građanina M.M. iz Podgorice

Savjet za građansku kontrolu policije: Građanin M.M., preko nevladine organizacije (NVO) "Inicijativa mladih za ljudska prava" (YIHR), podnio je Savjetu za građansku kontrolu rada policije pritužbu zbog postupanja policije. Građanin M.M. je u pritužbi naveo da je nezakonito uhapšen i negirao da je vrijeđao policijske službenika kako mu je stavljeno na teret. U prilogu pritužbe Savjetu je dostavljena kopija sljedeće dokumentacije: Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina od 24. oktobra 2015. godine i Zahtjev Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova za pokretanje prekršajnog postupka od 25. oktobra 2015. godine. U Zapisniku o obavještenju prikupljenom od građanina u izjavi građanina M.M., povodom kritičnog događaja, je navedeno da se dana 24. oktobra 2015. godine oko 22 sata nalazio u kafe baru "Calu" u Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog kada je nakon telefonskog poziva druga i molbe da mu donese vode kod bine na Trgu pošao u pravcu grada. Na putu do centra grada, kritičnom prilikom, građanin M.M. blizu zgrade Elektrodistribucije zatekao je gust dim od suzavca i u panici je skinuo majicu sa sebe kako bi se zaštitio. Tada je naišla policija i privela ga u CB Podgorica kojom prilikom, kako je navedeno u Zapisniku, nije pružao nikakav otpor i nije radio ništa sem što je svlačio gornji dio odjeće. U svojoj izjavi, građanin M.M. je naveo i da nije bio učesnik protesnog skupa i da je samo iz gorenavedenog razloga krenuo prema mjestu okupljanja demonstranata. Savjet je predmetni slučaj uzeo u razmatranje i obratio se Upravi policije inicijalnim dopisom da informiše o slučaju koja je u odgovoru podsjetila Savjet su službenici Uprave policije 24/25. oktobra 2015. godine bili angažovani na obezbjeđenju odobrenog protesta javnog skupa u organizaciji političke partije „Demokratski Front”, te da je rukovodilac obezbjeđenja izdao naredenje policijskim službenicima da upotrebe sredstva prinude u cilju uspostavljanja narušenog javnog reda i mira obzirom da je oko 22 sata došlo do njegovog narušavanja u većem obimu od strane učesnika protesta i napada na kordon policije ispred zgrade Skupštine Crne Gore. U dopisu se dalje navodi da su se nakon intervencije policijskih službenika učesnici protesnog okupljanja počeli razilaziti te da su na ulicama u užem dijelu grada nastavili sa narušavanjem javnog reda i mira na način što su policijske službenike gađali kamenicama i ostalim podesnim sredstvima što je uslovalo potrebu da policija nastavi sa upotrebom sredstva prinude u cilju odbijanja napada i potiskivanja demostranata. U kontekstu pritužbe građanina M.M., službenici CB Podgorica su uvidom u spise predmeta,

utvrdili da su službenici CB Bijelo Polje nakon završenog protestnog okupljanja imenovanog zatekli u Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog kojom prilikom je gađao u pravcu službenog vozila marke „Mercedes sprinter” reg.br . P BP003. U nastavku odgovora prave policije se navodi da kada su se službenici policije građaninu M.M. obratili riječima da se udalji i da prekine sa gađanjem, isti ih je omalovažavao i uputio im neprimjerene riječi nakon čega je lišen slobode bez upotrebe sredstava prinude i doveden u prostorije CB Podgorica. U zaključnici predmetnog dopisa a u kontekstu predstavljenog događaja se navodi i da je sa navedenim događajem upoznata zamjenica Osnovnog državnog tužioca u Podgorici koja se nakon uvida u spise predmeta izjasnila da u konkretnom slučaju nema elemenata krivičnog djela, te da je saglasno iznijetom protiv građanina M.M. podnijet Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog postojanja osnovane sumnje da je počinio prekršaj iz čl. 11 st. 1 Zakona o javnom redu i miru. Savjet je u grupnom mišljenju, usvojenom 9. februara 2016. godine, utvrdio da, u najvećem broju slučajeva, postoje elementi povreda prava i neprofesionalnog postupanja policijskih službenika.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije: Povodom pritužbe građanina M.M. iz Podgorice, koji se žalio da je dana 24.10.2015. godine, oko 22.10 sati, u Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog u Podgorici, neosnovano lišen slobode od strane policijskih službenika CB Bijelo Polje zbog prekršaja izvršenog omalovažavanjem policijskog službenika (čije izvršenje negira), nakon čega je priveden u CB Podgorica i protiv njega podnijet Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, utvrđeno je da su dana 24.10.2015. godine policijski službenici CB Bijelo Polje bili angažovani na obezbjeđenju protestnog javnog skupa koji se održavao ispred Skupštine Crne Gore i da su, nakon narušavanja javnog reda i mira u većem obimu od strane učesnika protesta, dana 24.10.2015. godine oko 22,10 h, u Ulici Svetog Petra Cetinjskog lišili slobode M.M. zbog omalovažavanja policijskog službenika CB Bijelo Polje S.J., a o navedenom događaju odmah je obaviještena dežurna zamjenica Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Podgorici, D.I.Đ, koja se izjasnila da u konkretnom slučaju nema elemenata krivičnog djela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti. U postupku kontrole je utvrđeno da su policijski službenici CB Bijelo Polje, shodno zakonskim ovlašćenjima dana 24.10.2015. godine, u 22,10 h, zbog razloga iz člana 166 stav 3 Zakona o prekršajima i osnovane sumnje da je izvršio prekršaj iz člana 11 stav 1 Zakona o javnom redu i miru, lišili slobode M.M., koji je uz Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka priveden sutkinji Suda za prekršaje u Podgorici M.Ž., dana 25.10.2015. godine u 09,00 h, i prekršajni postupak je u toku. Povodom pritužbe M.M. iz Podgorice, koja se odnosi na neosnovano lišenje slobode, nakon obavljenih konsultacija sa zamjenicom ODT u Podgorici konstatovano je da u

radnjama policijskih službenika CB Bijelo Polje, nema elemenata krivičnog djela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Slučaj se istražuje u okviru predmeta Ktr br.1303/15 - u knjizi pogledati slučaj "Napad na novinarsku ekipu Televizije 777".

Napomena: Sud za prekršaje, sudija M.R., okrivljenog građanina M.M. oslobodio je krivice jer nije dokazano da je učinio prekršaj za koji je protiv njega policija podnijela zahtjev za vođenje prekršajnog postupka.³⁹

Reakcije iz civilnog društva - NVO "Građanska alijansa" (GA) obavijestila je javnost da su skoro svi građani koji su lišeni slobode u noći protesta 24. oktobra 2015. godine oslobođeni odgovornosti pred Sudom za prekršaje Podgorica. "Među njima je bilo onih koji nijesu učestvovali na protestima, koji su uhapšeni ispred svojih kuća, starijih i bolesnih i onih koji su zadobili povrede. Napominjemo da je Uprava policije 25. oktobra 2015. godine saopštila da je lišila slobode 12 lica. Od tog broja, po našim informacijama, deset lica je oslobođeno, među kojima su i dva poslanika. Ne posjedujemo informacije za dvije osobe. Ovim se pokazuje da su tvrdnje direktora policije - da su policijski službenici postupali u skladu sa zakonom netačne, dok se sa druge strane pokazalo tačnim sve ono na šta je GA ukazivala u svojim nalazima tokom monitoringa protesta" saopštili su iz ove NVO. GA je pozvala sve građane koji su povrijeđeni i nezakonito hapšeni da pokrenu postupke za nadoknadu štete. "Imajući u vidu nepostupanje institucija u otkrivanju i procesuiranju policijskih službenika, građane ujedno pozivamo da informišu javnost ukoliko i u tim procesima država zadrži pasivnu ulogu i dođe do opstrukcija. Takođe, želimo da istaknemo da su Zaštitnik ljudskih prava i Savjet za građansku kontrolu rada policije do danas, u najvećem broju slučajeva koje im je GA prijavila, utvrdili kršenje prava od strane policijskih službenika" navedeno je u saopštenju GA.⁴⁰

39 Rješenje Suda za prekršaje u Podgorici PP. br. 11709/15-26; Dokumentacija Savjeta

40 Integralno saopštenje NVO "GA" dostupno na ovom linku: <http://www.gamn.org/index.php/mn/novosti/625-gradani-oslobodeni-koji-su-liseni-slobode-tokom-protesta.html>

Slučaj građanina M.R. iz Herceg Novog koji tvrdi da ga je policija namjerno pretukla zbog učešća na protestu

Savjet za građansku kontrolu policije: Građanin M.R., iz Igala, Herceg Novi, penzionisani službenik Ministarstva unutrašnjih poslova, preko NVO "Građanska alijansa", podnio je pritužbu Savjetu za građansku kontrolu policije. Bio je na protestnom okupljanju 24. oktobra 2015. godine zajedno sa svojim istomišljenicima iz Herceg Novog. Pošto su izbili neredi pokušao je da dođe do stadiona fudbalskog kluba "Budućnost" gdje je bilo određeno zborna mjesto za kolektivni autobuski prevoz za Herceg Novi. Kaže da je usljed upotrijebljenih hemijskih sredstava, i meteža koji je nastao, izgubio orijentaciju i nije mogao kao i ostali da trči. U jednom trenutku našao se ispred grupe policijskih službenika, koji su, kako navodi, bili pod punom opremom. Pokušao je da se udalji od njih ali su ga sustigli i više puta udarili pendrekom i nogama po cijelom tijelu a posebno u predjelu gornjih ekstremiteta dok je pokušao da zaštiti glavu i lice. Ističe da na bilo koji način nije izazvao takvu reakciju policije, niti se nedolično i neprimjereno ponašao. Imao je namjeru da dođe do zbornog mjesta i napusti tu lokaciju. U centru grada, u Zavodu za hitnu medicinsku pomoć, je dobio medicinsku pomoć. Kasnije pošto se bol nastavio a šaka natekla, po ponovnom medicinskom pregledu, je saznao da su mu polomljene kosti šake. Priložio je detaljnu medicinsku dokumentaciju koja potvrđuje ove navode o frakturi. Savjet je pritužbu uzeo u rad konstatujući da je njena ključna osnova tvrdnja podnosioca pritužbe da je namjerno pretučen od strane policije zbog prisustva i učešća na protestnom okupljanju. Savjet se za izjašnjenje povodom pritužbe obratio direktoru Uprave policije. Direktor Uprave policije obavijestio je Savjet da su službenici Uprave policije MUP-a bili angažovani na obezbjeđenju odobrenog protesta - javnog skupa u organizaciji političke asocijacije "Demokratski front", koji je zakazan za 24/25. oktobar 2015. godine u vremenu od 18 do 6 sati. Kako je oko 22 sata došlo do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu od strane učesnika protesta i napada na kordon policije ispred zgrade Skupštine Crne Gore, rukovodilac obezbjeđenja izdao je naređenje policijskim službenicima da upotrijebe sredstva prinude u cilju uspostavljanja narušenog javnog reda i mira. Nakon intervencije policijskih službenika učesnici protestnog okupljanja počeli su da se razilaze, dok su pojedini građani samostalno ili u grupama u ulicama u

užem dijelu grada nastavili sa narušavanjem javnog reda i mira na način što su policijske službenike gađali kamenicama i ostalim podesnim sredstvima. Zbog navedenog, policija bila prinuđena da nastavi sa upotrebom sredstva prinude u cilju odbijanja napada i potiskivanja demonstranata. Shodno konkretnoj predmetnoj pritužbi direktor Uprave policije je obavijestio Savjet da službenici CB Podgorica nemaju podatke da su prema građaninu M.R. primjenjivana sredstva prinude, niti da je isti zadobio povrede. Savjet je konstatovao da Uprava policije nije pružila informacije da je intervencija prema građaninu M.R. na bilo koji način bila nužna i opravdana, niti da je isti doveden u vezu sa izvršenjem nekog prekršajnog ili krivičnog djela. Savjet je povodom protesta u oktobru 2015. godine radio na više desetina slučajeva u kojima je primjetio da je postupanje policije, posebno prema građanima starije dobi, bilo zabrinjavajuće. Ti građani su koristili ustavna prava na mirno okupljanje i slobodu izražavanja i posebno oni nisu učestvovali u narušavanju javnog reda i mira. Uostalom to potvrđuju i zvanični policijski podaci. Takođe, primjetno je da policijski službenici koji su intervenisali nisu pravili razliku između građana, posebno starije dobi, koji su namjeravali napustiti skup odnosno lokaciju na koju su se zadesili i onih koji su stvarno narušavali, u većem obimu, javni red i mir. Tim licima, poput građanina M.R., uz obazriv pristup, trebalo je pružiti potrebnu pomoć i uputiti ih kako da bezbjedno napuste lokaciju na kojoj je došlo do narušavanja javnog reda i mira. Savjet je podsjetio da je policija servis koji služi interesima i potrebama građana i da je njihovo povjerenje ključno za njenu uspješnost. To povjerenje, između ostalog, zasniva se na profesionalnoj primjeni i spovođenju zakona, profesionalnom ponašanju policijskog službenika koje je na nivou domaćih i međunarodnih standarda i sprečavanju i sankcionisanju svih oblika nesavjesnog postupanja i prekoračenja policijskih ovlašćenja. Savjet je konačno ocjenio da postupanje policijskih službenika, prema građaninu M.R., u konkretnom slučaju nije bilo profesionalno.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije MUP Crne Gore: Povodom pritužbe građanina M.R. iz Herceg Novog, koji se žalio na način postupanja grupe od nekoliko policijskih službenika koji su ga dana 24.10.2015. godine, u Podgorici, kada je nakon izbijanja nereda krenuo da napušta protestni skup ispred zgrade Skupštine Crne Gore, krećući se prema stadionu FK Budućnost, bez razloga udarali palicom po tijelu, od čega je zadobio tjelesne povrede u predjelu desnog lakta i desne šake i zadobio teške tjelesne povrede (lom malog prsta lijeve ruke) što se vidi na snimku koji je dostavljen u prilogu pritužbe, obavljene su konsultacije sa zamjenicom Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Podgorici, D.I.Đ., i nakon prikupljenih dokaza spisi predmeta dostavljeni su ODT u Podgorici na ocjenu i odlučivanje.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: NVO “Građanska alijansa“ je početkom novembra i decembra 2015. godine dostavila predstavke građanina R. P., Ž. L. i M.R. na rad Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) - Uprave policije Crne Gore. Pritužbe nijesu sadržavale elemente za postupanje Zaštitnika, pa je od podnosioca pritužbi zatražena dopuna. Kako se radilo o pritužbama koje se odnose na isti događaj, postupanje po njima je objedinjeno (spajanje postupka). Građanin M. R. je naveo: da je iz Herceg Novog; da je penzioner MUP-a; da je dana, 24. oktobra 2015. godine, prisustvovao mirnim protestima u Podgorici; da se nalazio na udaljenosti od oko 100 metara od zgrade Skupštine Crne Gore, prema hotelu “Crna Gora”; da kada je uslijedio nered i kada su bačeni suzavci i šok bombe, uputio se prema Stadionu FK “Budućnosti” gdje mu je bilo zborna mjesto sa ostalim ljudima koji su organizovano došli iz Herceg Novog na javno okupljanje; da su se blizu Stadiona pojavili policijski službenici u punoj ratnoj opremi; da su jurili i trčali za njim i ostalim učesnicima protesta; da nije mogao trčati jer je starija osoba; da su ga pristigli i iz čista mira više puta udarili pendrekom po čitavom tijelu; da su mu povrijedili šaku; da se obratio ljekarima za pomoć; da mu je ukazana prva pomoć i da je kasnije saznao da mu je ruka slomljena. Zaštitnik je zatražio izjašnjenje od MUP - Uprave policije Crne Gore. U izjašnjenju Uprave policije je između ostalog istaknuto: da će službenici CB Podgorica, shodno nalogu zamjenice ODT u Podgorici prikupiti potrebna obavještenja od svih građana koji su zadobili povrede u događajima na javnom skupu od 24. oktobra 2015. godine i shodno svojim nadležnostima dostaviti na ocjenu i dalje postupanje. Pregledani su cjelokupni video materjali o ovom događaju, koji su objavljeni na internetskom servisu za razmjenu video materjala You Tube, ali nije zapazio da postoje video snimci koji potkrepljuju navode podnosioca pritužbi, niti su iste dostavili. Izvršeni su uvidi u izvještaje ljekara za prethodno navedene građane od 24.10.2015.godine, 26.10 i 29.10.2015. godine. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, izjašnjenja kao i činjenicu da podnosioci pritužbe u pritužbama nijesu naveli imena lica koja su im pomogla ili koja bi mogla dati više informacija o predmetnom događaju, Zaštitnik nije mogao utvrditi eventualnu odgovornost policijskih službenika. Utvrđivanje eventualne odgovornosti zahtijeva preduzimanje potrebnih mjera na otkrivanju krivičnih i drugih zakonom kažnjivih djela i njihovih učinilaca, saslušanje svjedoka, vještačenja i druge postupke kako bi se utvrdila uzročna posljedična veza povreda i samog događaja, što predstavlja tužilačko-sudski postupak, a ne mandat Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Slučaj se istražuje u okviru predmeta Ktr br.1303/15 - u knjizi pogledati slučaj “Napad na novinarsku ekipu Televizije 777”.

Napomena: Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, odmah po stupanju na dužnost, punu profesionalnu pažnju posvetio je postupanju službenika SAJ-a tokom protesta. Ministar Danilović zatražio je od direktora Uprave policije, da reaguje u skladu sa zakonom i policijskim ovlašćenjima i istakne odgovornost službenika SAJ za propuste i neadekvatno postupanje tokom protesta 24. oktobra 2015. godine.⁴¹

41 Konferencija za novinare ministra unutrašnjih poslova održana 31. maja 2016. godine; <http://www.mup.gov.me/vijesti/161644/Ministar-unutrasnjih-poslova-Goran-Danilovic-na-konferenciji-predstavio-plan-rada-Ministarstva-u-narednom-periodu.html>; Informacija Kabineta ministra unutrašnjih poslova kreirana za potrebe ove knjige od 7.juna 2016; Dokumentacija Savjeta

Slučaj građanina S.R. iz Podgorice

Savjet za građansku kontrolu policije: Građanin S.R. preko nevladine organizacije (NVO) "Inicijativa mladih za ljudska prava" (YIHR) podnio je Savjetu za građansku kontrolu rada policije pritužbu nezadovoljan postupanjem policije.⁴² Građanin je u pritužbi istakao, da je tokom protesta 24. oktobra 2015. godine, bio u blizini centralnog ulaza u Skupštinu Crne Gore ali da svojim ponašanjem, bilo kako, nije remetio javni red i mir. Kada je primijetio da se na policiju bacaju razni predmeti, najviše kamenice i petarde, udaljio se nekoliko koraka unazad kada je odjeknula eksplozija. Tada je osjetio jak bol u lijevoj potkoljenici. Par sekundi za tim pored njega je ispaljen suzavac. Bio je dezorjentisan ali je uz pomoć prijatelja, kojem se oslonio na rame, napustio lokaciju i uputio se u pravcu parka preko puta zgrade Skupštine a nakon toga stigao kući. U ponedjeljak, 26. oktobra 2015. godine, obratio se ljekaru gdje mu je specijalista konstatovao osam rana od gelera od čega su dva strana tijela u lijevoj potkoljenici koja će tu, kako je navedeno, ostati jer nije moguća intervencija vađenja istih. Građanin je precizirao da se kreće uz pomoć štaka i da ima bolove u predjelu stalno otečenog zgloba. Priložene su fotografije povreda i izvještaj ljekara specijaliste. Savjet je od Uprave policije zatražio izjašnjenje na navode iz pritužbe. Uprava policije je odgovorila da službenici policije nisu postupali prema ovom građaninu u noći protesta odnosno isti nije privođen u službene prostorije zbog narušavanja javnog reda i mira ili ometanja policijskog službenika u vršenju službene dužnosti. Uprava policije je precizirala da u ovom trenutku ne raspolaže saznanjima o mogućim počiniocima. Ukoliko se eventualno pojave nove činjenice ili okolnosti koje će jasno ukazati na neposredne izvršioce ili učesnike incidenta na koji se građani žale preduzeće se potrebne mjere i radnje prema njima.⁴³ Savjet je u grupnom mišljenju, usvojen 9. februara 2016. godine, utvrdio da postoje elementi povreda prava i neprofesionalnog postupanja policijskih službenika.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije MUP Crne Gore: Povodom pritužbe građanina S.R. iz Podgorice, koji se žalio da je dana 24.10.2015. godine, oko 22 sata, u Podgorici, dok se nalazio na protestnom skupu ispred zgrade Skupštine Crne Gore, nakon eskalacije sukoba između demonстранata i policije, u jednom

42 YIHR pritužba od 30.10.2015. zavedena je pod brojem 62/79-15; Dokumentacija Savjeta.

43 Odgovor direktora Uprave policije na zahtjev predsjednika Savjeta 45 broj 086/15-62224/2 od 16.11.2015; Dokumentacija Savjeta

trenutku iza njega odjeknula snažna eksplozija od koje je zadobio tjelesne povrede u vidu osam rana od gelera na lijevoj potkoljenici (od kojih su dva strana tijela ostala u nozi), obavljene su konsultacije sa zamjenicom Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Podgorici, D.I.Đ., i nakon prikupljenih dokaza spisi predmeta su dostavljeni ODT u Podgorici na ocjenu i odlučivanje. Polazeći od činjenice da se podnosilac pritužbe građanin S.R. u datoj izjavi nije mogao precizno izjasniti ko su policijski službenici koji su kritičnom prilikom prema njemu upotrijebili hemijska sredstva od kojih je zadobio povrede, niti je mogao dati bliže podatke na osnovu kojih bi se mogli identifikovati ti policijski službenici, to je i dalje postupanje Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije u pogledu utvrđivanja činjenica i okolnosti u vezi ovih pritužbi, bilo znatno otežano. Takođe, obzirom da saznanja i podaci kojima je raspolagalo Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije u vezi ovog događaja od 24.10.2015. godine, nisu ukazivali na konkretne policijske službenike koji su preduzimali radnje prema podnosiocu pritužbe, to je u naznačenim okolnostima jedino cjelishodno i zakonito bilo da se od direktora Uprave policije zatraži ocjena zakonitosti upotrebe hemijskih sredstava u noći 24.10.2015. godine, nakon održavanja javnog okupljanja u organizaciji Demokratskog fronta u Podgorici. Ocjena direktora Uprave policije i zaključak Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije s tim vezi predstavljeni su u slučaju “”.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: NVO “Građanska alijansa“ je dana 2. novembra 2015. godine, dostavila predstavke građana S.R., B.R., V.D., Lj.S. i V.L, na rad Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) - Uprave policije Crne Gore. Pritužbe nijesu sadržale sve elemente za postupanje Zaštitnika, pa je od podnosioca pritužbi zatražena dopuna i saglasnost za postupanje Zaštitnika. Kako se radilo o pritužbama koje se odnose na isti događaj, postupanje po njima je objedinjeno (spajanje postupka). Građanin S.R. je u pritužbi naveo da je u noći 24. oktobra 2015. godine, učestvovao na mirnoj protestnoj šetnji; da nije ometao javni red i mir; da je došao iz ličnog ubjedenja kao savjestan i miran građanin; da je iznenada odjeknula snažna eksplozija - šok bomba koju su bacili policijski službenici na građane ispred njega; da je osjetio jak bol u lijevoj potkoljenici u predjelu od zgloba do koljena; da je osjetio da je povrijeđen; da su mu pomogli prijatelji da napusti mjesto događaja; da se dana 26. oktobar 2015. godine obratio za ljekarsku pomoć u Urgentni blok KBCCG; da je utvrđeno da je zadobio više ozbiljnih tjelesnih povreda i smatra da ovakav nehuman postupak nije dostojan čovjeka. Zaštitnik je zatražio izjašnjenje od MUP - Uprave policije Crne Gore. U izjašnjenju Uprave policije je istaknuto: da su službenici Uprave policije posle narušavanja javnog reda i mira na protestnom okupljanju “Demokratskog fronta” upotrijebili dozvoljena hemijska sredstva prinude u cilju odbijanja napada od sebe i zaštite državnih objekata od vitalnog značaja, čija

upotreba ne izaziva posledice po zdravlje i tijelo ljudi; da posledice koje izaziva detonacija hemijskog sredstva prinude je destabilizacija ponašanja, odnosno privremeno onesposobljavanje ljudi i da ne ostavlja posledice po zdravlje i tijelo, jer se hemijska sredstva prinude rasprskavaju u gasovitom stanju; da hemijska sredstva prinude u svom tijelu (pakovanju) ne posjeduju gelere kao ubojno sredstvo; da su radi uspostavljanja stabilnog javnog reda i mira, službenici Uprave policije, u navedenom događaju postupali shodno pravilima vršenja policijskih poslova. Pregledani su video materjali o ovom događaju, koji je objavljen na internetskom servisu za razmjenu video materjala You Tube. Izvršen je uvid u informacije na internetu o prirodi takozvanih „šok bombi“; Izvršen je uvid u izvještaje ljekara za prethodno navedene građane. Uvidom u obiman video materijal o ovom događaju, koji je objavljen na internetskom servisu za razmjenu video materjala You Tube, nije bilo moguće identifikovati ni jednog od podnosilaca pritužbi. U izvještajima ljekara od 26. i 29. oktobar 2015. godine (dva odnosno pet dana nakon predmetnog događaja) konstatovane su tjelesne povrede kod podnosilaca pritužbi. Podnosioci pritužbe nijesu bili u mogućnosti da navedu imena lica koja su im pomogla i koja bi mogla dati više informacija o predmetnom događaju, njihovom prisustvu događaju, vremenu i okolnostima njihovog povrjeđivanja. Kod ovakvog stanja stvari Zaštitnik je ocijenio da je neophodno da se pritužbe podnosilaca (koji su dali saglasnost da im se ime otkrije u postupku), sa prikupljenim dokazima i informacijama dostave ODT u Podgorici, na nadležno postupanje.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Pogledati slučaj pod nazivom “Napad na novinarsku ekipu Televizije “777”.

Slučaj građanke Lj.S. iz Podgorice

Savjet za građansku kontrolu policije: Građanka Lj.S., preko nevladine organizacije (NVO) "Inicijativa mladih za ljudska prava" (YIHR) podnijela je Savjetu za građansku kontrolu rada policije pritužbu nezadovoljna postupanjem policije.⁴⁴ Ona je navela da je 24. oktobra 2015. godine bila na građanskim protestima zato što je nezadovoljna opštim stanjem u društvu. Oko 22 sata napustila je skup i preko mosta krenula kući. Na polovinu mosta čula je snažne eksplozije zbog čega se uplašila. Pretrčala je preostali dio mosta. Kod stare zgrade Vlade, duž svih traka na saobraćajnici, bilo je oko 40-tak lica u uniformama sa fantomkama preko glave. U pritužbi navodi da joj se jedan od njih obratio riječima "A što si sada našla da bježiš" kao i da je okrenuo pušku ka njoj. Navela je da je osjetila jak bol u nozi kao i da je pala, te da je nakon toga ispaljen još jedan suzavac. Gušila se ali je uspjela ustati i nastaviti kretanje u pravcu hotela "Podgorica". Istakla je da je u trenutku kada je prošla most bila sama, da nije bila u grupi sa nekim i da nije bilo razloga da se prema njoj tako postupa. Građanka je uz svojeručno pisanu pritužbu priložila fotografije povreda i ljekarski izvještaj. Savjet je od Uprave policije zatražio izjašnjenje na navode iz pritužbe. Uprava policije je odgovorila da službenici policije nisu postupali prema ovoj građanki u noći protesta odnosno ista nije privođena u službene prostorije zbog narušavanja javnog reda i mira ili ometanja policijskog službenika u vršenju službene dužnosti. Uprava policije je precizirala da u ovom trenutku ne raspolaže saznanjima o mogućim počiniocima. Ukoliko se eventualno pojav enove činjenice ili okolnosti koje će jasno ukazati na neposredne izvršioce ili učesnike incidenta na koji se građani žale preduzeće se potrebne mjere i radnje prema njima.⁴⁵ Savjet je u grupnom mišljenju, usvojen 9. februara 2016. godine, utvrdio da postoje elementi povreda prava i neprofesionalnog postupanja policijskih službenika. Savjet je ovu pritužbu, po sopstvenoj inicijativi, ponovo razmotrio pošto je u dnevniku "Vijesti", početkom marta 2016. godine, objavljen tekst "Policija gumenim mecima pucala na građane". Direktor za međunarodnu saradnju MUP Crne Gore, dopis 06 broj 226/16-19354/2 od 1. aprila 2016. godine, dostavio je Savjetu Elemente korišćene za koncipiranje odgovora na navode sadržane u Platformi Savjeta Evrope za promovisanje zaštite novinarstva i sigurnosti novinara, koji su

⁴⁴ YIHR pritužba od 30.10.2015. zavedena je pod brojem 62/79-15; Dokumentacija Savjeta.

⁴⁵ Odgovor direktora Uprave policije na zahtjev predsjednika Savjeta 45 broj 086/15-62224/2 od 16.11.2015; Dokumentacija Savjeta

aktom broj 050/16-3319/2 od 3. februara 2016. godine, upućeni Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija na dalju nadležnost. U tom dokumentu navedeno je, između ostalog, sledeće: “Ministarstvo unutrašnjih poslova smatra da je neophodno napraviti jasnu diferencijaciju dvije dimenzije sagledavanja stvari, kako bi se imala objektivna slika dešavanja u Podgorici 24. oktobra 2015. godine i postupanja Uprave policije u konkretnim situacijama. Iste su predmet istrage i analize nadležnih državnih organa, dok unutrašnji mehanizmi kontrole i nadzora Uprave policije sagledavaju korišćenje pomoćnih sredstava za razbijanje nasilja (suzavac, gumeni meci) i u dosadašnjem postupku dominiraju ocjene da su takva sredstva korišćena na način da se izbjegne direktan kontakt i fizički sukob sa demonstrantima”. Savjet je konstatovao da je to prvi put da se saznaje za eventualnu upotrebu gumenog metka kao sredstva prinude tokom opozicionih i građanskih protesta u oktobru 2015. godine u Podgorici. U službenoj komunikaciji između Uprave policije i MUP Crne Gore i ovog Savjeta upotreba tog sredstva prinude nikada nije pomenuta na bilo koji način. Takođe, eksplicitna upotreba gumenog metka kao sredstva prinude nije navedena u Izvještaju Komisije za utvrđivanje okolnosti upotrebe sredstava prinude koji je Savjetu, kompletan, dostavljen, 4. novembra 2015. godine, od direktora Uprave policije. Izvještaj je javno objavljen od strane ovog Savjeta. Povodom izdatih ocjena primjene policijskih ovlašćenja i usvojenih zaključaka Savjeta za građansku kontrolu policije Ministar unutrašnjih poslova, Raško Konjević, i pored brojnih urgencija, do razriješenja sa dužnosti, nije dostavio izjašnjenja što je značajno ograničilo dalje pristupe građanske javnosti. Savjet je ocjenio da je u interesu policije i njenog kredibiliteta, da se svi podaci o upotrebi sredstava prinude dostavljaju blagovremeno i detaljno na upoznavanje prvenstveno nacionalnim mehanizmima nadzora nad radom policije i domaćoj javnosti. Savjet je, ovom prilikom konstatovao da Uprava policije nije pružila informacije da je intervencija prema građanki Lj.S. na bilo koji način bila nužna i opravdana, niti da je ista dovedena u vezu sa izvršenjem nekog prekršajnog ili krivičnog djela. Savjet je zato ocjenio da je u postupanju policijskih službenika, prema građanki Lj.S. došlo do neprofesionalnog postupanja i povrede prava. Savjet je povodom protesta u oktobru 2015. godine radio na više desetina slučajeva u kojima je je primjetio da je postupanje policije, posebno prema građanima starije dobi, bilo zabrinjavajuće. Tim licima, uz obazriv pristup, trebalo je, uz razumno vrijeme, pružiti potrebnu pomoć i uputiti ih kako da bezbjedno napuste lokaciju na kojoj je došlo do narušavanja javnog reda i mira. Upotreba gumene municije prilikom tenzičnih situacija i uspostavljanja javnog reda i mira može biti, u slučaju odsustva profesionalnosti i koncentracije, dodatno rizična sa tragičnim posledicama. Zato je Savjet pozvao MUP da se upotreba gumene municije kao sredstva prinude do daljnjeg stavi van upotrebe a da se

do ponovnog eventualnog povratka istog u funkciju preciznije propišu načini upotrebe ovog sredstva prinude, unaprijedi pažnja i profesionalnost onih koji je opravdano primjenjuju pri primjeni policijskih ovlašćenja kao i da se unaprijedi postupak i ovlašćenja za izdavanje naredbe za upotrebu ovog sredstva prinude.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije MUP Crne Gore: Povodom pritužbe građanke Lj.S. iz Podgorice, koja se žalila na način postupanja policije dana 24.10.2015. godine, oko 22 h, u Podgorici, kada je, nakon što je napustila protestni skup ispred zgrade Skupštine Crne Gore i potrčala preko mosta Blaža Jovanovića, u blizini stare zgrade Vlade, u jednom trenutku, nakon što je pala, osjetila jak bol u nozi zbog toga što je pogođena nepoznatim predmetom, dok je u njenom pravcu ispaljen suzavac od kojeg se počela gušiti, u postupku unutrašnje kontrole nakon uzimanja izjave od Lj.S. (u kojoj je navela da je povrede zadobila od lica za koja tvrdi da nijesu bila u policijskim uniformama, već u tamnim kombinezonima i fantomkama na glavi) i obavljenih konsultacija sa ODT Podgorica Ljiljanom Klikovac u vezi sa predmetnim slučajem, spisi predmeta su dostavljeni na dalje postupanje službenicima policije CB Podgorica.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: NVO "Građanska alijansa" je dana 2. novembra 2015. godine, dostavila predstavke građana Lj.S., S.R., B.R., V.D. i V.L, na rad Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) - Uprave policije Crne Gore. Pritužbe nijesu sadržale sve elemente za postupanje Zaštitnika, pa je od podnosioca pritužbi zatražena dopuna i saglasnost za postupanje Zaštitnika. Kako se radilo o pritužbama koje se odnose na isti događaj, postupanje po njima je objedinjeno (spajanje postupka). Građanka Lj.S., koja je naglasila da ne želi da joj se ime otkrije u postupku, navela je: da je noći, 24. oktobra 2015. godine bila na protestima koje je organizovao "Demokratski front" zajedno sa suprugom; da je imala potrebu da izađe jer svojim prisustvom je željela da pokaže lično nezadovoljstvo opštim stanjem u društvu; da je u određeno vrijeme osjetila neko komešanje u narodu i povukla se prema mostu da ide kući; da su je na kraju mosta presreli maskirani policijski službenici, pretpostavlja SAJ-ovci, i jedan se obatio na grubi način: "A đe si sad krenula?"; da je uperio pušku put nje i ispalio metak; da je osjetila jak bol u nozi od kojeg je pala na trotoar; da drugi policijski službenik ispaljuje suzavac na nju; da je vidjela na drugu stranu grupu policajaca tkz. "klasičnih" kako ih je nazvala da je ustala i pritrčala prema njima vičući: "Kuku pomozite"; da su gledali na stranu i nijesu reagovali na njene vapaje; da su joj pomogli neki nepoznati ljudi da se odveze do kuće; da se kasnije, 26.10.2015 godine obratila za ljekarsku pomoć i smatra da ovakav nehuman postupak nije dostojan čovjeka, naročito prema ženi kao jednoj od najranjivijih kategorija društva. Zaštitnik je zatražio izjašnjenje od MUP - Uprave

policije Crne Gore. U izjašnjenju Uprave policije je istaknuto: da su službenici Uprave policije posle narušavanja javnog reda i mira na protestnom okupljanju "Demokratskog fronta" upotrijebili dozvoljena hemijska sredstva prinude u cilju odbijanja napada od sebe i zaštite državnih objekata od vitalnog značaja, čija upotreba ne izaziva posledice po zdravlje i tijelo ljudi; da posledice koje izaziva detonacija hemijskog sredstva prinude je destabilizacija ponašanja, odnosno privremeno onesposobljavanje ljudi i da ne ostavlja posledice po zdravlje i tijelo, jer se hemijska sredstva prinude rasprskavaju u gasovitom stanju; da hemijska sredstva prinude u svom tijelu (pakovanju) ne posjeduju gelere kao ubojno sredstvo; da su radi uspostavljanja stabilnog javnog reda i mira, službenici Uprave policije, u navedenom događaju postupali shodno pravilima vršenja policijskih poslova. Pregledani su video materjali o ovom događaju, koji je objavljen na internetskom servisu za razmjenu video materjala You Tube. Izvršen je uvid u informacije na internetu o prirodi takozvanih „šok bombi“; Izvršen je uvid u izvještaje ljekara za prethodno navedene građane. Uvidom u obiman video materijal o ovom događaju, koji je objavljen na internetskom servisu za razmjenu video materjala You Tube, nije bilo moguće identifikovati ni jednog od podnosilaca pritužbi. U izvještajima ljekara od 26. i 29.10.2015 godine (dva odnosno pet dana nakon predmetnog događaja) konstatovane su tjelesne povrede kod podnosilaca pritužbi. Podnosioci pritužbe nijesu bili u mogućnosti da navedu imena lica koja su im pomogla i koja bi mogla dati više informacija o predmetnom događaju, njihovom prisustvu događaju, vremenu i okolnostima njihovog povrjeđivanja. Kod ovakvog stanja stvari Zaštitnik je ocijenio da je neophodno da se pritužbe podnosilaca (koji su dali saglasnost da im se ime otkrije u postupku), sa prikupljenim dokazima i informacijama dostave ODT u Podgorici, na nadležno postupanje.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Slučaj se istražuje u okviru predmeta Ktr br.1303/15 - u knjizi pogledati slučaj "Napad na novinarsku ekipu Televizije 777".

Slučaj građanina B.R. iz Nikšića

NVO "Inicijativa mladih za ljudska prava" dostavila je Savjetu za građansku kontrolu policije pritužbu građanina B.R. koji je naveo da je u noći 24. oktobra 2015 godine pretučen od strane više službenika policije. U opisu događaja građanin B.R. je naveo da je navedene noći došao oko 18 časova autobusom iz Nikšića u Podgoricu na zakazani protest. Sjedio je na betonskoj klupi kod spomenika kralju Nikoli kada su počeli neredi, dejstvo suzavca i intervencija policije. Uхватила ga je, kako je naveo u pritužbi, panika, i sa masom je bježao ulicama po centru grada kada ga je neki građanin uputio kako da dođe do hrama. Policija je, iako je bio u grupi sa pet - šest starijih građana, prema njima, bez ikakvog povoda, ispalila suzavac. Tokom tog kretanja naveo je da je vidio grupu mladih osoba, dječaka i mladića, koji su vukli kontejnere po ulicu i vikali što ga je, kako je naveo, uplašilo. U ulici 8. marta "odjednom su se pojavila tri policijska kombija i građani su se razbježali na različite strane". Podnosilac pritužbe je preskočio neku nižu betonsku ogradu, pretrčao pedesetak metara i sjeo uz čokot vinove loze. Građanin B.R. je čekao da policijski službenici odu kada je jedan od njih dotrčao do njega sa uperenim "nečim u glavu" i naredio, vičući, "ruke u vis". Građanin B.R. kaže da je odmah postupio po naredbi a policijski službenik ga je udario. Nakon toga, naveo je podnosilac, uslijedilo je šutiranje od strane i drugih policijskih službenika. Potom su ga, kako je naveo, dovukli do srednjeg kombija, pribili ga i dlanovima udarali po potiljku uslijed čega je gotovo došao do stanja gubitka svijesti. Podnosilac pritužbe je pohvalio odnos policije prema njemu pošto je stigao u službene prostorije CB Podgorica. Postupajući inspektor Đ.D., kako je naveo podnosilac pritužbe, konkretnom prilikom postupao je profesionalno, uzeo izjavu, poslao ga u prostorije da se opere, pozvao ljekara zbog povrede arkade a potom, u pratnji policije, poslao u bolnicu radi ušivanja povrede na licu. Prilikom šivenja arkade građanin B.R. se požalio na bol u stomaku i u predjelu rebra i poslat je na snimanje u prostorije Kliničkog centra gdje je upoznat da nema unutrašnjih ili spoljnih krvarenja uz konstataciju da su ga spasili debela jakna i džemper. Ujutro je sproveden kod sudije za prekršaje na saslušanje i sudija ga je upoznao sa izjavom službenika policije da su ga tukli jer ih je gađao kamenicama, što on nije mogao prihvatiti i zakleo se da to nije činio. U prilogu pritužbe Savjetu je dostavljena kopija ove dokumentacije: Zapisnik o obavlještenju prikupljenom od građanina od 24. oktobra 2015. godine; Izvještaj ljekara specijaliste Kliničkog centra Crne Gore od 25. oktobra 2015. godine; RTG

nalaz Centra za radiološku dijagnostiku Kliničkog centra Crne Gore ID Broj 86112 od 25. oktobra 2015. godine; Ultrasonografiju Centra za radiološku dijagnostiku Kliničkog centra Crne Gore ID Broj 45124 od 25. oktobra 2015. godine; Uput hirurgu za bolničko liječenje broj protokola 48226 od 25. oktobra 2015. godine; Izvještaj ljekara specijaliste Centra za mentalno zdravlje Doma zdravlja u Nikšiću od 6. novembra 2015 godine i fotografije. Savjet je predmetni slučaj uzeo u razmatranje i obratio se Upravi policije inicijalnim dopisom da informiše o slučaju. Uprava policije - Centar bezbjedosti Podgorica - Stanica policije za javni red i mir u svom odgovoru Savjetu podsjetila je da su dana 24/25.10.2015 godine službenici Ministarstva unutrašnjih poslova Uprave policije, bili angažovani na obezbjeđenju odobrenog protesta javnog skupa u organizaciji političke partije „Demokratski Front” koji je zakazan za dan 24/25.10.2015. godine. Oko 22 sata došlo je do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu od strane učesnika protesta kada je Rukovodilac obezbjeđenja izdao naređenje policijskim službenicima da upotrijebe sredstva prinude u cilju uspostavljanja narušenog javnog reda i mira. Učesnici protesnog okupljanja pošto su počeli da se razilaze u ulicama u užem dijelu grada, nastavili su sa narušavanjem javnog reda i mira na način što su policijske službenike gađali kamenicama i ostalim podesnim sredstvima uslijed čega je, kako se navodi, policija bila prinuđena da nastavi sa upotrebom sredstva prinude u cilju odbijanja napada i potiskivanja demonstranata. U odgovoru Uprave policije se navodi i da su demonstranti koji su se razilazili sa skupa napali službenike CB Bijelo Polje na način što su ih gađali kamenicama i drugim predmetima u dijelu grada Stare Varoši i to B.R., M.T. i M.D. nakon čega su lišeni slobode i dovedeni u službene prostorije CB Podgorica, kojom prilikom prema imenovanim građanima nijesu upotrijebljena sredstva prinude i uz konstataciju da je kritičnom prilikom lice B.R. imao vidne povrede u vidu ogrebotina u predjelu glave koje je predhodno i prije intervencije policije zadobio. U odgovoru Uprave policije se navodi i da je po dolasku u službene prostorije CB Podgorica, licu B.R. omogućeno ukazivanje ljekarske pomoći strane Hitne medicinske pomoći u prostorijama CB Podgorica nakon čega je transportovan do Kliničkog centra Crne Gore radi dalje hospitalizacije. Potom, nakon ukazane ljekarske pomoći B.R. je doveden u službene prostorije CB Podgorica a sa događajem upoznat zamjenica Osnovnog državnog tužioca u Podgorici koja se izjasnila da u radnjama B.R., M.T. i M.D. nema elemenata krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti nakon čega su imenovani lišeni slobode zbog počinjenog prekršaja iz čl.11 st 2 Zakona o javnom redu i miru, a dana 25. oktobra 2015 godine u 8 sati lica B.R., M.T. i M.D. su sprovedeni sudiji Suda za prekršaje. Savjet je ocijenio da postupanje službenika CB Bijelo Polje prema građaninu B.R. nije bilo profesionalno. Savjet je posebno prepoznao, kroz rad više pritužbi, neprofesionalno postupanje pojedinih policijskih službenika

iz Centra bezbjednosti Bijelo Polje zbog čega, i ovom prilikom, poziva upravu policije da pristupi njihovoj dodatnoj edukaciji i senzibilizaciji za profesionalno postupanje i senzibilisaniji pristup prema građanima.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije: Povodom pritužbe građanina B.R. iz Nikšića, koji se žalio da su dana 24. oktobra 2015. godine, nakon napuštanja protestnog skupa ispred zgrade Skupštine Crne Gore, poslije izbivanja nereda, nepoznati policijski službenici prema njemu nezakonito upotrijebili prinudu na način što su ga udarali po glavi i tijelu, nakon čega je priveden i zadržan u CB Podgorica, a protiv njega podnijet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog toga što je kamenjem gađao policijske službenike (čije izvršenje negira), u postupku provjere zakonitosti postupanja policijskih službenika Interventne jedinice CB Bijelo Polje, u predmetnom slučaju, nijesu utvrđene činjenice i dokazi koji bi nesporno ukazivali na konkretnu odgovornost nekog od policijskih službenika Interventne jedinice CB Bijelo Polje i nezakonito postupanje prema B.R. U postupku unutrašnje kontrole utvrđeno je da su dana 24. oktobra 2015. godine, policijski službenici CB Bijelo Polje bili angažovani na obezbjeđenju protestnog javnog skupa koji se održavao ispred Skupštine Crne Gore i da su nakon narušavanja javnog reda i mira u većem obimu od strane učesnika u protestu, dana 24.10.2015. godine oko 22.35 sati, u ulici Osmog Marta lišili slobode B.R., M.T. i M.D., zbog toga što su gađali kamenicama u službena vozila koja su bila u pokretu i na taj način ih ometali u vršenju službene radnje. Takođe, sprovedenim provjerama je utvrđeno da je o navedenom događaju odmah obaviještena dežurna zamjenica ODT u Podgorici D.I.Đ., koja se izjasnila da u konkretnom slučaju nema elemenata krivičnog djela koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti. U postupku kontrole je utvrđeno da su policijski službenici CB Bijelo Polje, shodno zakonskim ovlaštenjima dana 24. oktobra 2015. godine, u 22.35 sati, zbog razloga iz člana 166 stav 3 Zakona o prekršajima i osnovane sumnje da su izvršili prekršaj iz člana 11 stav 2 Zakona o javnom redu i miru, lišili slobode B.R., M.T. i M.D., koji su uz zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka privedeni sutkinji Suda za prekršaje u Podgorici M.R., dana 25. oktobra 2015. godine i prekršajni postupak, prema informaciji unutrašnji kontrole policije je u toku. Shodno prethodno navedenom, povodom pritužbe B.R., koja se odnosila na nezakonitu upotrebu sredstava prinude, nakon obavljenih konsultacija sa zamjenicom Osnovnog državnog tužioca u Podgorici D.I.Đ., konstatovano je da u radnjama policijskih službenika CB Bijelo Polje, nema elemenata krivičnog djela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: Građanin B.R. se nevladinoj organizaciji "Građanska alijansa" obratio predstavkom u kojoj je, između

ostalog, naveo da je u noći 24.10.2015.godine, preživio nečovječno postupanje od strane policijskih službenika Uprave Policije. Ova organizacija je prosljedila ovu predstavku, Instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore na razmatranje i postupanje u okviru svojih nadležnosti. Uz predstavku nije dostavljena potrebna dokumentacija. Kako, dakle pritužba nije sadržala sve potrebne elemente za postupanje od strane Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, neophodno je bilo da istu dopuni, saglasno članu 31 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 42/11 i 32/14). Međutim, pritužba nije dopunjena u datom roku, a ni nakon isteka tog roka. Polazeći od toga i odredbe člana 34 tačka 3 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda (Službeni list CG, br. 42/11 i 32/14), kojom je propisano da Zaštitnik neće postupati po pritužbi ako ne sadrži potrebne podatke, a podnosilac je u ostavljenom roku ne dopuni, obavijestili smo podnosioca pritužbe da Zaštitnik ne može postupati po pritužbi, ali istu je dostavio Osnovnom državnom tužilaštvu na ocjenu i razmatranje.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Slučaj se istražuje u okviru predmeta Ktr br.1303/15 - u knjizi pogledati slučaj "Napad na novinarsku ekipu Televizije 777".

Slučaj građana M.P., Ž.B., F.P. i malodobnog M.B.

Savjet za građansku kontrolu policije: NVO “Inicijativa mladih za ljudska prava” podnijela je Savjetu za građansku kontrolu rada policije grupnu pritužbu u ime građana M.P., Ž.B., F.P. i malodobnog M.B., svi iz Podgorice, u vezi sa primjenom policijskih ovlašćenja tokom građanskih političkih protesta, u oktobru 2015. godine, u Podgorici. Savjet je u konkretnom slučaju utvrdio, usvajajući grupno mišljenje na sjednici od 9. februaru 2016. godine, da u najvećem broju slučajeva, postoje elementi povreda prava i neprofesionalnog postupanja policijskih službenika. Savjet je posebno prepoznao neprofesionalno postupanje pojedinih policijskih službenika iz Centra bezbjednosti Bijelo Polje zbog čega je pozvao Upravu policije da pristupi njihovoj dodatnoj edukaciji i senzibilizaciji za profesionalno postupanje i senzibilisaniji pristup prema građanima. O ovoj temi sa starešinama CB Bijelo Polje razgovorano je prilikom posjete predsjednika Savjeta za građansku kontrolu policije ovoj organizacionoj jedinici.⁴⁶

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije MUP Crne Gore: Povodom pritužbe građanina M.P. iz Podgorice, koji se žalio da su on, Ž.B., F.P. i M.B. neosnovano lišeni slobode od strane policijskih službenika CB Bijelo Polje dana 25.10.2015. godine, nakon 00,00 h, u Dalmatinskoj Ulici u Podgorici, nakon čega su privedeni u CB Podgorica i protiv njih podnijet Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, u postupku unutrašnje kontrole utvrđeno je da su službenici CB Bijelo Polje priveli u prostorije CB Podgorica M.P. i ostale, koji su policijske službenike CB Bijelo Polje, ometali, omalovažavali i nijesu postupili prema njihovim naređenjima. U vezi sa ovim događajem policijski službenici CB Podgorica su izvršili konsultacije sa dežurnom zamjenicom Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, D.I.Đ., koja se izjasnila da u konkretnom slučaju nema elemenata krivičnog djela koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti, već da policijski službenici cijene postojanje prekršaja. Obzirom na sadržaj službene zabilješke policijskih službenika CB Bijelo Polje, ocijenjeno je da u radnjama ovih lica ima elemenata prekršaja iz člana 11 stav 2 Zakona o javnom redu i miru, pa su lišeni slobode M.P., Ž.B. i F.P., dok je maloljetnom Ž.B. saopšteno da se dana 25.10.2015. godine javi u 08,00 h, u Sud za prekršaje u Podgorici. O lišenju slobode obaviještena je sutkinja Suda za prekršaje u Podgorici Z.M., koja je naložila da se navedena lica, uz Zahtjev za

⁴⁶ http://www.kontrolapolicije.me/index.php?option=com_content&view=article&id=179:programske-aktivnosti-savjeta-mart&catid=10&Itemid=113&lang=sr

pokretanje prekršajnog postupka privedu tom Sudu, dana 25.10.2015. godine u 08.00 sati. Takođe je provjerama utvrđeno da su službenici CB Bijelo Polje, prema ovim licima upotrijebili sredstva prinude – fizičku snagu (zahvatom za ruke i dovođenje do službenog vozila), o čemu su podnijeli odgovarajući izvještaj, na osnovu kojih je direktor Uprave policije ocijenio da su sredstva prinude – fizička snaga upotrijebljena u skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima. Povodom pritužbe M.P. iz Podgorice, koja se odnosi na neosnovano lišenje slobode, nakon obavljenih konsultacija sa zamjenicom ODT u Podgorici konstatovano je da u radnjama policijskih službenika CB Bijelo Polje, nema elemenata krivičnog djela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: Građani Ž. B., M. P., F. P. i M. B., su 28. oktobra 2015.godine, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore podnijeli pritužbe na rad Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) - Uprave policije Crne Gore. Kako se radilo o pritužbama koje se odnose na isti događaj, postupanje po njima je objedinjeno (spajanje postupka). U pritužbama i razgovorima sa predstavnicima Zaštitnika su naveli da su u Podgorici u Dalmatinskoj ulici gdje žive, 24.10.2015.godine, oko 23^h, na dvadesetak metara od kućnog praga, nezakonito i neosnovano lišeni slobode, od strane policijskih službenika. Postupajući po pritužbama, Zaštitnik je zatražio izjašnjenje od MUP - Uprave policije Crne Gore. U izjašnjenju Uprave policije je istaknuto: da su ovlašćeni policijski službenici MUP-a, u noći 24/25. oktobra 2015. godine bili angažovani na obezbjeđenju javnog skupa u organizaciji političke partije "Demokratski front", koji je bio zakazan u vremenu od 19 do 06 sati da je posle 22 sata došlo do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu od strane učesnika protesta i napada na kordon policije ispred zgrade Skupštine Crne Gore; da je rukovodilac policijskih snaga izdao naređenje policiji da upotrijebe neophodna sredstva prinude u cilju ponovnog uspostavljanja javnog reda i mira; da su policijski službenici CB Bijelo Polje bili raspoređeni u dijelu grada preko Morače; da su negdje oko 01.00 sat dok su se kretali u službenom vozilu Dalmatinskom ulicom, kamenovani od strane više nepoznatih lica; da su obilaskom navedene ulice sa desne strane kolovoza primijetili grupu od pet do šest lica; da su im prišli; da je policijski službenik R.M. usmeno izdao upozorenje, a zatim naređenje zatečenim građanima da se udalje sa ulice i idu kućama; da im je jedno lice iz grupe, za koje se kasnije utvrdilo da je Ž. B. uputilo riječi: "Ko ste vi bre, bježite odavde ovo je moje ovđe, smradovi jedni nećemo se razići"; ne možete vi nas tjerati odavde; da su tada policijski službenici R. M., B. Lj. i E. Z. lišili slobode F.P., Ž. B., M.P. i M.B., da su postupajući po predmetnom događaju upoznali dežurnog Osnovnog tužioca u Podgorici koja se izjasnila da u radnjama navedenih lica nema elemenata krivičnog djela za koje se gonjenje preduzima po službenoj

dužnosti; da su od F. P., Ž. B., M. P. i maloljetnog M.B. koji je bio u pratnji oca, uzete izjave na zapisnik o obavještenju prikupljenom od građana i da su smješteni u službene prostorije u 01.30 sati, izuzev maloljetnog M. B., koji nije zadržan, i koji je od strane prisutnog inspektora za maloljetničku delinkvenciju, zajedno sa prisutnim roditeljem, obaviješten o iniciranju zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i obavezi da se javi u Sud za prekršaje; da su ostali po zahtjevu sudije za prekršaje sprovedeni u taj Sud, uz zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, zbog narušavanja javnog reda i mira, iz člana 11. st 2. Zakona o javnom redu i miru ("Službeni list CG", br.64/11.). Povodom ovih pritužbi Zaštitnik je dao sledeće Mišljenje: Naime, nesporno je utvrđeno da su ovlašćeni policijski službenici, podnosiocima pritužbi dali upozorenje preventivnog karaktera o udaljenju sa mjesta gdje su se nalazili, budući da je prethodno ispred zgrade Skupštine i u više drugih ulica u širem području grada narušen javni red i mir, a u ovoj ulici je i kamenovano policijsko vozilo, zahtijevajući od njih da se udalje sa ulice. Međutim, u konkretnom slučaju, podnosioci pritužbe su odbili da postupe po naređenju policijskih službenika, negodovali su i uputili im neprimjerene i uvredljive riječi i pri tom su dvojica od njih pokušali da ih spriječe u sprovođenju policijskih radnji – lišenja slobode i sprovođenja. Organi policije su, u ovom slučaju, primijenili odredbe Zakona o unutrašnjim poslovima i podzakonskih akata za njegovo sprovođenje, Zakona o prekršajima i Zakonika o krivičnom postupku, te na taj način formalno postupili u skladu sa zakonima kojima se utvrđuje postupak lišenja slobode. Jedan od ključnih, ako ne i ključni elemenat ovog slučaja je postojanje opravdane sumnje da je počinjen prekršaj ili drugo djelo kažnjivo po zakonu za koje se postupak vodi po službenoj dužnosti. Takva sumnja pretpostavlja postojanje činjenica ili informacija koje bi uvjerile objektivnog posmatrača da je lice o kome se radi moglo da poćini kažnjivo djelo. U konkretnom slučaju prema izjavama podnosilaca i pribavljenim spisima proizilazi da se događaj odvijao u uslovima značajnijeg kršenja javnog reda i mira, bez obzira na faktičku činjenicu da li su podnosioci zaista učestvovali u takvom događajima. Takođe, izjave aktera slućaja ukazuju da je postojao nalog službenika policije da se napusti lokacija zbog primjene ovlašćenja usljed suzbijanja nereda, odnosno zaštite bezbjednosti lica i materijalnih dobara. Zakonitost naloga licima da se u konkretnom slučaju udalje iz područja kršenja javnog reda i mira se ne dovodi u pitanje, već način primjene ovlašćenja koji je takođe kontradiktorno pitanje prema izjavama podnosilaca pritužbe i službenih lica na okolnosti ovog događaja. Nesporno je da su upozorenje i naređenje kao takvi bili izdati, te da je to proizvelo otpor kod primjene policijskih ovlašćenja, odnosno sumnju u postojanje prekršaja iz čl.11 Zakona o javnom redu i miru. U okolnostima datog slućaja, obzirom da nije bilo moguće dokazati prekomjernu upotrebu sile, niti drugi oblik prekoraćenja ovlašćenja, Zaštitnik se zadržava na

zakonitosti i opravdanoj sumnji da je počinjen prekršaj koji je bio i jeste predmet sudskog postupka. Ovakav zaključak slijedi nakon činjenice da nijesu pruženi dokazi o eventualnoj zloupotrebi ovlašćenja sa ciljem da se postupi nehumano i nečovječno prema podnosiocima pritužbe, koji u svom kazivanju potvrđuju korektno postupanje tokom trajanja lišenja slobode. Isto tako, iz izjava svih aktera, nesumnjivo proizilazi da je prilikom vršenja policijskih ovlašćenja postojao aktivni otpor više lica, uključujući i pojedine podnosiocima pritužbe. Na osnovu naprijed iznijetih činjenica Zaštitnik nije našao povredu prava na slobodu i sigurnost podnosilaca pritužbe u postupku primjene policijskih ovlašćenja i određivanju policijskog zadržavanja do privođenja nadležnom sudu, a u vezi sa okonostima slučaja koji je predmet ovih pritužbi.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Slučaj se istražuje u okviru predmeta Ktr br.1303/15 - u knjizi pogledati slučaj "Napad na novinarsku ekipu Televizije 777".

Napomena: Sud za prekršaje, sudija Z.M., okrivljene građane M.P., Ž.B. i F.P. oslobodio je krivice a maloletnika M.B. oslobodio odgovornosti jer nije dokazano da su učinili prekršaje za koji je protiv njih podniet zahtjev.⁴⁷

Napad na novinarsku ekipu Televizije "777"

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktr br. 1303/15 formiran je dostavljanjem spisa predmeta od strane Višeg državnog tužilaštva u Podgorici, a povodom novinskog članka objavljenog u dnevnom listu "Vijesti", portalu "CDM", kao i informacija dobijenih od građana, Odjeljenja za unutrašnju kontrolu rada policije i Građanske alijanse, a u vezi više događaja, među kojima je postupanje policijskih službenika prema određenim građanima, napad na novinarsku ekipu TV "777". Tužilac je saslušao 6 svjedoka i to V.V., R.R., S.R., B.R., B.Đ., kamermana TV "777", i T.P., novinarku TV "777". Zakazana su saslušanja više svjedoka i u toku je prikupljanje potrebnih obavještenja. Izviđaj je u toku.

Ispitivanje navoda predstavnika “Demokratskog fronta”

Organizatori građanskih protesta u Podgorici objavili su snimak na kojem, prema navodima, maskirane osobe izlaze iz policijskih vozila ispred stare zgrade Vlade Crne Gore u kojoj je smještena i direkcija vladajuće Demokratske partije socijalista Crne Gore.⁴⁸

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktr br. 1277/15 formiran je samoinicijativno, dana 28. oktobra 2015. godine, povodom teksta objavljenog u dnevnom listu “Dan” od 26. oktobra 2015. godine, pod nazivom “Maskirani huligani s bezbolcima krenuli iz zgrade stare Vlade“. Dana 29. oktobra 2015. godine, Centru bezbjednosti stavljen je zahtjev za prikupljanje potrebnih obavještenja, kojim je traženo da se preduzmu sve mjere i radnje iz nadležnosti policije u cilju identifikacije lica koja su se u noći održanih protesta 24. oktobra 2015. godine, nalazili ispred stare zgrade Vlade, u ulici Jovana Tomaševića, kao i da se izuzmu snimci kamera sa navedene zgrade, koje su zabilježile predmetni događaj. Izvršeno je vještenje video materijala, nakon čega je zatraženo od policije da dostavi tužiocu dodatna obavještenja.

48 Tekst o tome dostupan na ovom linku:
<http://www.dan.co.me/?nivo=3&rubrika=Politika&datum=2015-10-27&clanak=516294>

Povređivanje građana i policijskih službenika

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktr br. 1269/15 formiran je samoinicijativno povodom povređivanja građana i policijskih službenika. Prikupljena su određena potrebna obavještenja od JZU “Zavod za hitnu medicinsku pomoć”, Urgentnog centra Kliničkog centra Crne Gore i Uprave policije. Izvršena su medicinska vještačenja tjelesnih povreda koje su kritičnom prilikom zadobili građani i policijski službenici. Izviđaj je u toku.

Reakcije iz civilnog društva - Neophodna vladavina prava - Bez tolerancije za napad na državne institucije i policijsku torturu: “Crnoj Gori je neophodna dosljedna primjena vladavine prava u odnosu na sve događaje koji su obilježili nažalost nasilne proteste u Podgorici u subotu 24. oktobra 2015. godine. Neophodno je što prije utvrditi identitet svih onih koji su napadom na policiju ali i na druge građane, novinare, privatnu i državnu imovinu izvršili niz krivičnih djela i time pretvorili mirne proteste u nasilne i nezakonite, na štetu većine okupljenih građana i države u cjelini. Iako su neposredni počinioci napada na policiju ispred Skupštine pretežno bili maskirani, napadi su dokumentovani brojnim snimcima što bi policiji trebalo da olakša posao. Pozivamo da se procesuiranje ovih lica i njihovih nalogodavaca sprovede hitno i transparentno kako bi se preduprijedila nova krivična djela. S druge strane, napad na policiju, kao ni bilo šta drugo, ne može da opravda primjenu neproporcionalne sile od strane državnih službenika. Bestijalno prebijanje građanina M.M., G.R, neidentifikovanih lica u ulici Miljana Vukova kao i drugih nenaoružanih lica koja ne pružaju otpor ukazuje na masovnu torturu koja je sprovedena na ulicama Podgorice nakon opravdanog razbijanja protesta. Očekujemo da u najkraćem roku državni tužilac utvrdi identitet svih policajaca koji su neposredno učestvovali u tim incidentima, kao i onih koji su naredili ili nisu spriječili ovakvo postupanje i da ih procesuiraju za kvalifikovano mučenje. Direktor policije Stojanović treba hitno da pokrene disciplinske postupke protiv svih njemu podređenih službenika koji ga nisu obavijestili o ovom i drugim dokumentovanim slučajevima prekoračenja policijskih ovlašćenja i doveli u situaciju da na konferenciji za štampu pred svjetskom javnošću izjavi da je policija bila ‘apsolutno na nivou zadatka’, a ministar Konjević da je ‘policija postupala u skladu sa zakonom’” ocijenile su nevladine organizacije “Akcija za ljudska prava”, “Juventas”, “Centar za ženska prava”, “Centar za monitoring i istraživanje”, Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro” i “LGBT Forum Progres”.

Nije bilo osnova da se protiv građana vodi krivični postupak

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktr br. 1311/15 formiran je povodom zapisnika o uzimanju obavještenja od više građana - učesnika protesta od strane Centra bezbjednosti. Kako iz izjava građana i službenih zabilješki sačinjenih od strane policijskih službenika, a koje se odnose na sadržinu video snimaka, proizilazi da ni jedno od ovih lica nije učestvovalo u narušavanje javnog reda i mira na protestu održanom 24. oktobra 2015. godine, to nije bilo osnova da se protiv ovih lica pokrene krivični postupak.

Policija prijavila komentare na mreži "Facebook"

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktr br. 1278/15 formiran je po dopisu Centra bezbjednosti Podgorica "I" br. 64 - 663 od 28. oktobra 2015. godine, odnosno dostavljene informacije povodom postavljenih komentara na društvenoj mreži "Facebook" o dešavanjima vezanim za protest održan dana 24.oktobar 2015. godine, u Podgorici. Policiji je više puta dat nalog da u potpunosti postupi po zahtjevima za prikupljanje potrebnih obavještenja. Izviđaj u toku.

Napad na službenike policije ispred Skupštine Crne Gore

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn br. 646/15 samoinicijativno je formiran, povodom napada na policijske službenike ispred zgrade Skupštine, a na osnovu snimka kamera koji je dostavljen dana 29. oktobra 2015. godine. Dana 3.11.2015. godine, Osnovnom sudu u Podgorici tužilac je podnio zahtjev za izdavanje naredbe za pretres stana i drugih prostorija koje koristi građanin N.C. Ova dokazna radnja nije dala rezultat u smislu identifikacije izvršioca krivičnog djela. Po predlogu tužioca, od dana 25. novembra 2015. godine, Osnovni sud u Podgorici je izdao naredbu za pretres prostorija operatera u cilju dostavljanja podataka o elektronskom komunikacijskom saobraćaju. Ova dokazna radnja nije dala rezultat u smislu identifikacije izvršioca krivičnog djela. Dat je nalog policiji da preduzima mjere i radnje radi otkrivanja izvršilac krivičnog djela i više puta je urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan.

Napad na službenike policije ispred sjedišta RTV “Pink”

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn br.647/15 samoinicijativno je formiran povodom napada na policijske službenike ispred zgrade RTV “Pink”, a na osnovu snimka kamera koji je dostavljen dana 29. oktobra 2015. godine. Dana 3. novembra 2015. godine, Osnovnom sudu u Podgorici podnijet zahtjev za izdavanje naredbe za pretres stana i drugih prostorija koje koristi građani D.Č. i M.Č. Ova dokazna radnja nije dala rezultat u smislu identifikacije izvršioca krivičnog djela. Po predlogu tužioca, od dana 25. novembra 2015. godine, Osnovni sud u Podgorici je izdao naredbu za pretres prostorija operatera u cilju dostavljanja podataka o elektronskom komunikacijskom saobraćaju. Ova dokazna radnja nije dala rezultat u smislu identifikacije izvršioca krivičnog djela. Dat je nalog policiji da preduzima mjere i radnje radi otkrivanja izvršilac krivičnog djela i više puta je urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan.

Napad na policijskog starešinu

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn.br. 693/15 (preveden iz Ktr 1202/15) formiran je povodom informacije CB Podgorica o napadu na policijskog starješinu. Dana 30. novembra 2015. godine, tužilac je saslušao oštećenog V.A. Po naredbi Tužioca, izvršeno je sudsko - medicinsko vještačenje. Policiji dat nalog da identifikuje izvršioca krivičnog djela i više puta urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan. Saslušani svjedoci nijesu Tužilaštvu dali korisne podatke u pravcu utvrđivanja identiteta izvršilaca.

Povređivanje policijskog službenika M.R.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn.br. 615/15 formiran je samoinicijativno, povodom povređivanja policijskog službenika M.R. Dana 22. oktobra 2015. godine Tužilac je saslušao oštećenog M.R. Po naredbi Tužioca, izvršeno je sudsko medicinsko vještačenje. Policiji dat nalog da identifikuje izvršioca krivičnog djela i više puta urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan.

Povređivanje policijskog službenika N.Đ.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn.br. 616/15 formiran je samoinicijativno povodom povređivanja policijskog službenika N.Đ. Dana 22. oktobra 2015. godine tužilac je saslušao oštećenog N.Đ. Po naredbi Tužioca, izvršeno je sudsko medicinsko vještačenje. Policiji dat nalog da identifikuje izvršioca krivičnog djela i više puta urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan.

Povređivanje policijskog službenika B.B.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn.br. 613/15 formiran je samoinicijativno, povodom povređivanja policijskog službenika B.B. Dana 22. oktobra 2015. godine Tužilac je saslušao oštećenog B.B. Po naredbi Tužioca, izvršeno je sudsko medicinsko vještačenje. Policiji dat nalog da identifikuje izvršioca krivičnog djela i više puta urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan.

Kamenovanje prostorija Agencije za elektronske medije i DPS Crne Gore

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktn.br. 619/15 formiran je samoinicijativno povodom kamenovanja prostorija Agencije za elektronske medije i Opštinskog odbora Demokratske partije socijalista Crne Gore, u Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog broj 9, u Podgorici. Dana 22. oktobra 2015. godine, Tužilac je saslušao svjedoke oštećenog R.J. i svjedoka M.G., a 3.i 4. novembra 2015. godine svjedoke B.M. i I.Ž. Po naredbi Tužioca, izvršeno je sudsko medicinsko vještačenje. Policiji dat nalog da identifikuje izvršioca krivičnog djela i više puta urgirano. Do danas izvršilac nije identifikovan.

Krivična prijava protiv građanina N.B.

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Kt br. 1034/15 formiran po krivičnoj prijavi Uprave policije protiv N.B. zbog krivičnog djela napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti iz čl.376 st.3 u vezi st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore. Nakon završenog izviđaja Osnovnom sudu u Podgorici protiv N.B. podnijet je optužni predlog zbog krivičnog djela sprečavanje službenog lica u vršenju službene radnje iz čl.375 st.3 u vezi st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore. Imajući u vidu da je iz dokaza provedenih na glavnom pretresu proisteklo da su službenici policije-oštećeni, izvršili službenu radnju do kraja, to je izmijenjen činjenični opis i pravna kvalifikacija krivičnog djela, pa je konačno okrivljenom stavljeno na teret izvršenje krivičnog djela sprečavanje službenog lica u vršenju službene radnje u pokušaju iz čl.375 st.3 u vezi st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore u vezi čl.20 Krivičnog zakonika Crne Gore. Osnovni sud u Podgorici je donio presudu kojom je N.B. oglasio krivim zbog izvršenja krivičnog djela stavljenog mu na teret i osudio na kaznu zatvora u trajanju od 3 mjeseca. Presuda nije postala pravosnažna.

Krivična prijava protiv poslanika Milana Kneževića

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Kt.br. 1042/15 formiran je po krivičnoj prijavi Uprave policije protiv poslanika Milana Kneževića zbog krivičnog djela napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti iz čl.376 st.3 u vezi st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore. Nakon što je Skupština Crne Gore odobrila krivično gonjenje, Tužilaštvo je podnijelo Osnovnom sudu optužni predlog protiv poslanika Kneževića zbog označenog krivičnog djela. Glavni pretres još nije zakazan.

Utvrđivanje odgovornosti organizatora građanskih opozicionih protesta

Osnovno državno tužilaštvo Podgorica: Predmet Ktr br. 1258/15 formiran je samoinicijativno, u cilju utvrđivanja da li se u radnjama organizatora protestnog skupa održanog 24. oktobra 2015. godine, stiču elementi krivičnog djela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti. Prikupljena su određena obavještenja, nakon čega je Sudu za prekršaje u Podgorici dana 22. decembra 2015. godine, podnijet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv poslanika Milutina Đukanovića, zbog izvršenog prekršaja iz čl. 32 st. 1 tač.2 Zakona o javnim okupljanima. Suđenje je u toku.

Ministar unutrašnjih poslova inicirao postupak nadzora nad Savjetom za građansku kontrolu policije

Savjet za građansku kontrolu policije: Savjet se na posljednjoj sjednici drugog saziva, 28. decembra 2015. godine, upoznao sa Zapisnikom o nadzoru Odjeka za nadzor Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama. Konstatovano je da je izvršen nadzor nad sprovođenjem zaštite ličnih podataka i da u sprovedenom postupku nije utvrđena povreda odredbi Zakona o zaštiti podataka o ličnosti. Inicijativu za nadzor nad Savjetom pokrenuo je tadašnji Ministar unutrašnjih poslova mr Raško Konjević. Savjet je ocijenio da je objava Izvještaja o upotrebi sredstva prinude tokom protestnih okupljanja bila u interesu javnosti i odbrane ukupnog kredibiliteta policije. Savjet ostaje snažno posvećen partner građana, Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije za izgradnju nove policijske kulture na koju će demokratska javnost i državni organi koje se bave istragama uvijek moći računati.

Izjava predsjednika Savjeta, mr Aleksandra Saše Zekovića, kontroloru Agencije za zaštitu ličnih podataka: "Inicijativu Ministra unutrašnjih poslova, mr Raška Konjevića, pred Agencijom za zaštitu ličnih podataka doživljam kao pritisak i pokušaj skretanja teme. Jasna je namjera. Diskreditacija mene lično ali posebno kredibiliteta Savjeta koji se dokazao kao nesporan profesionalni autoritet u zaštiti ljudskih prava. Učinjeno je ono što je sasvim regularno i za očekivati kada je riječ o policiji, koja služi i štiti zajednici, koja djeluje u demokratskom društvu. Zato sam uvjeren da nisam učinio bilo kakav lični profesionalni propust. Profesionalno ponašanje je osnova povjerenja javnosti u policiju. Tome posebno doprinosi objavljivanje tog izvještaja. U njemu se ne inkriminišu postupajući službenici. Naprotiv, liše dijela sadržaja o SAJ-u, precizira se profesionalna primjena ovlašćenja. U dijelu sadržaja o SAJ-u prepoznaje se da starešina organizacione jedinice ne poštuje formu i rok koji mu je postavila Komisija, čiji je to dokument, odnosno direktor Uprave policije i ne saopštava identitete postupajućih policijskih službenika. Time se zapravo uočava i registruje razlika u policijskom (ne)profesionalnom ponašanju i postupanju. U dijelu dokumenta, u kojem su precizno navedene lokacije na kojima je policija postupala i identitet policijskih službenika, zapravo se jasno govori o profesionalnom postupanju

i policiji i policijskim starešinama i službenicima koje djeluju, postupaju i izvještavaju u skladu sa Zakonom. Objava tih informacija bi bila u odbrani ukupnog integriteta i kredibiliteta policije u javnosti. U dijelu dokumenta u kojem se govori o SAJ nedostaju svi podaci koje poznaju zakonske procedure (imena postupajućih policijskih službenika, lokacija..). Jasno je da se radi o dijelu policije, elitnoj jedinici, koji ne prihvata ne samo profesionalni i demokratski nadzor već i zakonito postupanje i djelovanje. Iskreno želim što je ministar "pao" na određene manipulacije iz policije. Priča da su rođaci, komšije, prijatelji, sugrađani zamjerali postupajućim policajcima, i da su oni, zbog objavljivanja izvještaja, imali neprijatnosti, profesionalno i stručno je neprihvatljiva i neodrživa. Ne smijemo dozvoliti, u policiji, malograđansku psihologiju i afirmaciju mentalitetskih defekata. Svi oni svakako znaju da ti ljudi rade u policiji i za policiju kao i da su tog dana primjenjivali svoja zakonska javna ovlašćenja. Ako postoji problem profesionalne kompetentnosti, lojalnosti profesiji i instituciji koje djeluju po zakonu, onda ga ne treba podmetati ministru unutrašnjih poslova a ovaj dalje šefu građanske kontrole policije. Pojačana društvena pažnja za policijom ne smije i ne treba da podstiče stid ili prikrivanje profesionalnog identiteta. Građani imaju puno pravo da znaju ko, i na koji način, je prema njima primjenjivao javno povjerena ovlašćenja. Policija je servis u interesu i službi javnosti i zato je neprihvatljivo da bilo kome bude neprijatno, da se stidi ili da prikriva svoj profesionalni identitet. Imena svih službenika Uprave policije odnosno MUP Crne Gore su javno već dostupna na zvaničan i zakonitan način. Zakon o slobodnom pristupu informacijama, u članu 12. (proaktivni pristup informacijama) kaže da je organ vlasti dužan da na svojoj internet stranici objavi, pored ostalog, i "spisak državnih službenika i namještenika, sa njihovim službeničkim i namješteničkim zvanjima". Jedino ograničenje se odnosi na podatke koji su označeni stepenom tajnosti, u skladu sa zakonom a izvještaj koji je dostavljen Savjetu nije sadržao bilo kakvo osnovano ograničenje niti je na to, na bilo koji način, ukazano. Saopštavanje imena i lokacije na kojima policijski službenici primjenjuju svoja ovlašćenja je u skladu sa domaćim i međunarodnim standardima. Komitet protiv torture Savjeta Evrope u dva navrata je izdao preporuke državi Crnoj Gori da prekine sa praksom prikrivanja identiteta postupajućih policijskih službenika. Ta mišljenja su dostupna na ovim linkovima: <http://www.cpt.coe.int/documents/mne/2010-03-inf-eng.htm> i <http://www.cpt.coe.int/documents/mne/2014-16-inf-eng.htm> Pristup identitetu policijskih službenika je opravdano ograničiti samo u određenim situacijama ali koje su, u praksi ljudskih prava, daleko od realizacije i uživanja prava na slobodu udruživanja (antiterorističke akcije i slično). Savjet za građansku kontrolu rada policije predmetni Izvještaj je dobio na sasvim zakonit način. Identitet službenika Uprave policije ne bi smio biti zaštićen bilo kakvim stepenom tajnosti, zato što se ne radi o tajnoj

policiji, već policiji u demokratskom društvu. Ovo se odnosi i na identitet pripadnika Specijalne anti-terorističke jedinice (SAJ) koja je u sastavu Uprave policije i koja nije tajna jedinica. Činjenica i da sami pripadnici te jedinice nisu krili svoj identitet na fotografijama objavljenim na internetu dodatno svjedoči u prilog tome. Pri tom, ne treba zaboraviti ni opravdanu društvenu potrebu za objavljivanjem tog izvještaja u trenutku kada komandant SAJ odbija saradnju sa organima za sprovođenje pravde, što je skandalozno nezakonito postupanje odgovornog službenika policije, koje do sada ministar policije nije našao za shodno da sankcioniše na bilo koji način, niti je takav svoj stav objasnio. Takvo postupanje je sasvim suprotno od onog postupanja resornog ministra kada je štitio lični integritet, što sam i javno podržao, za razliku od ovog kada je trebalo braniti integritet policije. Umjesto svega mogućeg resorni ministar se odlučio da bez opravdanog zakonskog i profesionalnog osnova štiti integritet policije na način podnošenja inicijative prema predsjedniku Savjeta za građansku kontrolu policije koji je postupao u skladu sa Zakonom i standardima demokratskog društva. Svakako je interesatno, da resorni Ministar, nije sličnom inicijativom reagovao kod Agencije kada su mnogi mediji, posebno elektronski, konkretno televizije, objavile video snimke na kojima se jasno vide postupajući policijski službenici. Takođe, i sami policijski službenici, su po društvenim mrežama, o čemu su u više navrata pisali mediji, objavljivali fotografije s kojih se nesporno utvrđuje identitet policijskih službenika i činjenice u vezi sa postupanjem i primjenom ovlašćenja (to su medijski javno dostupni podaci). Umjesto što se radi na nepotrebnim konstrukcijama pravednije je, posebno od strane resornog ministra, vrijeme iskoristiti za izgradnju nove policijske kulture” stoji na kraju izjave predsjednika Savjeta za građansku kontrolu policije, mr Aleksandra Saše Zekovića, date kontroloru Agencije za zaštitu ličnih podataka, g. D.S., povodom postupka protiv Savjeta koji je inicirao tadašnji ministar unutrašnjih poslova, mr Raško Konjević.

Napomena: Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, odmah po stupanju na dužnost, punu profesionalnu pažnju posvetio je postupanju službenika SAJ-a tokom protesta. Ministar Danilović zatražio je od direktora Uprave policije, da reaguje u skladu sa zakonom i policijskim ovlašćenjima i istakne odgovornost službenika SAJ za propuste i neadekvatno postupanje tokom protesta 24. oktobra 2015. godine.⁴⁹ Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, iskazao je uvjerenje da Uprava policije i MUP Crne Gore mogu utvrditi komandnu odgovornost.

⁴⁹ Konferencija za novinare ministra unutrašnjih poslova održana 31. maja 2016. godine; <http://www.mup.gov.me/vijesti/161644/Ministar-unutrasnjih-poslova-Goran-Danilovic-na-konferenciji-predstavio-plan-rada-Ministarstva-u-narednom-periodu.html>; Informacija Kabineta ministra unutrašnjih poslova kreirana za potrebe ove knjige od 7.juna 2016; Dokumentacija Savjeta

Slučaj građanina L.D.

Savjet za građansku kontrolu policije:

Savjet je informisao podnosioca pritužbe NVO “Građanska alijansa” da sa raspoloživim, pruženim, podacima nije moguće pokrenuti postupak provjere primjene policijskih ovlašćenja prema građaninu L.D. Savjet je pozvao podnosioca pritužbe, da u odgovorajućem roku, izvrši neophodnu dopunu pritužbe. Kako to nije učinjeno postupanje po ovoj pritužbi je obustavljeno.

Slučaj građanina M.R.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore: Građanin M.R. obratio se NVO "Građanska alijansa" predstavkom u kojoj je, između ostalog, naveo da je u noći 24. oktobra 2015. godine preživio nečovječno postupanje od strane policijskih službenika Uprave Policije. Ova NVO je prosljedila ovu predstavku Instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore na razmatranje i postupanje u okviru svojih nadležnosti. Uz predstavku nije dostavljena potrebna dokumentacija. Kako pritužba nije sadržavala sve potrebne elemente za postupanje od strane Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, neophodno je bilo da istu dopuni, saglasno članu 31 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 42/11 i 32/14). Polazeći od toga i odredbe člana 34 tačka 3 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda (Službeni list CG, br. 42/11 i 32/14), kojom je propisano da Zaštitnik neće postupati po pritužbi ako ne sadrži potrebne podatke, a podnosilac je u ostavljenom roku ne dopuni, obavijestili smo podnosioca pritužbe da Zaštitnik ne može postupati po pritužbi, ali istu je dostavio Osnovnom državnom tužilaštvu na ocjenu i razmatranje.

Foto: Boris Pejović

Foto: Boris Pejović